

Karaoke in de Engelse les: een meerwaarde?

Onderzoeksproject

Eindwerk van

Katrien Anthonis en Charlotte
Smekens

CAMPUS
Vorselaar

Departement

Lerarenopleiding

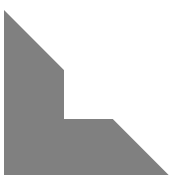
Bachelor in onderwijs: Secundair Onderwijs

3de jaar

Promotor: Werner Stijnen

Academiejaar 2011 - 2012

VOORWOORD

Welbevinden en betrokkenheid: twee kernwoorden die elke leerkracht vooropstelt om een optimaal leerproces tot stand te brengen. Toch is het telkens weer een uitdaging om te zoeken naar de geschikte activiteiten om welbevinden en betrokkenheid ook werkelijk bij de leerlingen teweeg te brengen. Bijgevolg wekten muzische activiteiten onze interesse op. Aangezien Engelstalige muziek de dag van vandaag all around us leeft en een belangrijk deel lijkt uit te maken van de leefwereld van de leerlingen, vonden wij het de moeite te onderzoeken of het integreren van karaoke in de lessen Engels een meerwaarde zou kunnen betekenen naar zowel de leerkracht als de leerlingen toe.

Graag willen we een aantal mensen bedanken die ons hielpen bij de realisatie van dit eindwerk.

In de eerste plaats bedanken we onze promotor Werner Stijnen en onze tweede lezer Jen Van Loock voor de tijd en energie die ze aan ons onderzoeksproject besteed hebben. Ze gaven feedback en bijsturing waar nodig en droegen op die manier bij tot de realisatie van ons afstudeerproject.

Vervolgens zouden we onze mentoren voor Engels willen bedanken, namelijk (in alfabetische volgorde) Martje De Beck, Veerle Franckx, Carine Van Bael, Karin Van Baelen en Myriam Van Herpe. Dankzij hen hebben we ons praktisch onderzoek kunnen verwezenlijken.

Ook dank aan Nick Moons die tijdens de uitvoering in het Sint – Jozefinstituut aanwezig was om de les en leerlingen mee te evalueren.

Tenslotte willen we ook elkaar danken voor de toffe samenwerking. In de voorbije drukke periode wisten we steun bij elkaar te vinden.

SAMENVATTING

Ons afstudeerproject bestaat uit twee grote luiken, het theoretische en het praktische.

In het theoretische luik hebben we geprobeerd te achterhalen wat muzische vorming nu juist inhoudt en waarom het gegeven wordt. We hebben de vijf deelaspecten uit het lager onderwijs namelijk, 'drama', 'muziek', 'beeld', 'beweging' en 'media' onder de loep genomen en getoetst aan het lessenpakket van het secundair onderwijs. Aangezien de ontwikkelingspsychologie de context schetst waarbinnen de muzische activiteiten plaatsvinden, was het noodzakelijk ons hierin te verdiepen om de activiteiten beter te kunnen begrijpen en te kunnen kaderen.

Hierbij hebben we specifiek gefocust op de effecten van muzische activiteiten op het leerproces van de leerlingen. Ook de verschillende leerlingenprofielen hebben we nader bekeken.

In het praktische luik toetsten we de verworven informatie, in de mate van het mogelijke, aan de praktijk voor het onderwijsvak Engels. Daarbij spitsten we ons toe op het vernieuwende 'karaoke', als onderdeel van 'muziek'.

We hebben een poging ondernomen om te achterhalen of de integratie van karaoke in het vak Engels een meerwaarde zou betekenen binnen het leerproces.

Om dit alles te realiseren hebben we interviews, enquêtes en praktijktesten afgenomen en de resultaten hiervan getoetst aan onze theorie.

INHOUDSTAFEL

1	Theoretisch kader	9
1.1	Het gebruik van muzische opvoeding doorheen de schoolcarrière	9
1.1.1	Wat is de definitie van "muzische vorming" ?	9
1.1.2	Waarom is het muzische zo belangrijk	16
1.1.3	Wat is de rol van het muzische in het leerproces ?	17
1.1.4	Waarom heeft het muzische een positief effect op het leerproces?	19
1.1.5	Is muzische vorming voor alle leeftijden ?	21
1.1.6	Een modern aspect van het muzische	25
1.2	De ontwikkelingspsychologie: van kleuter naar puber	32
1.2.1	Verandering van denken volgens Piaget:	32
1.2.2	Typische aspecten van het sociale gedrag	34
1.2.3	Verschillen tussen jongens en meisjes	37
1.3	Conclusie	39
1.4	Conceptschema	41
2	Probleemstelling	42
2.1	Praktijkprobleem	42
2.2	Onderzoeksdoel	42
2.3	Onderzoeksvraag	43
3	Aanpak	44
3.1	Methoden gegevensverzameling	44
3.2	Onderzoeksactiviteiten	46
3.3	Randvoorwaarden	49
4	Ontwerpactiviteiten	50
4.1	Ontwerpeisen	50
4.2	Ontwerpcomponenten: the concept	50
4.2.1	The objectives	50
4.2.2	Didactic tools	51
4.2.3	The concept	52
5	Resultaten	58
5.1	Resultaten interviews en enquêtes	58
5.1.1	Onderzoeksvraag 1: Waarom wordt het muzische minder geïntegreerd in het secundair onderwijs in vergelijking met het basisonderwijs ?	58

5.1.2	Onderzoeksvraag 2: Op welke wijze kunnen we karaoke integreren in het vak Engels in de eerste en tweede graad?.....	59
5.2	Resultaten uitvoering karaokeconcept:.....	60
5.2.1	2ME2: 23/4/2012, 7e lesuur lokaal 213 en 24/4/2012, 2e lesuur lokaal 213 2ME1: 24/4/2012, 4e lesuur lokaal 213 en 26/4/2012, 5e lesuur lokaal 213	60
5.2.2	3A: 8/05/2012, 2de lesuur lokaal 83 en 9/05/2012, 2de lesuur lokaal 83 ...	79

INLEIDING

Aanleiding

Als leerkrachten secundair onderwijs in opleiding stelden we vast dat het gebruik van muzische activiteiten in het vak Engels redelijk beperkt is. Vanzelfsprekend komen beeldfragmenten, liedjes, media, dialogen en verhalen weleens aan bod, maar veelal gebruiken leerkrachten dit nog op een redelijk traditionele wijze, waardoor de muzische meerwaarde verloren gaat. Hiermee bedoelen we dat de creativiteit, gevoelsimpressies en zelfexpressie, die ons aangereikt worden door muzisch materiaal, hoofdzakelijk ondergeschikt blijven aan de kennis en de vaardigheden die de leerlingen moeten ontwikkelen om de eindtermen te bereiken.

Nochtans lijken muzische activiteiten ons een heleboel kansen aan te bieden om creativiteit en het gevoelsleven enerzijds en het theoretische en communicatieve aspect van de taal anderzijds hand in hand te laten gaan, om zo de leerlingen volledig onder te dompelen in de vreemde taal. Op die manier zouden we hen met andere woorden optimaal kunnen laten 'proeven' van de rijkdom van de vreemde taal om hen ervoor warm te maken. Tegelijkertijd zouden we hiermee de persoonlijkheidsvorming van de leerlingen kunnen aanspreken en stimuleren. Goed gekozen muzische werkvormen en muzisch materiaal lijken met andere woorden mogelijkheden in te houden om de leerlingen te laten ontwikkelen als totale persoon. Aangezien we ons hierbij specifiek zouden kunnen richten op een stijging in het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen, zouden we hierbij ook een positieve groei in het leerproces en de leerresultaten van de leerlingen tot stand kunnen brengen.

Het leek ons de moeite waard hier dieper op in te gaan. Hierbij lieten we ons in de eerste plaats inspireren door het kleuter- en het lager onderwijs, waar er in grotere mate met muzische didactische werkvormen gestreefd wordt naar de optimale ontwikkeling van de leerlingen.

Context

Op basis van de stagescholen die ons toegewezen werden, waren we genoodzaakt het praktijkgedeelte in twee uiteenlopende contexten uit te voeren.

Eén deel van het onderzoek werd uitgevoerd in een technische school, met name het Sint- Jozefinstituut te Schoten. Dit werd in het tweede jaar mechanica - elektriciteit (in

klassen 1 en 2) toegepast. Deze optie is voornamelijk gericht op leerlingen met een grote interesse in techniek.

Dit staat in schril contrast met het tweede deel van het onderzoek dat werd uitgevoerd in een school die eerder op theoretische opleidingen met een brede algemene vorming is gericht, met name het Sint- Victorinstituut te Turnhout. Hierbij werd de praktijk getoetst in een derde jaar Latijn. Deze optie is vanzelfsprekend meer gericht op talen, voornamelijk op een theoretische wijze.

1 THEORETISCH KADER

1.1 Het gebruik van muzische opvoeding doorheen de schoolcarrière

1.1.1 Wat is de definitie van "muzische vorming" ?

In het basisonderwijs wordt er gesproken van "muzische opvoeding". In het secundair onderwijs wordt het muzische aspect van de opleiding ondergebracht in specifieke vakken als muzikale opvoeding, plastische opvoeding, expressie en esthetica. In meer gespecialiseerde richtingen zoals het secundair kunstonderwijs, het hoger kunstonderwijs en lerarenopleidingen (bv. lerarenopleiding lager en kleuteronderwijs) komt er een breed gamma aan muzische vakken terug.

Desalniettemin kunnen we de muzische vorming niet alleen onderbrengen in specifieke muzisch ingekleurde vakken. Ook vak – en leergebiedoverschrijdend zijn er thema's en eindtermen waarin muzische elementen aan bod komen, zoals bijvoorbeeld bij cultuureducatie of mediaopvoeding. In het talenonderwijs op zich komen muzische onderdelen als spreken, literatuur en theater aan bod.

Muzische vorming valt dus duidelijk niet in vakjes onder te verdelen. Een allesomvattende definitie bestaat bijgevolg niet. In een poging tot definitie verstaat het VSKO onder "muzische vorming":

"Elke artistieke, creatieve en kunstzinnige vorming van kinderen en jongeren binnen het onderwijs die erop gericht is om hen te initiëren in de wereld van de kunsten, de muzische expressie en de innerlijkheid."

Binnen de eindtermen van het basisonderwijs wordt de muzische vorming opgesplitst in vijf deeldomeinen: beeld, muziek, drama, beweging en media. Hoewel deze vijf artistieke disciplines van elkaar te onderscheiden vallen, kunnen we ze niet volledig los van elkaar zien en mag de onderlinge samenhang zeker niet uit het oog verloren worden.

Bij muzische vorming telt niet zozeer het resultaat. Wanneer leerlingen zich effectief inzetten en moeite doen om een goed product te brengen, zullen zij normaal gezien slagen voor dit vak. De beoordeling is dus veeleer proces- in plaats van productgericht. Leerkrachten zijn ook niet verplicht hier een cijfer van op het rapport te zetten. Zij

bepalen zelf of er één algemeen punt gegeven wordt, een afzonderlijk punt per deeldiscipline of een vermelding bij de attitudes en dergelijke.

De muzische vakken dienen echter meer het affectieve aspect van de leerlingen. Zo werken de leerlingen onder andere aan vertrouwen, samenwerking en hun zelfbeeld. Dit laatste wordt sterk gestimuleerd door de leerkrachten. Zij hebben bij dit vak de mogelijkheid de leerlingen complimenten te geven over hun werk, inzet, attitudes, enzovoort. Naast (zelf)expressie is het hoofddoel van muzische vorming immers dat de kinderen er effectief plezier aan beleven in de klas. Dit wordt mede mogelijk gemaakt dankzij het feit dat muzische activiteiten de klassfeer bevorderen.

Binnen de muzische vorming moet er niet per se in de strikte deeldisciplines gewerkt worden. De domeinen beeld, muziek, drama, beweging en media zijn immers met elkaar verweven en kunnen bijgevolg in elkaar overlopen. Zo kan een leerkracht bijvoorbeeld samen met de leerlingen een filmpje maken (media), waarvoor ze de decors zelf in elkaar knutselen (beeld), waarvoor ze zelf dialogjes opstellen en uitvoeren (drama) en waarin ze zelf een liedje zingen of spelen (muziek). In principe kan men de muzische activiteiten ook in andere vakken integreren. Bij een natuurwandeling voor het vak wereldoriëntatie kunnen de leerlingen bijvoorbeeld vruchtjes en blaadjes verzamelen die ze daarna gebruiken om te knutselen (beeld).

Het leerplan gebiedt niet hoeveel uren er per week aan muzische vorming gespendeerd moeten worden. Doorgaans besteden scholen de meeste aandacht aan de deeldomeinen 'muziek' en 'beeld'.

Over het algemeen wordt gewoonlijk vrijdagmiddag vrijgehouden voor zulke lessen. De leerlingen beseffen vaak niet dat ze op dat moment effectief 'les' krijgen en dat ze eigenlijk dingen bijleren. Meestal zien ze het als een leuke les waarin ze eens mogen babbelen en rondlopen, en waarin ze zich kunnen ontspannen. Tijdens deze muzische momenten valt de 'prestatiedruk' bij hen grotendeels weg. Wanneer leerlingen vier van de tien woordjes op een spellingstoets verkeerd hebben, behalen ze een zes op tien. De leerkracht kan dan moeilijk zeggen "Goed zo, wat heb je flink gewerkt!" Bij muzische vorming ligt dit helemaal anders. Zelfs wanneer het kind geen mooie pop uit zilverpapier creëert, dan nog kan de leerkracht het complimentjes geven. Bij muzische vorming stijgt vaak het zelfvertrouwen van de leerlingen, omdat de leerkracht vol lof kan praten over hun inzet, motivatie, doorzettingsvermogen,...

Verder wordt de leerkracht op vlak van muzische activiteiten min of meer vrijgelaten. Hoewel het leerplan tal van algemene doelen vooropstelt en daarbij enkele suggesties geeft, bepalen leerkrachten zelf hoe ze deze invullen. Eén van de algemene doelen stelt

dat "de leerlingen met verschillende materialen leren werken". Hierbij kan de leerkracht zelf kiezen met welke materialen de leerlingen zoal leren werken (bv. klei, zilverpapier, papier, lijm,...), wat ze ermee maken en hoe ze dit maken.

1.1.1.1 Drama

Bij drama vertrekt men vanuit een reële of verzonnen spelsituatie. De betrokken personen verbeelden zich vervolgens gevoelens, ideeën, gebeurtenissen en omstandigheden en zetten hun innerlijke (gefantaseerde) reacties om in waarneembaar gedrag door middel van menselijke handelingen als beweging, gebaar, gesproken woord en mimiek. Drama bestaat dus hoofdzakelijk uit drie belangrijke elementen: fantaseren, spelen en reflecteren. Het stimuleert leerlingen om te durven, te proberen en te denken. Al spelend en reflecterend kunnen de leerlingen daarbovenop spontaner worden. Dit is onder andere dankzij het feit dat ze de kans krijgen hun eigen innerlijke werkelijkheid uit de doeken te doen. Binnen de dramatische spelwerkelijkheid kunnen de leerlingen immers hun innerlijke (subjectieve) reacties op de uiterlijke (objectieve) spelomgeving tot uiting brengen. In het basisonderwijs vinden we drama terug in de vorm van kleine toneeltjes, zoals bijvoorbeeld een stuk over Kerstmis. In het secundair onderwijs komt het dramatisch aspect hoofdzakelijk tot uiting in monologen, dialogen en rollenspellen die in taalvakken zeker niet uitzonderlijk zijn.

In de basisschool wordt bij drama voornamelijk de aandacht gevestigd op expressie en dit zowel op verbale ¹als op non-verbale² wijze. Deze expressie kan onder verschillende speelse vormen tot uiting komen. Toneel, voordrachten, verhalen vertellen, poppen- of rollenspellen, het zijn allemaal mogelijke werkvormen.

Het is daarbij de bedoeling dat de leerlingen zich ook leren inleven in andere personen. Ze kunnen experimenteren met verschillende gedragingen/rollen waardoor ze kennismaken met andere persoonlijkheden. Daarbovenop moet het kind ook zichzelf leren kennen. Zelfontplooiing is een begrip dat centraal staat binnen drama. Het is belangrijk dat de leerlingen enige vorm van zelfvertrouwen ontwikkelen tijdens zulke activiteiten. Er zijn daarnaast uiteraard nog andere belangrijke aspecten zoals fantasie, kritische zin, concentratie,... die tijdens de dramalessen gestimuleerd moeten worden. De leerkracht mag deze dus zeker niet uit het oog verliezen.

¹ *Verbale expressie bestaat uit klanken, zinsbouw, woordgebruik, intonatie,...*

² *Non-verbale expressie omvat mimiek, beweging, houding,...*

Observatie is een noodzakelijke voorwaarde voor drama. Leerlingen moeten eerst bepaalde gevoelens, emoties, uitdrukkingwijzen,... gewaarworden om achteraf beroep te kunnen doen op hun zintuigen om zich de opgedane ervaringen te herinneren en deze te herbeleven. Een leerkracht kan bijvoorbeeld met de leerlingen naar de markt gaan om de klanten en de verkopers te observeren. Een andere mogelijkheid is dat de leerkracht samen met de leerlingen dieren bekijkt zodat de leerlingen zicht krijgen op hun bewegingen en geluiden. Bijgevolg is het belangrijk dat leerlingen zich optimaal kunnen concentreren tijdens de observatie om zo weinig mogelijk informatie verloren te laten gaan.

Daarnaast speelt de fantasie van de leerlingen een erg grote rol. Het is dus zeker en vast nuttig de verbeelding van de leerlingen aan te scherpen en hun voorstellingsvermogen te vergroten. Door middel van oefening kan een leerling zich op den duur sneller en beter voorstellen wat bijvoorbeeld een bepaalde persoon zou doen in een specifieke situatie. Het is dus mede de taak van de leerkracht de fantasie van de leerlingen te prikkelen. Dit kan bijvoorbeeld door rollenspelen waarin ze om de beurt een lieve of een strenge mama moeten spelen in een bepaalde situatie, door vanuit een foto een heel verhaal te spelen,...

Een veilige sfeer is dus noodzakelijk voor drama. De kinderen moeten zich immers durven uiten in groep. Dit kan opgestart worden door kringgesprekken³. Stilaan kan men voortbouwen aan het zelfvertrouwen van de kinderen. Ze kunnen dan bijvoorbeeld kleine toneeltjes spelen waarin ze de verschillende emoties uitbeelden, een sprookje opvoeren, ...

1.1.1.2 Muziek

Muziek is het samenbrengen van vocale en/of instrumentale klanken. Er zijn heel wat elementen die bijdragen tot de uiteindelijke klank, denk maar aan toonhoogte, ritme, klankkleur, ... Bij de keuze van elk van deze klankaspecten bepaalt de cultuur waarin men leeft veelal de norm.

Muziek krijgt ook een plaats binnen het onderwijs. In het lager onderwijs gaat dit dan over lesjes waarin de leerlingen de kans krijgen te experimenteren met klank en geluid: ze zingen, bespelen eenvoudige (zelfgemaakte) instrumentjes, beluisteren opnames, volgen een concert,... In het secundair onderwijs valt muziek onder het vak "muzikale opvoeding". Hierin zingen de leerlingen onder begeleiding en leren ze enkele

³ De kinderen kunnen bijvoorbeeld in groep vertellen over hun hobby's, hun huisdieren,...

instrumenten bespelen, zoals bijvoorbeeld de blokfluit en de xylofoon. Vanaf het middelbaar wordt de theorie achter muziek belangrijker.

In het basisonderwijs hecht niet elke leerkracht evenveel belang aan muziek. Wel kan men stellen dat muziek en beeld de meest behandelde aspecten van muzische vorming zijn. Wanneer muziek aan bod komt, maken sommige leerkrachten gebruik van cd's, terwijl anderen zelf een instrument kunnen bespelen.

Tijdens de muzikale lessen leren de kinderen muziek te beluisteren, te produceren (bijvoorbeeld met behulp van verschillende eenvoudige instrumentjes) en vast te leggen. Dat vastleggen kan bijvoorbeeld via een klankopname, maar, indien mogelijk, evengoed met het traditionele notenschrift. Zo kunnen de leerlingen achteraf hun eigen werk opnieuw uitvoeren of herbeluisteren.

Leerlingen houden meestal erg veel van dit vak. Ze krijgen immers de kans te zingen of eenvoudige instrumentjes te bespelen. Niet alle kinderen zullen daarbij een lied op dezelfde manier interpreteren. Ze krijgen door middel van deze muzikale expressie per slot van rekening de mogelijkheid hun persoonlijke gevoelens en ervaringen te uiten.

Uiteraard zit het aspect muziek niet enkel nauw vervat binnen het wekelijks 'muziekuurtje'. Net als de andere deeldisciplines van muzische vorming, kan muziek geïntegreerd worden in andere vakken. Dit is bijvoorbeeld mogelijk tijdens een dansles van lichamelijke opvoeding, als sfeerschepper bij een lesje poëzie, als inspiratie bij de schilderles,... Daarbovenop heeft muziek een belangrijke invloed op de taalontwikkeling van een kind.

Als leerkracht moet je alle kinderen stimuleren en complimenteren zodat ze zich op muzikale wijze durven uitdrukken in de klasgroep. Het is de bedoeling dat de leerlingen in een aangename klassfeer met een gezonde portie zelfvertrouwen kunnen functioneren.

1.1.1.3 Beeld

Binnen dit deelaspect schenkt men onder andere aandacht aan de beeldende kunst. Leerlingen leren verschillende culturele processen, materialen en technieken van vroeger en nu kennen. Ze ontdekken uiteenlopende kunstenaars en gaan ook zelf aan

de slag met heel wat materialen zoals klei, houtskool, verf, ... Daarbovenop leren ze omgaan met verschillende gereedschappen en beeldelementen ⁴.

Uiteraard is het begrip 'beeld' veel ruimer dan dat. Leerlingen worden met enorm veel uiteenlopende soorten beelden geconfronteerd in hun dagelijkse leven, zoals reclamebeelden, televisiebeelden, gebouwen, toestellen,... Het muzische deelaspect 'beeld' heeft tot doel orde te scheppen in deze veelheid aan beelden. Het is daarbij vanzelfsprekend uiterst belangrijk dat de leerlingen gebruik maken van hun zintuigen om de dingen te kunnen waarnemen, begrijpen en plaatsen.

De capaciteiten van de leerlingen stijgen normaal gezien met hun leeftijd. Een kind van het eerste leerjaar zal bijvoorbeeld nog maar net de vaardigheid knippen onder de knie hebben. Een leerling van het zesde leerjaar daarentegen heeft in de meeste gevallen al sterker ontwikkelde motorische vaardigheden. De knutselopdrachten die onder 'beeld' vallen, zetten de leerlingen bovendien aan tot de ontwikkeling van hun persoonlijkheid en tot het tonen van hun interesses. Wanneer zij bijvoorbeeld een nachtlampje in elkaar moeten knutselen en ze daarbij vrij hun eigen thema mogen kiezen, zullen de leerlingen ongetwijfeld hun leefwereld hierbij betrekken. Sommige jongens zullen misschien voor voetbal kiezen, terwijl andere kinderen eerder aan 'Justin Bieber' denken. Het is dan ook belangrijk dat de leraar de leefwereld van de leerlingen keer op keer betreft om zo hun motivatie te vergroten.

1.1.1.4 Beweging

Het aspect 'beweging' mag men vrij letterlijk interpreteren. Dans en lichaamstaal zijn hierbinnen zeer belangrijk. De leerlingen improviseren en reageren al bewegend op elkaar of op ervaringen om op deze wijze de expressieve waarde van hun bewegingen aan te voelen.

Net zoals bij de andere deelaspecten van muzische vorming, kan beweging geïntegreerd worden in andere vakken. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld bij muziek een dansje verzinnen dat past bij het behandelde liedje. Daarbovenop heeft het vak lichamelijke opvoeding min of meer dezelfde doelstellingen ⁵als beweging.

⁴ Het begrip 'beeldelementen' omvat onder andere vorm, volume, kleur,...

⁵ Met name "het ontwikkelen van motorische competenties van kinderen, het ontwikkelen van een gezonde levensstijl met het oog op een optimaal functionerend organisme, het ontwikkelen van het zelfconcept en het sociaal functioneren" (Raad van Bestuur van OVSG, 1998, Deel 4, p.3)

Samenwerken en het hanteren van de persoonlijke fantasie zijn ook binnen deze deeldiscipline belangrijk. De leerlingen moeten zowel de anderen als zichzelf (leren) appreciëren. In overeenkomst met de andere muzische vakken beoogt men via 'beweging' het zelfvertrouwen van de leerlingen te stimuleren. In het eerste leerjaar zullen deze lesjes nog sterk leerkrachtgestuurd zijn. Het is de bedoeling dat, naarmate de leerlingen ouder worden, ze meer en meer inbreng krijgen wat betreft de inhoud en de vormgeving van hun eigen bewegen. Ze ontdekken daarbij de functie van beweging als uitdrukkings- en communicatiemiddel. Het is bijgevolg belangrijk dat de leerlingen zich durven uitdrukken in de klasgroep. Er moet hiervoor een veilige sfeer aanwezig zijn.

Beweging kan ook doorheen andere lessen toegepast worden. Tijdens moeilijke theorielessen kan men bijvoorbeeld het spel 'Simon zegt' spelen om de leerlingen wat stoom te laten afblazen. Dit dient ertoe hun concentratie te verbeteren.

Bij bewegingsactiviteiten is het mogelijk dat de leerkracht de leerlingen een duwtje in de rug moet geven of dat leerlingen nood hebben aan een voorbeeld. Het is bijgevolg niet uitgesloten dat de leerkracht deelneemt aan de activiteiten of deze demonstreert. Zorg er bij zulke activiteiten telkens voor dat de leerlingen (veilig) kunnen bewegen. Te strakke kleding of moeilijke schoenen kunnen best vermeden worden.

Voorbeelden van bewegingsactiviteiten zijn spelen met ballonnen, dansen, dieren uitbeelden (zoals bijvoorbeeld het sluipen als een slang), gevoelens uitdrukken bij het horen van bepaalde muziek (door middel van beweging), geleidelijk of plots vertragen/versnellen, ...

1.1.1.5 Media

Binnen 'media' leren de leerlingen omgaan met het audiovisuele uit hun eigen leefwereld. Dit is zowel van toepassing op het inhoudelijke als op het technische aspect. Ze focussen hierbij in de eerste plaats op de communicatieve waarde van de media en leren samenstellingen van beeld en geluid analyseren en interpreteren. Vervolgens leren ze zelf foto's, geluidsfragmenten en video's met een communicatief doel voor ogen creëren.

Media krijgen een steeds belangrijkere plaats in onze maatschappij. De huidige generatie jongeren is opgevoed met de computer. Bijna elk kind beschikt thuis over internet. Het zou dan ook zeer vreemd zijn indien men hiermee op school geen rekening zou houden. De deeldiscipline 'media' kan op verschillende manieren geïntegreerd worden in het basisonderwijs. Zo kunnen de leerkrachten tijdens een les

wereldoriëntatie over het land China filmpjes laten zien over de nationale cultuur, natuur,... in de plaats van prentjes uit het handboek.

Er kunnen verscheidene mediakanalen, zoals televisie, radio en zelfs kranten behandeld worden. Het is belangrijk dat de leerlingen ook via deze deeldiscipline kennismaken met verschillende culturen. Verder moeten ze bewust leren omgaan met de diverse bestaande mediakanalen en de kans krijgen te (leren) genieten van de fantasie, de originaliteit, de creativiteit en de zelfexpressie die hierbij aan bod kunnen komen ⁶. Zo kunnen de leerlingen onder andere tot de vaststelling komen dat de krant niet op dezelfde wijze bericht als het televisiejournaal. Door zulke vergelijkingen wordt de cognitieve ontwikkeling van de leerlingen gestimuleerd. Daarbovenop is het de bedoeling de leerlingen de mogelijkheid te geven met de verschillende mediakanalen te experimenteren. Hierdoor krijgen ze de kans om zelfstandig met behulp van de gepaste mediakanalen iets vorm te geven, iets te creëren. De leerlingen kunnen bijvoorbeeld van hun spreekbeurtje een tv- journaal maken.

In elk geval moet je als leerkracht zeker en vast rekening houden met de beginsituatie van de leerlingen. Hun thuismilieu zal hun voorkennis op vlak van 'media' immers sterk bepalen.

1.1.2 Waarom is het muzische zo belangrijk ...

1.1.2.1 ... als vak(ken) apart ?

Binnen de harmonische ontwikkeling van de totale persoon speelt de muzische vorming een belangrijke rol, in de eerste plaats omdat dit domein uitzonderlijk veel ruimte laat om te experimenteren en te exploreren, om persoonlijke gevoelens te verwerken en uit te drukken, om op een spontane en scheppende manier om te gaan met de wereld waarin zij leven en om kennis te maken met de wereld van de kunst. De creatieve uitdrukking van zichzelf en/of anderen laat jongeren toe zichzelf, de anderen en de wereld op een doorleefde en intensieve manier te ontdekken. Kinderen en jongeren leren zowel zichzelf als hun eigen gevoelens uit te drukken en de expressie van anderen aan te voelen. Daarnaast is het via cultuureducatie mogelijk bij leerlingen zelfreflectie, relativiseringsvermogen en creativiteit te activeren, competenties die heel hun leven lang van pas komen. Dat maakt muzische vorming een elementaire schakel in de persoonlijkheidsontwikkeling van elk kind en elke jongere. Muzische vorming

⁶ Media kunnen verassend, uitdagend, boeiend en creatief zijn. (Raad van Bestuur van OVSG, 1998, Deel 6, p. 6)

heeft zowel cognitieve, dynamisch-affectieve, psychomotorische als attitudinale doelstellingen en geeft leerlingen de kans uit te groeien tot geïntegreerde persoonlijkheden die kunnen participeren aan de wereld van kunst en cultuur ⁷.

Bijgevolg zijn er op elk onderwijsniveau en in elke studierichting specifieke muzische vakken waarin de muzische talen "beeld", "muziek", "drama", "beweging" en "media" verkend en verdiept worden. Deze muzische talen vormen in dit geval de inhoud en het onderwerp van leren. In de lagere school wordt dit ondergebracht in het vak "muzische opvoeding". In het secundair onderwijs wordt dit verdeeld over afzonderlijke vakken als "muzikale opvoeding", "plastische opvoeding" "expressie" en "esthetica". In het kunstsecundair onderwijs (KSO) en in de specifieke kunstopleidingen van het hoger onderwijs bestaat er nog een breder aanbod aan meer gespecialiseerde vakken, zoals onder andere "beeldende vorming", "architecturale vorming", "koorzang", "dictie",...

1.1.2.2 ... geïntegreerd in andere vakken ?

Ook in andere vakken kan er door middel van vakoverschrijdende initiatieven muzische vorming aangereikt worden. Bij een muzische benadering van het leren is het mogelijk de leerstof via exploratie en experiment aan te brengen, waardoor de intensiteit van de leeractiviteiten verhoogt. Bijgevolg zal de leerstof beter en dieper geïnterioriseerd worden. Daarnaast heeft het muzische ook een positief effect op het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen gezien het leren hier een creatief en actief proces is dat aanzet tot een geïntegreerde toepassing van het geleerde in een vakoverstijgende, bredere context , wat dichter aanleunt bij de realiteit, het leven.

Indien een school zich toespitst op het creëren van een aangename en kunstzinnige, multiculturele leef- en leeromgeving waar veel te beleven valt en waar leerlingen de kans krijgen zich op diverse muzische manieren te uiten en te tonen, komt dit het schoolklimaat alleen maar ten goede. Het leermilieu wint namelijk aan warmte wanneer er ruimte is voor muzische creativiteit. Dit stimuleert, motiveert en enthousiasmeert de kinderen en/of jongeren waardoor de attitude tegenover het vak veelal positiever wordt.

1.1.3 Wat is de rol van het muzische in het leerproces ?

Het is de taak van goed onderwijs om de leerlingen zoveel mogelijk kansen te geven om hun totale persoonlijkheid optimaal te ontwikkelen. Het is de bedoeling de

⁷ (Coördinatiecommissie Muzische Vorming VSKO, 2008, p. 6)

leerlingen te laten uitgroeien tot geëmancipeerde personen met een genuanceerde blik op de wereld die kunnen deelnemen aan de werkelijkheid buiten de schoolmuren. Bijgevolg is het belangrijk de kinderen en jongeren de werkelijkheid te leren begrijpen. "Begrijpen" gaat veel verder en dieper dan "weten", het is meer dan kennisreproductie. Hoe beter we de werkelijkheid trachten te vatten, hoe meer elementen van onze totale persoonlijkheid aangesproken moeten worden (cognitieve, emotionele, sociale,...). Bijgevolg zou het te kortzichtig zijn om onderwijs enkel en alleen toe te spitsen op kennisoverdracht en is het zinvol zoveel mogelijk zintuigen aan te spreken om de leerlingen de werkelijkheid beter te laten verstaan. Hier komt nogmaals het muzische aspect om de hoek loeren: de muzische kanalen bieden namelijk de ideale mogelijkheid om de werkelijkheid op een zintuiglijke manier aan te brengen. Jonge kinderen hebben hier het meeste baat bij aangezien zij, volgens Piaget⁸, de werkelijkheid voornamelijk via de zintuiglijke weg in zich kunnen opnemen. Nochtans kan het muzische ook aan jongeren en volwassenen het opnemen en vatten van de werkelijkheid vergemakkelijken. Het muzische biedt hier communicatiekanalen aan waarmee leerlingen op een veel directere en meer indringende manier de werkelijkheid kunnen binnenhalen. Het staat de leerlingen toe elementen van de werkelijkheid te laten doordringen, deze zich eigen te maken en ze voor lange tijd op te slaan in het geheugen. Daarnaast biedt het de leerlingen de mogelijkheid met het geleerde iets te doen (transfermogelijkheden) én motiveert het de leerlingen ook om er iets mee te doen. De integratie van het muzische in het leerproces kan met andere woorden de slaagkans van dit proces verhogen. Samengevat kunnen we dus stellen dat we binnen het onderwijs rationale en niet-rationele elementen niet zomaar van elkaar kunnen scheiden. De leerlingen hebben er baat bij de rationale en de zintuiglijk - empathische mens hand in hand te laten gaan om zo het leren intenser te maken en te vereenvoudigen. Pure kennisverwerving biedt met andere woorden geen garantie voor het opentrekken van de geestelijke horizon. Indien we daarentegen de kennis integreren in een realistische context, kan dit wel degelijk verruimend werken. Kennis wordt in dat geval een hulpmiddel om zich bepaalde vaardigheden eigen te kunnen maken. Een intellectueel en gecultiveerd mens is dus geen 'gevuuld vat' boordenvol kennis, maar iemand die uit verschillende disciplines alles in zich opneemt wat hem kan helpen de werkelijkheid te verstaan om zo een harmonisch zelf - en wereldbeeld uit te bouwen.

⁸ (Cognitieve Ontwikkeling – Piaget, 2010)

1.1.4 Waarom heeft het muzische een positief effect op het leerproces?

1.1.4.1 Verhoging van het welbevinden

Het muzische zorgt bij vele kinderen en jongeren voor een verhoogde motivatie, zeker bij die leerlingen bij wie het muzische het opnemen van zaken en het zich uitdrukken vereenvoudigt. Deze motivatie kan ervoor zorgen dat leerlingen zich openstellen en dus een positieve attitude aannemen ten opzichte van het vak. Indien het muzische aansluit bij de leefwereld van de leerlingen en bij ieders zone van naaste ontwikkeling, geeft het de mogelijkheid een aangename, prikkelende en stimulerende leeromgeving te scheppen. Daarbij is het vanzelfsprekend van groot belang rekening te houden met de eigenheid van iedere leerling en elk van hen de mogelijkheid te geven zichzelf te blijven en op hun eigen manier inzichten op te doen. Alle kinderen en jongeren zijn immers verschillend van aard: de ene is meer cognitief gericht, de andere meer muzisch of net meer sociaal. Daarom zal een muzische aanpak bij de ene leerling ook meer effect hebben dan bij de andere. Hoewel over het algemeen de meeste leerlingen er wel door geholpen zijn, is het opvallend dat voornamelijk de jongste kinderen nood hebben aan het leren via de muzische weg, aangezien zij, volgens Piaget, nieuwe kennis hoofdzakelijk op zintuiglijke wijze kunnen opdoen.

Daarnaast garandeert het gebruik van muzische werkvormen voor veel leerlingen meer leerwinst, wat wederom een extra stimulans vormt en de motivatie van de leerlingen verhoogt.

Algemeen gezien kunnen we dus stellen dat een muzische aanpak de meeste leerlingen een hoger welbevinden geeft, waardoor ze intenser en diepgaander leren. Hierdoor gaan de leerlingen meer leren, wat het welbevinden opnieuw ten goede komt.

1.1.4.2 Verhoging van de betrokkenheid

Tijdens leerprocessen waarbij de leerlingen intens betrokken zijn, gaan ze niet enkel expliciet, maar ook impliciet leren. Impliciet leren is onbewust leren, zonder intentie, als bijproduct bij het uitvoeren van een bepaalde taak. Dit is slechts mogelijk wanneer de leerling actief kan deelnemen aan het leerproces door iets te doen, te reageren, te onderhandelen, uit te leggen, mee te denken, te discussiëren, interactief bezig te zijn, boos te worden, te lachen,... Het expliciet leren is daarbij noodzakelijk om de leerprocessen te begeleiden, te sturen en te ordenen, maar is op zich niet voldoende om tot diepgaand leren te komen. Een muzische werkwijze kan de betrokkenheid van de leerlingen doen stijgen doordat het hen de kans geeft te beschouwen, te exploreren, te experimenteren, vorm te geven, te reflecteren, te evalueren,... Hoe meer de

leerlingen zich daarbij in het muzische aspect (het muziekstuk, het toneelstuk, het beeldend werk,...) herkennen, hoe meer de graad van betrokkenheid stijgt en des te hoger de kans op een succesvol leerproces.

1.1.4.3 Verhoging van de intensiteit van de communicatie

De muzische talen (beeld, muziek, drama, beweging en media) bieden ons de mogelijkheid op een intense manier te communiceren om zo de werkelijkheid op te nemen, te benoemen en/of door te geven. De muzische impressies en expressies zijn breder en diepgaander dan andere communicatiemiddelen en vertellen over het algemeen een heleboel meer dan woorden en begrippen. Iedereen kent bijvoorbeeld het stokoude cliché "één beeld zegt meer dan duizend woorden". Doordat we via de muzische kanalen onze zintuigen aanspreken, is er minder abstraheringvermogen nodig dan bij bijvoorbeeld lezen of luisteren. Het algemeen pedagogisch principe dat stelt telkens van concreet naar abstract toe te werken impliceert dat muzische kanalen aan het begin van een leerproces gebruikt kunnen worden om nadien noodzakelijke woorden, begrippen,... aan te leren en te verfijnen. We vertrekken hierbij vanuit de werkelijkheid om deze nadien te duiden.

1.1.4.4 Verhoging van de stevigheid van de fundamenteën

Het muzische helpt leerlingen hetgeen ze leerden makkelijker langdurig vast te zetten in het geheugen, aangezien het de leerlingen sterk betrokken maakt bij het consolideren en omwille van het feit dat er hierbij meerdere hersencentra worden aangesproken ⁹. Dankzij de stevige fundamenteën die zo gebouwd worden, ontstaan er transfermogelijkheden die de leerlingen toelaten met bepaalde onderdelen van het geleerde nieuwe problemen die zich aanbieden op te lossen.

1.1.4.5 Vier pijlers

Het positieve effect van het muzische op het leerproces steunt met andere woorden op vier pijlers:

1. Dankzij het muzische stijgt de kans op meer welbevinden tijdens het leerproces, waardoor ook de kans op meer leerwinst stijgt.
2. Daarnaast verhoogt het muzische veelal de betrokkenheid van de leerlingen, waardoor de kans op impliciet leren (en dus meer leerwinst) stijgt.

⁹ (Mottart & Vanhooren, 2006, p. 11 – 18)

3. De muzische communicatiekanalen geven de leerlingen meer kansen om de werkelijkheid optimaal te vatten, waardoor opnieuw de kans op leerwinst stijgt.
4. Dankzij het muzische kunnen de leerlingen de kennis makkelijker vastzetten (of consolideren) en hoe steviger de fundamenteen, hoe hoger de leerwinst.

1.1.5 Is muzische vorming voor alle leeftijden ?

Wat zeker en vast niet uit het oog verloren mag worden, is het feit dat de muzische ontwikkeling van kinderen en jongeren niet stopt bij de overgang van het ene niveau naar het andere. De muzische vorming wordt niet afgerond op een bepaalde leeftijd. Daarom is het belangrijk continuïteit te scheppen in de muzische vorming van leerlingen doorheen hun volledige schoolloopbaan. De kleuter- en basisschool kan hier het best op inspelen door de leerlingen een kennismakings- en gewenningsfase aan te bieden. Daarbij kunnen kinderen het muzische een eerste keer ervaren en het als iets alledaags beginnen zien. In het secundair onderwijs kunnen de reeds aanwezige fundamenteen dan verder verbreed en verdiept worden. Daarbij is reflectie een belangrijke factor.

In het kleuteronderwijs is de muzische leerwijze essentieel om ervaringskansen te scheppen zodat de kinderen optimaal kunnen ontwikkelen. De zintuiglijke, de motorische, de sociale, de verstandelijke, de muzische en de emotionele ontwikkelingsdomeinen spelen immers een grote rol en dankzij de muzische weg kunnen kleuters leren ervaren, exploreren en waarderen. Zo gaan ze met verwondering en bewondering bij de dingen stilstaan en worden ze aangemoedigd zich spelend, dansend, zingend, schilderend en musicerend te uiten. Op deze manier wordt er aangesloten bij de sterke kant van het kleuteronderwijs, met name de zorg voor het dynamisch - affectieve, waar de muzische of kunstzinnige ontwikkeling deel van uit maken.

In het basisonderwijs gaat men zich steeds meer en meer richten op de harmonische ontwikkeling van de totale persoon: het hoofd, het hart en de handen. Dit houdt in dat de dynamisch - affectieve, psychomotorische en cognitieve domeinen hand in hand met elkaar ontwikkeld worden. Deze drie ontwikkelingscomponenten doordringen en versterken elkaar en zijn onmogelijk van elkaar te scheiden. Belangrijk hierbij is dat de muzische opvoeding in de basisschool kan bijdragen tot de ervaring van verbondenheid, zowel met zichzelf als met elkaar. Daardoor kunnen de kinderen met en van elkaar leren. Bovendien ontwikkelen de leerlingen dankzij de muzische opvoeding een muzische grondhouding. Het komt erop neer dat ze hun ervaringen, meningen en gevoelens leren uitdrukken, weliswaar op een speelse manier, via woord, klank, beeld,

dans en dramatische expressie én dat ze de expressie van anderen leren aanvoelen, begrijpen en waarderen. Ze ontdekken met andere woorden de communicatieve waarde van het muzische naargelang ze kunstzinnig leren beschouwen en creëren. De kinderen leren er immers mee communiceren net zoals ze dat leren met taal: boodschappen waarnemen, decoderen, persoonlijk verwerken, ervaringen overbrengen, een passend medium kiezen, boodschappen vertalen of coderen en concreet presenteren.

Naarmate hun manier van denken evolueert, kan men andere muzische activiteiten hanteren waardoor ze zich beter kunnen uitdrukken.

In het secundair onderwijs is het de bedoeling de reeds verworven muzisch – creatieve vaardigheden te verfijnen, te verdiepen en bij te stellen in specifieke vakken als plastische opvoeding en muzikale opvoeding. Je zou deze kunnen vergelijken met de onderdelen beeld en muziek van muzische vorming in het basisonderwijs. Uiteraard wordt er dan op een steeds dieper en uitgebreider niveau met de verschillende kunstvormen gewerkt. Het speelse verliest stilaan aan belang. De voornaamste reden hiervoor is het feit dat het concrete, visuele denken van de leerling meer en meer plaatsmaakt voor het denken op een hoger, abstracter niveau naarmate de leerling opgroeit tot volwassene.

Het muzische aspect in het secundair onderwijs is ook terug te vinden in de vakoverschrijdende eindtermen. In de gemeenschappelijke stam wijzen de termen "creativiteit" en "esthetische bekwaamheid" al onmiskenbaar in de muzische richting. Daarbovenop staan er bij context 2 "mentale gezondheid" de eindtermen "de leerlingen gebruiken beeld, muziek, beweging, drama of media om zichzelf uit te drukken" en "de leerlingen herkennen de impact van cultuur- en kunstbeleving op het eigen gevoelsleven en gedrag en dat van anderen" wat nogmaals het belang van het muzische binnen het (secundair) onderwijs aantoont, niet enkel binnen specifieke vakken, maar ook over de vakgrenzen heen. Er bestaan voorbeelden genoeg waarbij het muzische in vakoverschrijdende initiatieven aan bod kan komen, zoals bijvoorbeeld allerlei vormen van individuele expressie om gevoelens te uiten, conflicten te beheersen, rollenspellen in te richten,... De leerlingen leren zo met ervaringen en gevoelens van zichzelf en van anderen en met kunst en cultuur om te gaan, waardoor het hen mee klaarstoomt voor de maatschappij.

Nochtans biedt niet elke school een even rijk aanbod van vakoverschrijdende activiteiten aan. Dit is grotendeels het gevolg van het feit dat de vakverdeling in het secundair onderwijs veel groter en specifieker is dan die in het basisonderwijs. Daardoor zijn de vakken sterk afgegrensd en blijft het muzische vaak beperkt tot de

vakken die daarvoor voorzien zijn. Dit is mede door het feit dat de ene algemene "klasleerkracht" plaatsmaakt voor verschillende gespecialiseerde vakleerkrachten, waardoor de (week)planning heel wat minder flexibel is. Elke leerkracht brengt zijn specifieke vak(ken) waarvan de inhoud is vastgelegd in het leerplan en waarbij hij zelden buiten de lijntjes kleurt door middel van extra (bv. culturele) activiteiten uit vrees de voorziene leerstof niet af te krijgen. Dit vormt overduidelijk een rem op muzische activiteiten.

Desalniettemin hebben deze activiteiten weldegelijk hun waarde. Zoals eerder vermeld, helpen ze de leerlingen te leren omgaan met de ervaringen en gevoelens van zichzelf en van anderen. Indien ze hun gevoelswereld leren richten en beheersen, wordt er al een eerste belangrijke stap gezet in het onder controle houden van vandalisme, pestgedrag, druggebruik, milieuvervuiling,... Frank Vandenbroucke vermeldde in zijn toespraak van 8 maart 2006 zelfs verschillende positieve gevolgen van muzische vorming bij kinderen en jongeren.

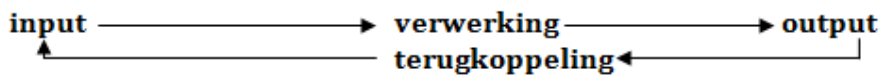
Kunst en cultuur zouden onder andere de leerresultaten aanzienlijk verbeteren, zeker wat betreft taal. Verder zouden ze een positieve impact hebben op de attitude, op het welbevinden en op het spijbelgedrag van de leerlingen en zorgen voor een verhoging van de samenwerking, het respect, het verantwoordelijkheidsgevoel, de tolerantie en de appreciatie in een klas. Daarbovenop is de mate waarin een kind in contact komt met cultuur mede afhankelijk van het sociaal milieu waarin het opgroeit. Muzische opvoeding en vorming op school zijn dus uiterst belangrijk om elk kind gelijke kansen te schenken om te kunnen functioneren in onze mondige maatschappij. Kinderen moeten zich immers kunnen uiten op alle vlakken, inclusief het creatieve, opdat ze zich optimaal zouden kunnen ontwikkelen. Daarnaast is het dankzij muzische activiteiten dat kinderen al vanaf de kleuterschool in contact kunnen komen met verschillende culturen, talen, gewoonten,... Zo hebben ze op school de mogelijkheid hiermee te leren omgaan en er de waarden van in te zien. Hierdoor worden de leerlingen nog beter klaargestoomd om in de toekomst te kunnen integreren en functioneren in onze multiculturele maatschappij.

Via het muzische onderdeel van het onderwijs ontwikkelen de leerlingen met andere woorden allerlei culturele, technische, sociale, communicatieve en probleemoplossende vaardigheden die mee de basis vormen van maatschappelijke zelfredzaamheid. Mark Reybrouck¹⁰ (van de faculteit musicologie aan de KULeuven) pleit daarbovenop voor een breed opgevatte muzische vorming. Door het integreren van de hele zintuiglijkheid

¹⁰ (Verzele, 2005, p. 186 – 187)

in het cognitieve apparaat kan de muzische vorming de cognitieve vorming volgens hem optillen tot een niveau waarop ze beter functioneert. In zijn ogen valt het namelijk niet te ontkennen hoe uiterst belangrijk de zintuiglijke exploratiefase wel niet is bij de uitbouw van een inwendige voorstelling van de buitenwereld. Het muzische moet met andere woorden een brugfunctie vervullen, waarbij het de leemte overbrugt tussen de eerste zintuiglijke exploraties en de latere abstracte vormen van verstandelijk bezig zijn. Indien bij de muzische activiteiten praktijk en theorie aan elkaar gekoppeld worden, wordt een transfer naar de cognitieve vorming mogelijk en kunnen het muzische en het intellectuele harmonisch samengaan. De scheppende vermogens en de intellectuele activiteiten gaan dan hand in hand.

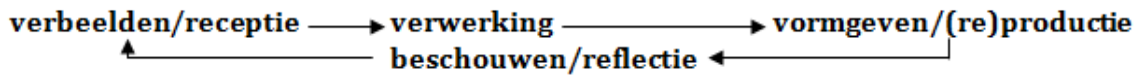
Het muzikale leerproces ziet er volgens het boek "Geen school zonder Muze: muzisch – creatieve vorming in het secundair onderwijs" als een regelkring uit: een gesloten circuit met als belangrijkste elementen de input, de verwerking, de output en de terugkoppeling:

- De **input** is hierbij alles wat door de zintuigen wordt opgenomen (wat we horen, zien, voelen,...).
- De **verwerking** is wat zich afspeelt in ons bewustzijn. Dit is met andere woorden de cognitieve inkleuring van het zintuiglijk opgenomen materiaal. Hierbij worden beelden, klanken,... geselecteerd, herkend, vergeleken, geanalyseerd,... waardoor ze betekenis krijgen. Op deze manier worden ze in grotere structuren ingepast.
- De **output** is het uitvoerend moment waarbij er gereageerd wordt op de zintuiglijke prikkels. Tijdens deze fase gaan we de inwendige processen op een welbepaalde manier veruitwendigen, bijvoorbeeld door middel van een beweging, een schriftelijk, verbale, emotionele of affectieve reactie.
- De reacties op zich vormen nieuwe informatie aan wie ze effectief veroorzaakt: dit is de **terugkoppeling**. Dit geeft ons de mogelijkheid controle uit te oefenen op onze manier van reageren en laat ons bovendien toe ons gedrag in hoge mate te verfijnen en te controleren.

Het leerproces dat gepaard gaat met het gebruik van drama in de klas, komt in grote lijnen overeen met het muzikale leerproces. Toch is de invulling van de belangrijkste

elementen lichtjes verschillend. In het boek "Drama is de kunst – handboek voor dramadocenten" focust men op drie elementaire pijlers: "verbeelden", "vormgeven" en "beschouwen". Deze drie-eenheid staat bij de meeste leerkrachten bekend als de "receptie – (re)productie – reflectie"- structuur.

- De eerste pijler is deze van het "**verbeelden**", de "receptie". Tijdens deze fase wordt er vertrokken van (een) waarneming(en). Gebaseerd op wat ze weten en zien, laten de leerlingen uiteindelijk hun fantasie de vrije loop. Door aan te sluiten bij wat er leeft bij de leerlingen, bij hun voorkennis en -ervaringen, bij wat ze nodig hebben en wat ze al kunnen, is het de bedoeling hun verbeelding te prikkelen. De rol van de leerkracht blijft hier vanzelfsprekend eerder beperkt: hij kan deze fase sturen door een vast thema te kiezen, maar vervolgens komt het erop aan de leerlingen (deels) vrij te laten bepalen wat er verder gebeurt.
- Hierna volgt de pijler van het "**vormgeven**". Tijdens deze fase wordt er iets geproduceerd op basis van de verbeelding naar aanleiding van de oorspronkelijke waarneming(en). Tussen het verbeelden en het vormgeven, hoort er eigenlijk nog een extra stap: de verwerking. Dit komt overeen met het muzikale leerproces. De verwerking maakt het mogelijk vorm te geven aan het spel.
- De derde en laatste pijler is die van het "**beschouwen**". Tijdens deze fase wordt er gereflecteerd over alle aspecten van het dramatisch spel, zoals de ingesteldheid van de leerlingen, de taal,...

1.1.6 Een modern aspect van het muzische

1.1.6.1 Karaoke

1.1.6.1.1 Definitie

Karaoke vindt zijn oorsprong in 1972 in Japan. 'Kara' betekent leeg en 'oke' was een afkorting voor het toen ingeburgerde Engelse woord voor orkest. Men kreeg dus de muziek van het orkest te horen, maar het vocale was afwezig.

Bij karaoke wordt het lied gespeeld en verschijnen de songteksten op een scherm. Het is dus aan de persoon in kwestie om te zingen op de afgespeelde muziek.

1.1.6.1.2 Waarom karaoke in de klas?

Karaoke is een actieve en creatieve manier om te leren in een klassituatie. De leerlingen worden zo uit de normale lessleur gehaald om op een muzische manier te leren.

Ze komen in aanraking met de spelling van bepaalde woorden en hebben weinig tijd om te twijfelen over de specifieke uitspraak ervan. Bovendien ontwikkelen de leerlingen op deze manier een zeker ritme in de taal. Ritmisch spreken is nodig om een taal natuurlijk te laten klinken. Zeker voor taalvakken als Engels en Frans kan karaoke bijgevolg een leuke en leerrijke lesactiviteit zijn.

Alle leerlingen kunnen er dan ook aan deelnemen. Men kan hen zelfs in teams indelen om de competitiviteit op te wekken. Karaoke kan zo ook bijdragen tot de zelfzekerheid van de leerlingen. Wanneer zij immers gewend raken aan het presteren voor een grote groep, stijgt hun zelfvertrouwen.

Indien men liederen uit hun leefwereld kan gebruiken, zorgt dit uiteraard voor een verhoogde betrokkenheid. Deze lokken namelijk spontane reacties uit bij leerlingen. De leerkracht kan het lied aanpassen naar wens bijvoorbeeld wanneer het niveau ervan te hoog is.

Verder is het mogelijk heel wat activiteiten rond een bepaald lied uit te voeren. Denk maar eens aan de bijhorende woordenschat, grammaticale constructies, cultuur, uitspraak,... van bepaalde liederen.

Het spreekt voor zich dat kleuters nog niet vatbaar zijn voor karaoke aangezien zij nog niet kunnen lezen. Lagere schoolkinderen daarentegen kunnen aan de slag met simpele teksten en inhouden die evolueren in functie van hun niveau. Dit kan onder andere bijdragen tot de verstandelijke ontwikkeling van de leerlingen. Experimenterend ontdekken en "spelen" met karaoke kan immers leiden tot benoeming (taalontwikkeling) en begripsvorming indien de tekst ondersteund wordt door beeld. Daarbovenop worden de leerlingen gestimuleerd de juiste tekst op het juiste moment te lezen en te zingen. Dit staat hen toe de tijdruimterelatie te ervaren, wat een voordeel is voor het leren lezen en schrijven in een (andere) taal. Daarnaast is het natuurlijk mogelijk karaoke te gebruiken wanneer de leerlingen een bepaald lied

moeten aanleren. Het vormt dan een erg handig hulpmiddel om het leerproces te vereenvoudigen.

In het middelbaar zijn de leerlingen rijper om bepaalde liederen meer uit te spitten. Uiteraard maakt de leerkracht best zijn liedkeuze aan de hand van het onderwerp ervan, het niveau van de leerlingen en het doel dat men met het lied voor ogen heeft.

Ten slotte is het aan de leerkracht om de 'muzikale' momenten te herkennen en te benutten. Niet elke les zal zich lenen tot karaoke.

1.1.6.1.3 Verwijzing naar het basisonderwijs

In het basisonderwijs zingen de leerlingen reeds liederen. Dit is onder andere omwille van het feit dat kinderen een natuurlijke drang tot zingen bezitten. Door in de klas liederen te zingen, wordt er met andere woorden aangesloten bij de leef- en belevingswereld van de kinderen om zo hun verdere ontwikkeling te bewerkstelligen. Wat betreft de keuze van het lied en het uitvoeren ervan, zijn er enkele algemene regels die ook in het secundair onderwijs van pas kunnen komen.

Er zijn verschillende parameters die de keuze van liederen bepalen. Aangezien de leerlingen ze moeten zingen, is het niet meer dan normaal liederen te kiezen die aansluiten bij hun stembereik. Lieder met een moeilijke toonomvang zijn vanzelfsprekend uit den boze. Daarbovenop moeten de thema's die in de teksten behandeld worden aansluiten bij de leef- en belevingswereld van de jongeren. Liedjes met een boeiende tekst die zich leent tot uitbeelding (onder andere met prenten, tekeningen, video's,...) geven vanzelfsprekend aanleiding tot muziek-didactische werkwijzen. Ten slotte is het een meerwaarde liederen aan te bieden die leiden tot verbale, ritmische, melodische of bewegingsimprovisaties.

Bij het uitvoeren van liederen zijn er twee basiselementen die bij elk leerproces moeten terugkomen. In de eerste plaats is het uiterst noodzakelijk de stem vooraf op te warmen. Door eenvoudige oefeningetjes waarbij de leerlingen hun stem expressief gebruiken, is het mogelijk de spieren los te maken en een pijnlijke stem te voorkomen. Het is de bedoeling van een relatieve passiviteit over te gaan naar een relatieve activiteit van de stemspieren. Daarbovenop wordt de stap van spreken naar zingen zo gemakkelijker overbrugd en wordt de bereidheid tot zingen met andere woorden opgewekt. Deze oefeningen vragen bovendien al de aandacht van de leerlingen en een zekere mate van concentratie. Door te zorgen voor een juiste houding en een ontspannen sfeer blijven de stembanden gespaard van enige spanning.

Ten tweede is het belangrijk de leerlingen de liederen op een zekere wijze te laten verwerken. Door er allerlei spelletjes en opdrachten aan te koppelen wordt deze stap zowel leerrijk als boeiend.

1.1.6.2 Drama

1.1.6.2.1 Waarom 'het theatrale' in de klas? (film, drama,...)

De pedagoog Kolb kende aan leerlingen verschillende leerstijlen toe. Ook in een les drama zijn deze bij de leerlingen te onderkennen. Indien we hier als leerkracht van op de hoogte zijn, is het mogelijk de leerlingen binnen het klasgebeuren een andere stijl of rol te laten aannemen en/of die van zichzelf voldoende te laten benutten. We onderscheiden binnen drama de volgende rollen: de 'belevers', de 'kijkers', de 'doeners', de 'pratens', de 'improviseerders', de 'makers' en ten slotte de 'weters'. Deze rollen kunnen aan de leerstijlen van Kolb gekoppeld worden.

Zo kunnen de 'beschouwers' van Kolb gelinkt worden aan de 'belevers' en de 'makers'. Zij hebben gemeenschappelijk dat ze het spel concreet willen ervaren en tegelijkertijd reflectief observeren. Hierbij bezitten ze een rijk voorstellingsvermogen en een grote mate van creativiteit en fantasie. Ze zijn veeleer passief en laten het spel volledig 'over zich heen komen'.

De 'doeners' en de 'improviseerders' vallen min of meer samen met de 'doeners' van Kolb. Dit zijn leerlingen die niet houden van reflecteren en analyseren, maar meteen praktisch en resultaatgericht beginnen handelen. Ze werken graag op een actieve manier en reageren hierbij voornamelijk intuïtief.

De leerstijl 'denkers' vinden we terug in de 'kijkers' en de 'pratens'. Zij handelen volgens het motto 'eerst denken, dan doen'. Ze hebben nood aan een logische samenhang en verkiezen bijgevolg een rationele benadering waarbij ze erg perfectionistisch te werk kunnen gaan. Waar dit bij de 'kijkers' tot een gedetailleerd spel leidt, zorgt dit bij de 'pratens' voor een ontroerend taalgebruik.

Als laatste hebben we nog de 'weters' bij wie we veel kenmerken van Kolbs 'beslissers' terugvinden. Wat bij hen primeert is het idee, de toepasbaarheid ervan en het planmatig te werk gaan. Ze zijn bijgevolg de ideale leiders.

1. De belevers

Deze leerlingen zijn liever genietend aanwezig dan dat ze zelf actief deelnemen. Doordat ze zich sterk betrokken voelen wanneer ze kijken, luisteren, voelen en associëren, nemen ze veel in zich op. Een minpunt bij belevers is dat ze zo sterk

genieten en zich zozeer laten onderdompelen, dat hun uitvoermogelijkheden hieronder lijden en eerder beperkt blijven. Daardoor is hun spel soms onduidelijk.

2. De kijkers

Deze leerlingen hebben met de belevers gemeenschappelijk dat ze niet snel actief deelnemen, maar eerder geduldig waarnemen. Wanneer ze na het waarnemen spelen, bevat hun spel veel details. Zij willen de puntjes op de 'i' zetten, waardoor ze soms overbodig veel aandacht besteden aan onbenulligheden.

3. De doeners

Dit zijn de leerlingen die eerst doen en dan pas denken. Zij zijn altijd bij de eersten om te reageren, mee te doen en het spel aan te vullen met nieuwe ideeën. Het is echter zo dat doeners weleens een halt toegeroepen moeten worden opdat anderen ook de kans krijgen deel te nemen en betrokken te raken.

4. De pratens

Dit zijn de verbaal sterke leerlingen, zij die vooral focussen op de taal. Ze mogen dus zeker niet verward worden met de storende elementen uit de klas. Zij proberen het publiek te ontroeren met hun taal, eerder dan met het spel op zich. Zij vormen een zeer belangrijke groep in de klas. Toch zijn deze leerlingen soms veeleer schuchter. Ze hebben weleens een duwtje in de rug nodig, zodat hun zelfvertrouwen toeneemt en ze de drempel om deel te nemen kunnen overwinnen.

5. De improviseerders

Elke klas heeft wel een improvisatietalent. Hij of zij kan zichzelf uit de slag trekken in eender welke situatie. Improviseerders beschikken over de capaciteiten om direct te reageren en op anderen in te spelen. Het is voor hen ook mogelijk hun eigen kwaliteiten te gebruiken om anderen verder te helpen. Wat wel nadelig is, is het feit dat ze de neiging hebben het spel te veel naar hun eigen beleving toe te trekken, waardoor het wel eens voorvalt dat het niet meer aan de verwachtingen van de anderen voldoet.

6. De makers

Deze leerlingen houden zich vooral bezig met de creatieve kant. Het zijn de vormgevers die in staat zijn alles te maken. Toch kunnen ze hun eigen plannen moeilijk van op afstand bekijken, waardoor een tussenpersoon (meestal de leerkracht) van tijd tot tijd noodzakelijk is om hun prachtideeën te

verduidelijken. Desalniettemin kunnen ook zij een meerwaarde bieden aan het spel indien ze gemotiveerd worden om mee te doen én hun creatief talent als compensatie mogen inzetten.

7. De wetters

De wetters zijn in het algemeen de leerlingen die een goed reflectievermogen hebben en zowel over de taal als over het spel zelf kritisch kunnen bezinnen. Zij zijn bij uitstek geschikt om een leidersfunctie te vervullen. Ze zijn in staat met bruikbare bronnen en relevante gegevens op de proppen te komen. Ze hebben bepaalde zaken zeer snel door, zowel wat betreft taal als wat betreft het culturele of maatschappelijke aspect.

Het is de combinatie van deze stijlen die een dramales vormt. Toch blijft de invloed van de stijlen niet daartoe beperkt. In elke doorsnee les nemen de leerlingen weleens hun specifieke stijl aan. Dankzij het feit dat niet elke leerling hetzelfde is en er zich binnen één klas bijgevolg een grote variëteit aan individuen bevindt, wordt het mogelijk een interessant en leerrijk spel te spelen. Indien de leerkracht zich bij het begin van het spel op de hoogte stelt van de eigen stijl van elke leerling, kan hij hen laten proeven van hoe de lessen zouden kunnen zijn en hen warm maken voor zoveel mogelijk rollen en leerstijlen.

1.1.6.2.2 Wat is het doel van een dramales ?

De algemene doelen van een 'dramalessen' zijn:

- Het gebruik kunnen maken van verbale en non-verbale uitdrukkingsmogelijkheden. In de les Engels zal de focus vooral op het verbale liggen alhoewel het non-verbale zeker niet weggecijferd mag worden.
- Het vormgeven aan gevoelens, ervaringen, ideeën, situaties en gebeurtenissen. Dit zijn ook doelen die we bij het leren van de Engelse taal willen bereiken.
- Het kunnen inspelen op anderen en het richting kunnen geven aan een 'spelsituatie'. Engels leren is niet enkel woordjes en structuren kennen. Er komt veel meer bij kijken. Je moet aanvoelen wat de ander zegt en een gesprek kunnen sturen.

Deze drie doelen kunnen bijna letterlijk in een leerplan Engels geïntegreerd worden. Drama kan een hulpstuk zijn naar een beter en efficiënter Engels leren. Zoals Hieronymus van Alphen (1746-1803) reeds zei: "mijn spelen is leren en mijn leren is

spelen". Deze uitspraak vormt voor velen de grondregel en de inspiratie waarop men verder bouwt om te bepalen welke leermogelijkheden drama allemaal inhoudt en wat er dus mee verwezenlijkt kan worden.

In drama:

- "kan ieders speldrang geëerd, de speldurf gestimuleerd en de werkelijkheid verwerkt worden." (Slade)
- "kan het unieke van ieder menselijk wezen erkend worden." (Way)
- "kunnen spelers ervaren meer te weten en te kunnen." (Heathcote)
- "kunnen spelers het vormingsaspect van communicatie ontwikkelen." (Janssens).

1.2 De ontwikkelingspsychologie: van kleuter naar puber

1.2.1 Verandering van denken volgens Piaget:

De cognitieve ontwikkeling doorloopt volgens Piaget in chronologische volgorde de volgende stadia:

1. De sensomotorische periode (0 – 2 jaar)

Het cognitief functioneren bestaat gedurende deze fase voornamelijk uit motorische reacties naar aanleiding van sensorische indrukken. Het kind reageert met andere woorden op de zintuiglijke prikkels die het waarneemt. De dingen bestaan alleen maar voor het kind als het ze ziet of er lijfelijk contact mee heeft. Het kind maakt nog geen onderscheid tussen zichzelf en de omringende wereld. Bovendien is het kind tijdens deze fase een echte DOE-denker: al tastend probeert het via gissen en missen oplossingen te bereiken en te behouden. Door interactie met de omgeving leert het kind zich aan te passen aan nieuwe situaties.

2. De preoperationele periode (2 – 7 jaar)

Het kind vertoont symbolisch gedrag dat zich uit in de onderstaande vijf kenmerken die gerangschikt zijn volgens toenemende complexiteit:

- a) Imitatie: Het kind bootst een model na dat niet aanwezig is. (bv. wanneer het kind mama de telefoon ziet opnemen, doet het dit korte tijd nadien na)
- b) Het symbolisch spel of verbeeldingsspel: Het kind bootst iets na op een niet-identieke manier, waarbij de nodige creativiteit komt kijken. (bv. het kind neemt een banaan en gebruikt dit als telefoon)
- c) Tekeningen: De tekeningen van het kind worden stilaan realistischer. Toch tekent het kind zoals de realiteit moet zijn en niet zoals je het in werkelijkheid ziet. (bv. Sinterklaas op zijn paard langs één zijde gezien, tekent het kind toch met twee benen)
- d) Mentale beelden: Het kind roept op actieve wijze mentale beelden op van eerder waargenomen dingen of situaties. (bv. het kind heeft een duidelijk mentaal beeld van zijn knuffel)
- e) Taal: Woorden worden gebruikt als symbool om afwezige waarneembare (bv. poes) en niet-waarneembare (bv. slapen) dingen op te roepen en naar anderen te communiceren.

Het kind is in staat een oordeel te vormen over de dingen die het waarneemt. Het legt relaties tussen de gebeurtenissen die het waarneemt en trekt daaruit

besluiten. Het kind kan echter nog niet logisch denken en laat zich erg vaak misleiden door uiterlijke schijn. De intuïtieve fase heeft de volgende kenmerken:

- a) Egocentrisme: Het kind kan situaties enkel vanuit het eigen perspectief bekijken en kan zich met andere woorden niet in iemand anders gezichtspunt verplaatsen. (bv. broertje heeft geen zus of broer)
- b) Gecentreerdheid: Het kind kan zich slechts op één ding tegelijk concentreren, namelijk de meest opvallende eigenschap. (bv. fruitmannetje: ziet enkel fruit of mannetje, ziet geen mannetje gemaakt van fruit)
- c) Aandacht voor toestanden in plaats van transformaties: Het kind ziet enkel de begin- en de eindtoestand en kan zich moeilijk voorstellen hoe de begintoestand in de eindtoestand overgaat. Het denken is met andere woorden erg statisch. (bv. wanneer je water overgiet van de ene in de andere vaas, ziet het kind niet dat het nog steeds om dezelfde hoeveelheid water gaat)
- d) Onomkeerbaarheid: De dingen gebeuren zoals ze gebeuren en daar blijft het bij. Het kind kan in gedachten de gebeurtenissen niet omkeren en is met andere woorden niet in staat zich bij de eindtoestand voor te stellen hoe de begintoestand was. Dit toont opnieuw aan dat het denken van het kind erg statisch is.

3. De concreet - operationele periode (7 – 11 jaar)

Het denken van het kind wordt minder en minder egocentrisch, waardoor het kind situaties nu ook uit verschillende perspectieven kan aanschouwen. Daarbovenop gaat het statisch denken stilaan over in dynamisch denken waarbij er aandacht uitgaat naar het dynamische aspect van veranderingen. Het kind kan bovendien steeds beter logisch denken, al is dit slechts mogelijk indien er concreet materiaal aanwezig is. Het denken is met andere woorden gebonden aan de realiteit. Het kind kan nu:

- a) Classificeren: objecten groeperen op basis van overeenkomsten.
 - b) Seriëren: objecten ordenen volgens een bepaalde dimensie (bv. van groot naar klein)
 - c) Conserveren: begrijpen dat de hoeveelheid, de lengte, de oppervlakte, het gewicht en het volume hetzelfde blijven ondanks uiterlijke veranderingen.

In tegenstelling tot de kleuter kan het schoolkind met andere woorden:

- a) aandacht besteden aan de achterliggende realiteit in plaats van zich te laten misleiden door uiterlijke kenmerken.
 - b) zich op meerdere kenmerken tegelijk concentreren in plaats van enkel aandacht te besteden aan het meest opvallende kenmerk. Dit noemt men decentratie.
 - c) verwijzen naar de transformatie van begin- naar eindtoestand.
 - d) zich voorstellen dat de eindtoestand van een gebeurtenis het gevolg is van een gewijzigde positie en dat het dus mogelijk is vanuit de eindtoestand de begintoestand terug voor te stellen. De dingen zijn dus niet langer onomkeerbaar.

4. De formeel – operationele periode (vanaf 11 jaar)

Het denken van het lagere schoolkind is gebonden aan concreet materiaal: het kan enkel denkhandelingen verrichten ten opzichte van dingen die hij hier en nu kan waarnemen, zien, aanraken. Dit is bij de puber niet langer het geval. Denken over zaken die niet rechtstreeks waargenomen worden, wordt mogelijk. Dit nadenken over dingen die er niet zijn (bv. liefde, racisme, discriminatie, vrijheid), noemt men abstract denken.

Het empirisch - inductief denken van het lagere schoolkind (waarbij het vertrekt vanuit een concrete situatie, vanuit de ervaring, de realiteit) evolueert naar een hypothetisch - deductief denken. Een puber is dus in staat hypothesen te formuleren en van daaruit te vertrekken en na te gaan of deze zich werkelijk voordoen in de realiteit.

Waar een kind nog door "trial & error" tot een juiste combinatie probeert te komen, kan een puber theoretisch alle mogelijke combinaties van een probleem nagaan om ze pas daarna in de praktijk uit te proberen.

1.2.2 Typische aspecten van het sociale gedrag

1.2.2.1 Kleuters

Kleuters gaan nog erg informele relaties aan: wanneer ze samenspelen is dit eerder toevallig.

1.2.2.2 Lagere schoolkinderen

Bij de lagere schoolkinderen worden de leeftijdsgenoten steeds belangrijker. De kinderen worden zich sterk bewust van elkaars mentale, fysische en persoonlijkheidskenmerken. Tijdens deze fase beginnen kinderen scheldwoorden en bijnamen te gebruiken, waardoor ze kwetsend en hard voor elkaar kunnen zijn. Binnen

de groep krijgt ieder kind bovendien een bepaalde status toegeschreven: diegenen met een hoge status zijn populair, zij met een lage status worden verworpen. Lichaamsbouw speelt hierbij een erg grote rol en het valt op dat hoe kinderen eruitzien in interactie staat met hoe populair ze zijn. Hoewel de kinderen leren zich vlot aan te passen aan verschillende soorten karakters en sociale situaties, zonder daarbij hun individualiteit of persoonlijke stijl te verliezen, voelen ze ook de groepsdruk toenemen. Daarom gaan de meeste lagere schoolkinderen hun gedachten, gevoelens en acties aanpassen aan de norm van de peergroep. Ze ontwikkelen met andere woorden een drang tot conformisme. Het komt er voor de schoolkinderen op aan een evenwicht te vinden tussen individualiteit en conformisme, waarbij ze een combinatie maken van een flexibele, persoonlijke stijl met elementen van conformisme ten opzichte van de peergroep. Toch slaagt niet elk kind erin een eigen passende omgangsstijl te ontwikkelen, waardoor ze in (bepaalde) sociale situaties een rol aannemen. Volgens Elkind zijn er zo onder andere:

- de plaaggeesten die jongere en kleinere kinderen zoeken die ze kunnen domineren en intimideren;
- de clowns die zot doen om zo aandacht te krijgen van leeftijdsgenoten;
- de knechten die door middel van vleierij, gediensigheid en omkoperij vriendschap proberen te kopen;
- de pseudo - adulten die beter overweg kunnen met leraars en vrienden van hun ouders dan met leeftijdsgenoten, hoewel hun gewetensvolheid, toewijding, respect voor de ouders en emotionaaliteit eerder een masker vormen waarmee ze hun emotionele immaturiteit en onbekwaamheid tot geven en nemen in relaties verbergen.

Over het algemeen is het duidelijk te merken dat de informele relaties van de kleuter stilaan overgaan in boezemvriendschappen. De boezemvrienden zijn meestal van hetzelfde geslacht en de vriendschap is erg diepgaand en persoonsgericht. De kinderen willen dan ook absoluut alles samen doen: samen eten, spelen, slapen, naar school gaan,... De vriendschap is exclusief en een derde persoon is dus absoluut niet toegelaten. De kinderen leren zo erg veel over geven en nemen binnen een relatie wat de fundamentele legt voor de liefdesrelaties die in de adolescentie ontstaan.

1.2.2.3 Puberteit

Vanaf het begin van de puberteit worden vriendschappen minder en minder exclusief. Stilaan ontdekken jonge adolescenten dat het onmogelijk is aan alle emotionele en psychologische noden van hun vriend(in) te voldoen en dat de vriend(in) het

omgekeerde ook niet waar kan maken. Bijgevolg binden de adolescenten zich aan elkaar als onafhankelijke mensen, waardoor de vriendschap realistischer en duurzamer wordt. Doordat een puber cognitief het onderscheid kan maken tussen het feitelijke (wat er is) en het mogelijke (wat er zou kunnen zijn), kan hij zich voorstellen dat zijn leven ook anders had kunnen verlopen. Andere ouders met andere eisen, andere leraars, klasgenoten, maatschappij, godsdienst,... De puber maakt voortdurend vergelijkingen en heeft de neiging zich af te zetten tegen bepaalde aspecten van zijn huidig leven die hij liever anders zou zien. Dit rebelleren gebeurt voornamelijk op verbaal niveau en is nodig om het denken van de puber te oefenen zodat hij uiteindelijk toleranter kan worden tegenover zijn ouders en de maatschappij. Daarbovenop gaat de puber zichzelf ook telkens vergelijken met anderen en nagaan wat hij zou/had kunnen zijn. Bij die zelfreflectie stelt hij zich hoofdzakelijk de volgende drie vragen:

1. Wie ben ik ?
2. Wie zou ik willen zijn ?
3. Voor wie houdt men mij ?

De vergelijkingen die hij maakt tussen de realiteit (het feitelijke) en het mogelijke kunnen leiden tot minderwaardigheidsgevoelens, ontevredenheid en zelfs depressies, wat aantoonde dat een puber zich in een kwetsbare periode bevindt. De puber is continu bezig met zichzelf en zijn voorkomen en heeft de indruk dat de anderen ook voortdurend de aandacht op hem richten. Elkind spreekt van een egocentrisme dat eigen is aan de puber. De jongere heeft het gevoel dat hij in het middelpunt van de aandacht staat, waardoor hij voortdurend anticipeert op hoe anderen op hem zullen reageren. Bijgevolg neemt de jeugdige in extreme mate de standpunten van anderen in. Voor het verwachtingspatroon waarbij de puber voortdurend inspeelt op wat hij verwacht dat de anderen van hem zullen denken, voerde Elkind de term "imaginair publiek" in. Het gedrag van de jongere is dus telkens een reactie op de eigen verwachtingen van wat het imaginair publiek denkt. Vaak gaat dit gepaard met gevoelens van schaamte en wil de jongere zich (al dan niet bewust) koste wat het kost conformeren ten opzichte van zijn leeftijdsgenoten en dit in de eerste plaats op vlak van uiterlijk. Gezien het feit dat de puber ervan uitgaat dat het imaginair publiek ononderbroken de aandacht op hem vestigt, ziet hij zijn eigen gevoelens als uniek. Dit overwaarderden van de eigen gevoelens (bv. "wat ik nu meemaak, is de grootste ramp van de wereld") noemt Elkind de "persoonlijke fabel". Als gevolg van deze persoonlijke fabel ontstaan er bij de jongere vaak gevoelens van uniciteit en onkwetsbaarheid of onsterfelijkheid (bv. "ik kan wel met de fiets alleen naar huis rijden na een fuif, er overkomt mij heus niets").

Tegen het einde van de puberteit veranderen de gevoelens van een imaginair publiek doordat de puber ontdekt dat de anderen niet constant met hem bezig zijn. Stilaan verdwijnt daarnaast de persoonlijke fabel als gevolg van de intimiteit: hij gaat meer relaties aanknopen en vertrouwen scheppen bij anderen. Uiteindelijk verdwijnt het egocentrisme.

1.2.3 Verschillen tussen jongens en meisjes

Het is algemeen bekend dat jongens beter zijn in wetenschappen en meisjes beter in taal. Dit is echter niet altijd correct. Uit recent onderzoek van de NIH blijkt dat vele van zulke geslachtelijke verschillen stereotiepen zijn die door de samenleving tot stand worden gebracht. Vaak leiden die maatschappelijke beelden tot het vormen van bepaalde interesses bij jongens en meisjes.

Tussen negen en tweeëntwintig jaar nemen de verschillen in de hersenen tussen beide geslachten af. Hoe ouder men dus wordt, hoe minder verschillen (in de hersenen) men vertoont ten opzichte van het andere geslacht.

De levensfasen waarin er zich de grootste onderscheidingen situeren, zijn dus de kindertijd en de puberteit, met andere woorden de kleuter-, basis- en middelbare schoolleeftijd.

In deze perioden zijn er bijgevolg duidelijke verschillen in de ontwikkeling tussen jongens en meisjes. Meisjes zijn bijvoorbeeld kritischer ten opzichte van zichzelf en hun werk dan jongens. Vanaf de lagere school zijn er reeds verschillen merkbaar. Zo hebben jongens het vaker moeilijker met lezen en schrijven dan meisjes omdat hun taalvaardigheid zich later ontwikkelt. Ook is het zo dat ze meer nood hebben aan activiteit en beweging. Ze worden veel meer gestimuleerd door visuele impulsen dan meisjes. Men kan dus besluiten dat jongens veel meer moeilijkheden hebben met taal en veel meer activiteit vragen dan meisjes. Verder kunnen ze het rationele en het emotionele beter van elkaar scheiden dan meisjes. Er zijn uiteraard nog talrijke andere verschillen, maar de hier genoemde kunnen specifiek meer informatie verschaffen over het muzische in de klas. De muzische vakken zijn op zich meer actief van aard dan vakken als wiskunde, Nederlands, ... Bovendien geven muzische activiteiten de mogelijkheid het emotionele en het rationele met elkaar te verbinden. Zulke lessen kunnen de leerlingen, zowel jongens als meisjes, geboeid houden. Voor jongens kan het taalondersteuning bieden onder de vorm van bijvoorbeeld karaoke, terwijl het hen tegelijk kan aanzetten tot activiteit. Meisjes daarentegen kunnen hun emoties uiten in deze vormen van kunst en kunnen ook achterliggende waarden achterhalen. Ondanks deze positieve aspecten zijn er ook een aantal kanttekeningen te maken met

betrekking tot muzische activiteiten op deze leeftijd. Zo kan het zijn dat leerlingen onvoldoende zelfvertrouwen hebben om zich bloot te stellen en muzisch te uiten voor de klas (bijvoorbeeld door te zingen of te acteren voor de peergroep). Bovendien kan het zijn dat deze activiteiten door de leerlingen niet serieus genomen worden en dat een muzische les gezien wordt als "een uurtje nietsdoen". Daarbovenop heeft elke leerling andere interesses, en die zijn niet altijd muzisch.

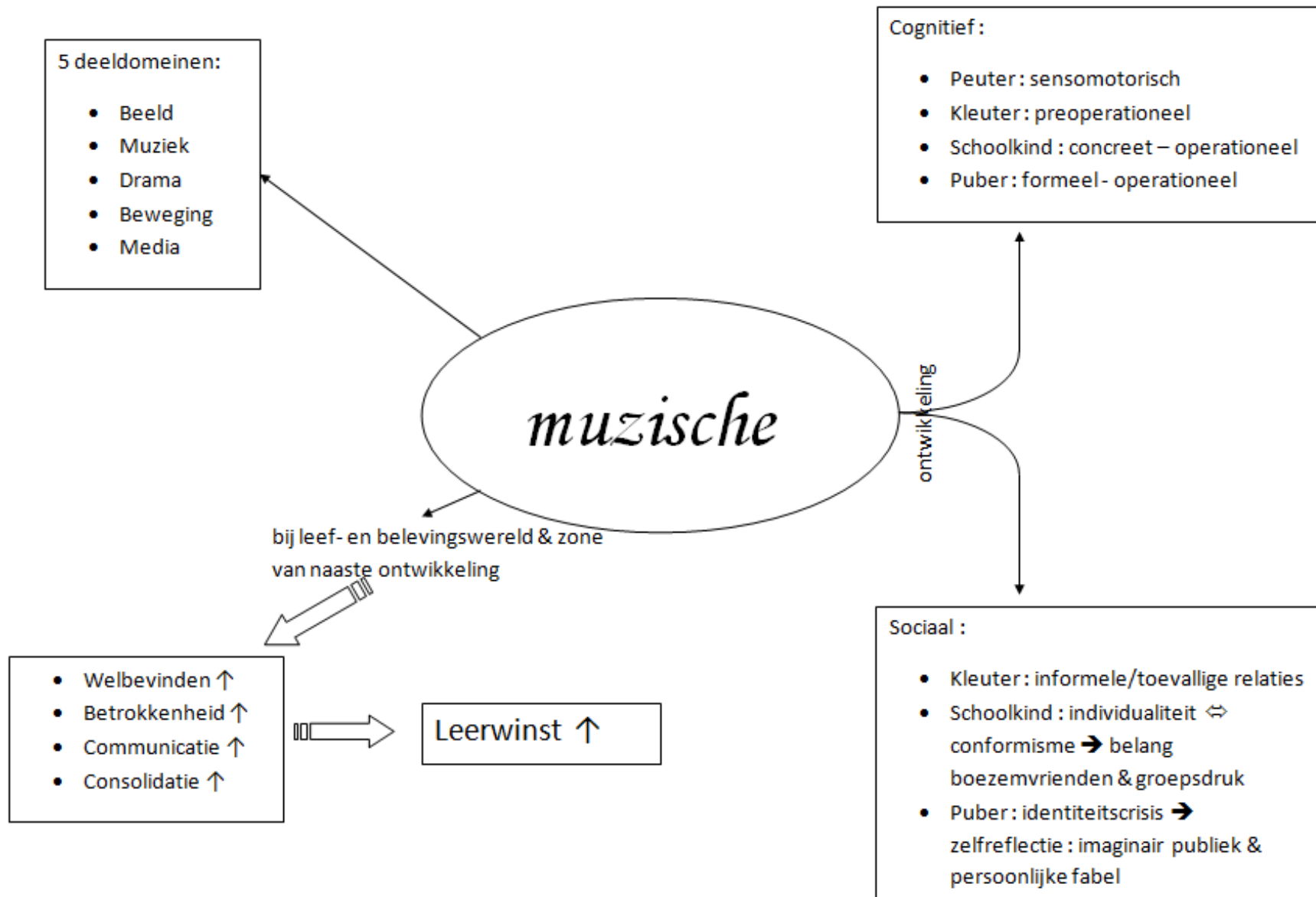
Desalniettemin mag men uiteraard niet in hokjes denken. Dit zijn algemene onderzoeksvaststellingen die niet absoluut zijn en dus niet voor elk kind gelden. Vaak wordt er te zeer op een stereotiepe wijze gedacht en gaat men zich hier zelfs naar gedragen, wat niet altijd correct is.

1.3 Conclusie

Wanneer we de theoretische ontwikkeling van kleuter naar kind naar puber bekijken, lijkt het erg logisch dat het aandeel van het muzische binnen het onderwijs afneemt naarmate de leerlingen opgroeien. Kleuters kunnen immers slechts leren door intuïtief te reageren op dingen die ze waarnemen. Ze moeten iets ervaren, beleven (zien, horen, voelen,...) om er iets uit op te steken. Daarom is het belangrijk hun zintuigen zoveel mogelijk te prikkelen door hen te laten musiceren, kleuren, schilderen,... Dankzij de muzische weg kunnen kleuters met andere woorden leren ervaren, exploreren en waarderen. Ze gaan met verwondering en bewondering bij de dingen stilstaan en worden aangemoedigd zich spelend, dansend, zingend, schilderend en musicerend te uiten, waardoor hun dynamisch – affectieve ontwikkeling sterk gestimuleerd wordt. Een schoolkind staat al een stapje verder in het denkproces en kan al nadenken over concrete dingen. Abstract denken kan het echter nog niet, aangezien het logisch denken gebonden is aan de concreet materiaal. Daarom kan het muzische hier een brug vormen van het concrete naar het cognitieve niveau. Bovendien vinden schoolkinderen een samenhangsgevoel erg belangrijk: ze willen zich verbonden voelen met de rest van de peergroep. Dankzij het samen beleven van muzische activiteiten kan het ervaren van verbondenheid toenemen en kunnen kinderen niet enkel met, maar ook van elkaar leren. Hierna volgt de puberfase. De leerlingen kunnen nu steeds meer abstract denken, waardoor de muzische activiteiten niet meer noodzakelijk zijn. We zien dat er nog binnen specifieke vakken aan de muzische opvoeding wordt gewerkt, maar de eindtermen hiervan zijn erg vaag en flexibel en de vakken zijn in vele richtingen van ondergeschikt belang. En hoewel we verschillende muzische aspecten in de vakoverschrijdende eindtermen terugvinden, hechten de meeste leerkrachten hier weinig belang aan. Dit kan verklaard worden door het feit dat vele pubers in een soort identiteitscrisis zitten waarbij ze erg onzeker zijn over zichzelf. Ze vragen zich voortdurend af wie ze zijn, wie ze zouden willen zijn en hoe ze overkomen bij anderen. Ze zijn uiterst gevoelig voor de mogelijke reacties van hun "imaginair publiek" dat hoofdzakelijk door hun leeftijdsgenoten gevormd wordt en willen bijgevolg het risico niet meer nemen zichzelf "belachelijk" te maken door bijvoorbeeld deel te nemen aan muzische activiteiten. Desalniettemin kan het muzische ook bij hen een positief effect hebben op het leerproces. Goedgekozen muzische activiteiten die aansluiten bij de leef- en belevingswereld van de leerlingen en die zich in hun zone van naaste ontwikkeling bevinden, kunnen een verhoogd welbevinden en een verhoogde betrokkenheid tot gevolg hebben, wat de kans op een succesvol leerproces doet stijgen. Bovendien geven de muzische communicatiekanalen de leerlingen meer kansen de werkelijkheid optimaal te vatten, waardoor de kans op leerwinst stijgt. De deeldomeinen van het muzische kunnen, net als taal, gezien worden

als de toonladders in de muziek: ze moeten stap voor stap opgebouwd worden totdat het coderen en decoderen vanzelf gaat en je ze bijgevolg onbewust kan gebruiken om je innerlijke te uiten en impressies in je op te nemen. Dankzij het muzische kunnen de leerlingen de kennis ook makkelijker vastzetten (of consolideren) en hoe steviger de fundamenten, hoe hoger de leerwinst. Door het integreren van de hele zintuiglijkheid in het cognitieve apparaat kan de muzische vorming de cognitieve vorming met andere woorden optillen tot een niveau waarop ze beter functioneert. Het is dus de moeite waard in het secundair onderwijs te onderzoeken in hoeverre het muzische aspect van onderwijs een rol moet spelen in niet-muzische vakken, in het bijzonder bij het aanleren van Engels.

1.4 Conceptschema

2 PROBLEEMSTELLING

2.1 Praktijkprobleem

Wanneer we de achtergrond van muzische activiteiten bestuderen, merken we al snel op dat het er allemaal veelbelovend uitziet. Toch vinden we diepgaande muzische activiteiten zelden terug in een les Engels in het secundair onderwijs. Bijgevolg stelden we ons de vraag of er zich hierdoor geen lacune in de praktijk situeert. Goedgekozen muzische activiteiten die aansluiten bij de leef- en belevingswereld van de leerlingen en die zich in hun zone van naaste ontwikkeling bevinden, zouden immers een verhoogd welbevinden en een verhoogde betrokkenheid tot gevolg hebben, wat de kans op een succesvol leerproces vanzelfsprekend doet stijgen. Aangezien het voor elke leerkracht een uitdaging is om het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen hoog te houden, zouden muzische activiteiten een krachtig hulpmiddel kunnen vormen. Daarnaast stimuleren deze activiteiten niet enkel vakgebonden, maar ook vakoverschrijdend de ontwikkeling van de leerlingen als totale persoon. Creativiteit, zelfexpressie, de mogelijkheid om het eigen gevoelsleven, de gevoelens van anderen en de omringende werkelijkheid beter te vatten,... het zijn slechts enkele van de aspecten waarmee men dankzij muzische activiteiten actief kan omgaan in de les. Ook naar de leerlingen toe kunnen deze activiteiten bijgevolg een kans bieden op succeservaringen, waarbij unieke talenten naar boven kunnen komen om elke leerling op zijn of haar manier te laten uitblinken. Nochtans merken we dat het muzische sterk naar de achtergrond verdwijnt bij de overgang naar het secundair onderwijs. Een precieze verklaring kunnen we hier niet voor geven, maar uit onze enquêtes kwam naar voor dat leerkrachten dit voornamelijk wijten aan een tijdsgebrek door een overvloed aan eindtermen en leerplandoelen, beperkingen in didactisch materiaal of een belemmerende klassengrootte – of sfeer. Daarnaast is het zowel voor leerkrachten als voor leerlingen een uitdaging om uit de eigen comfortzone te stappen, waarbij men niet uit het oog mag verliezen dat vele pubers in een soort identiteitscrisis zitten waarbij ze erg onzeker zijn over zichzelf. Bijgevolg is ons onderzoek erop gericht na te gaan of het gebruik van muzische activiteiten een meerwaarde zou kunnen vormen om het leerproces en de leerresultaten te bevorderen en de leerlingen te stimuleren in hun ontwikkeling als totale persoon, waarbij we ons specifiek toespitsen op het vak Engels.

2.2 Onderzoeksdoel

We trachten met ons onderzoek na te gaan in hoeverre de integratie van het muzische aspect 'karaoke' in de eerste en tweede graad van het secundair onderwijs een

meerwaarde zou bieden voor het vak Engels in het bijzonder en, indien mogelijk, voor het secundair onderwijs in het algemeen. Daarbij leggen we in de eerste plaats de nadruk op de invloed van dit muzische element, en de creativiteit die ermee gepaard gaat, op het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen tijdens het leerproces. Vervolgens trachten we ook na te gaan of het al dan niet mogelijk is om bepaalde kennis en/of vaardigheden effectiever aan te leren of te oefenen via karaoke.

2.3 Onderzoeksvraag

In hoeverre heeft de integratie van het muzische aspect 'karaoke' in het vak Engels in de eerste en tweede graad van het secundair onderwijs gunstige effecten op het leerproces en de leerresultaten van de leerlingen en biedt het met andere woorden een meerwaarde ?

- Waarom wordt het muzische minder geïntegreerd in het secundair onderwijs in vergelijking met het basisonderwijs ?
- Op welke wijze kunnen we karaoke integreren in het vak Engels in de eerste en tweede graad?
 - Zijn er aanpassingen nodig met betrekking tot de school, de leerkrachten, de leerlingen en/of de muzische activiteiten op zich om karaoke te integreren?
 - Aan welke randvoorwaarden moet er voldaan worden om karaoke te kunnen laten plaatsnemen ?
- Welke invloed heeft karaoke op het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen tijdens het leerproces ?
 - In hoeverre moeten de muzische activiteiten afgestemd worden op de studierichting, het studiejaar, de eigenheid... van de leerlingen ?
 - In hoeverre kunnen we de creativiteit van de leerlingen stimuleren door middel van muzische activiteiten?
 - In hoeverre kunnen we de muzische activiteiten aanwenden om de leerlingen te laten proeven van de Engelse taal en hen er op die manier voor warm te maken?
- Wat zijn de gevolgen van karaoke op de communicatieve vaardigheden (lezen, luisteren, spreken en schrijven) van de leerlingen ?
- Wat zijn de gevolgen van karaoke op de kennis van de leerlingen?

3 AANPAK

3.1 Methoden gegevensverzameling

Voor het opstellen van een theoretische achtergrond hebben we in de eerste plaats veel tekstbronnen bestudeerd. Hierbij trachtten we alle facetten te beschrijven die een rol spelen bij de integratie van muzische vorming in een les Engels in het secundair onderwijs. Hiervoor baseerden we ons op boeken, cursussen, leerplannen, eindtermen, visieteksten en internetsites. Daarbij zochten we specifiek bronnen op waaruit we betrouwbare informatie konden verzamelen in verband met muzische vorming en, meer specifiek, in verband met karaoke en drama. Aangezien de ontwikkelingspsychologie de context schetst waarbinnen de muzische activiteiten plaatsvinden, was het noodzakelijk ons hierin te verdiepen om de activiteiten beter te kunnen begrijpen en te kunnen kaderen. Voor drama werd dit verder doorgetrokken naar de leerstijlen van Kolb.

De verzamelde gegevens vulden we verder aan met de resultaten van de interviews met ervaringsdeskundigen. Op die manier konden we ook vanuit het gezichtspunt van mensen uit de onderwijspraktijk naar de verzamelde informatie kijken. Zo hebben we twee leraren uit het lager onderwijs geïnterviewd, alsook een docent 'muzisch werken in het kleuteronderwijs' en 'creatief spreken en schrijven' van de lerarenopleiding aan de Katholieke Hogeschool Kempen te Vorselaar.

Daarnaast namen we een interview af van enkele leerkrachten die het vak 'Groeiproject Secundair Onderwijs' (een soort leefsleutels) op zich nemen. Dit interview was in de eerste plaats gericht op het creëren van een veilige sfeer in een muzische les. Deze mensen hebben immers een beter zicht op de manier waarop de drempel naar aanleiding van muzische activiteiten verlaagd kan en moet worden en konden informatie meegeven die niet expliciet waar te nemen valt.

Dankzij deze interviews verloren we de dagelijkse praktijk niet uit het oog. Bovendien leverden deze gesprekken extra informatie en verduidelijking op.

Om ons optimaal voor te bereiden op de praktijksituatie in het secundair onderwijs, namen we vervolgens enquêtes af bij zowel onze mentoren voor het vak Engels, als bij de leerlingen. Dit was voornamelijk om te achterhalen hoe de houding van het 'doelpubliek' zou zijn ten opzichte van drama en karaoke in de Engelse les. Via deze weg wilden we ook de muziek- en dramavorkeuren van de leerlingen te weten komen. Om zoveel mogelijk data op een zo kort mogelijke tijd te verzamelen, kozen we voor gerichte enquêtes. Hierdoor was het eenvoudiger om van een groot aantal leerlingen

informatie te verkrijgen en te verwerken. Door omstandigheden was het echter enkel mogelijk deze enquêtes in het algemeen secundair onderwijs af te nemen. Dit gaf vanzelfsprekend slechts een beperkt beeld van de praktijksituatie, te meer gezien het feit dat een deel van het praktisch luik van het onderzoek in het technisch secundair onderwijs zou worden uitgevoerd. Omwille van de sterk uiteenlopende muziekvoorkeuren, bleek het een goed idee om de individuele leerlingen van de klassen waarin het praktisch gedeelte van het onderzoek uitgevoerd zou worden nogmaals een top vijf te laten samenstellen van liedjes die zij graag zouden bestuderen in een karaokeles. Daar de leerlingen van mechanica - elektriciteit niet in staat waren om liedjes op te geven met een aanvaardbare tekst, was het voor hen niet mogelijk een invloed te hebben op de samenstelling van de playlist.

Het uiteindelijke praktische gedeelte van het onderzoek werd uitgetest tijdens onze stagelessen voor het vak Engels.

Eén deel van het onderzoek werd uitgevoerd in een technische school, met name het Sint- Jozefinstituut te Schoten. Hierbij werden de lessen karaoke gegeven in het tweede jaar mechanica - elektriciteit (in klassen 1 en 2). Beide klassen bestonden uit twintig jongens. Naast de mentor (met name Karin Van Baelen), werd ook een medestudent uit de lerarenopleiding te Vorselaar (met name Nick Moons) gevraagd om een observatie – en evaluatieformulier in te vullen gebaseerd op de onderzoeksdoelen.

Het tweede deel van het onderzoek werd uitgevoerd in een school die eerder op theoretische opleidingen met een brede algemene vorming is gericht, namelijk het Sint-Victorinstituut te Turnhout. Hierbij werd de praktijk getoetst in een derde jaar Latijn. Deze klas bestond uit vier jongens en acht meisjes. In dit geval werd enkel de mentor (met name Carine Van Bael) gevraagd om het observatie- en evaluatieformulier in te vullen.

Aan de hand van de feedback via het observatie- en evaluatieformulier was het mogelijk een duidelijker en objectiever beeld te verkrijgen. Wij zijn zelf immers te sterk bij de les betrokken om deze van een afstand te bekijken. Het was voor ons echter wel mogelijk om het eindresultaat van de leerlingen te beoordelen op vlak van creativiteit en taalgebruik (onder andere intonatie, nadruk, ritme en uitspraak). Ook de mentoren en de medestudent observeerden dit en schreven hieromtrent hun bedenkingen neer.

Op het einde van de karaokelessen, werd er een klassengesprek met de leerlingen gevoerd om te peilen naar hun beleving.

Vooraf hadden we voor het praktijkgedeelte reeds een concept rond karaoke opgesteld. In samenspraak met onze begeleiders is het uiteindelijke resultaat tot stand gekomen. Dit en ook alle hierboven genoemde enquêtes en interviewvragen kunt u verder in deze bundel of in de bijlagen terugvinden.

3.2 Onderzoeksactiviteiten

	Deelvragen	Onderzoeksactiviteit	Data
1	<ul style="list-style-type: none"> - Waarom wordt het muzische minder geïntegreerd in het secundair onderwijs in vergelijking met het basisonderwijs ? - Op welke wijze kunnen we drama en karaoke integreren in het vak Engels in de eerste en tweede graad? 	<ul style="list-style-type: none"> - wat: het bestuderen van tekstbronnen ter ontwikkeling van het theoretisch kader - wie: Charlotte, Katrien, Stef 	augustus – september 2011
2	<ul style="list-style-type: none"> - Op welke wijze kunnen we drama en karaoke integreren in het vak Engels in de eerste en tweede graad? 	<ul style="list-style-type: none"> - wat: het opstellen van interviewvragen - wie: Charlotte, Didier, Katrien, Stef 	september 2011
3	<ul style="list-style-type: none"> - Op welke wijze kunnen we drama en karaoke integreren in het vak Engels in de eerste en tweede graad? 	<ul style="list-style-type: none"> - wat: het afnemen van interviews om het theoretisch kader verder aan te vullen en om het onderzoek verder te richten - wie: Charlotte, Didier, Katrien, Stef - respondenten : <ul style="list-style-type: none"> o leerkrachten GPS Heilig-Grafinstituut Apostoliekenstraat Turnhout o Dana Benito (leerkracht lager onderwijs) o Stein Celis (leerkracht lager onderwijs) o Eric Van der Straeten (docent 'muzisch werken' en 'creatief spreken en schrijven' aan de KHK Vorselaar) 	september – oktober 2011
4	<ul style="list-style-type: none"> - Op welke wijze kunnen we drama en karaoke integreren in het vak Engels in de eerste en tweede graad? 	<ul style="list-style-type: none"> - wat: het verwerken van de resultaten van de interviews - wie: Charlotte, Didier, Katrien, Stef 	oktober 2011
5	<ul style="list-style-type: none"> - Waarom wordt het muzische minder geïntegreerd in het secundair onderwijs in vergelijking met het basisonderwijs ? - Op welke wijze kunnen we drama en karaoke integreren in het vak Engels in de eerste en tweede graad? 	<ul style="list-style-type: none"> - wat: het opstellen van enquêteformulieren - wie: Charlotte, Didier, Katrien, Stef 	oktober – november 2011
6	<ul style="list-style-type: none"> - Waarom wordt het muzische minder geïntegreerd in het secundair onderwijs in vergelijking met het basisonderwijs ? - Op welke wijze kunnen we drama en karaoke integreren in het vak Engels in de eerste en tweede graad? 	<ul style="list-style-type: none"> - wat: het afnemen van enquêtes om het onderzoek verder te richten - wie: Charlotte, Katrien - respondenten: <ul style="list-style-type: none"> o Martje De Beck (mentor Engels Sint-Jan Berchmanscollege Westmalle), o Myriam Van Herpe (mentor Engels Instituut Spijker Hoogstraten) o Veerle Franckx (mentor Engels Instituut Spijker Hoogstraten) o leerlingen eerste en tweede graad ASO (zes klassen Sint-Jan Berchmanscollege Westmalle en Instituut Spijker Hoogstraten) 	november 2011
7	<ul style="list-style-type: none"> - Waarom wordt het muzische minder geïntegreerd in het secundair onderwijs in vergelijking met het basisonderwijs ? - Op welke wijze kunnen we drama en karaoke integreren in het vak Engels in de eerste en tweede graad? 	<ul style="list-style-type: none"> - wat: het verwerken van de resultaten van de enquêtes - wie: Charlotte, Katrien 	november – december 2011
8	<ul style="list-style-type: none"> - Welke invloed heeft karaoke op het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen tijdens het leerproces ? - Wat zijn de gevolgen van karaoke op de communicatieve 	<ul style="list-style-type: none"> - wat: het richten en ontwerpen van het praktische gedeelte van het onderzoek (het opstellen van het praktijkconcept dat tot drie maal toe werd geoptimaliseerd op basis van de feedback van de promotors) 	december 2011 januari – februari 2012

	<p>vaardigheden (lezen, luisteren, spreken en schrijven) van de leerlingen ?</p> <p>- Wat zijn de gevolgen van karaoke op de kennis van de leerlingen?</p>	<p>- wie: Charlotte, Katrien</p>	
9	<p>- Welke invloed heeft karaoke op het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen tijdens het leerproces ?</p> <p>- Wat zijn de gevolgen van karaoke op de communicatieve vaardigheden (lezen, luisteren, spreken en schrijven) van de leerlingen ?</p> <p>- Wat zijn de gevolgen van karaoke op de kennis van de leerlingen?</p>	<p>- wat: het uitvoeren van het praktijkconcept</p> <p>- wie: Charlotte, Katrien</p> <p>- observatoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Karin Van Baelen (mentor Engels Sint-Jozefinstituut Schoten) o Nick Moons (medestudent lerarenopleiding KHK Vorselaar) o Carine Van Bael (mentor Engels Sint-Victorinstituut Turnhout) <p>- leerlingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> o 2 mechanica - elektriciteit (klassen 1 en 2) (Sint-Jozefinstituut Schoten) o 3A (Latijn) (Sint-Victorinstituut Turnhout) 	april – mei 2012
10	<p>- Welke invloed heeft karaoke op het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen tijdens het leerproces ?</p> <p>- Wat zijn de gevolgen van karaoke op de communicatieve vaardigheden (lezen, luisteren, spreken en schrijven) van de leerlingen ?</p> <p>- Wat zijn de gevolgen van karaoke op de kennis van de leerlingen?</p>	<p>- wat: het verwerken van de resultaten van het praktijkonderzoek</p> <p>- wie: Charlotte, Katrien</p>	april – mei 2012

3.3 Randvoorwaarden

Om de interviews en enquêtes zo objectief mogelijk af te kunnen nemen, hebben we de spontane medewerking van de leerkrachten gevraagd, waarbij we hen voldoende tijd gaven om de vragen te beantwoorden. Bij de leerlingen hebben we ervoor gekozen hen anoniem te laten antwoorden om eerlijkheid en oprechtheid te stimuleren. Al het nodige drukwerk hebben we hier zelf voor voorzien.

In de oorspronkelijk planning hadden we één lesuur voorzien voor de uitvoering van het praktijkconcept rond karaoke. Aangezien dit ons niet voldoende leek, planden we reeds een tweede lesuur in om, indien nodig, het concept verder uit te voeren en af te werken. Uiteindelijk bleken deze twee lessen wel degelijk nodig om de leerlingen voldoende tijd te geven alle stappen grondig te doorlopen.

Aangezien de leerlingen met muziekclips en karaoke aan de slag zouden moeten gaan, was er nood aan een computerlokaal met internet, beamer en geluid. Er moest dus reeds op voorhand, voor twee lessen, een computerlokaal gereserveerd worden.

Dit lokaal moest een klassenopstelling voor een groepswerk toelaten, aangezien de leerlingen in verschillende groepjes moesten werken. Spijtig genoeg bleek dit niet mogelijk voor de leerlingen van mechanica - elektriciteit. Het computerlokaal dat voor deze leerlingen beschikbaar was, bestond uit vaste rijen met computers. Omwille van de smalle gangen tussen deze rijen zaten de verschillende groepen (te) dicht bij elkaar.

De leerlingen hadden tijdens de uitvoering nood aan een stappenplan, rollenkaartjes, een playlist en liedjesteksten. Voor de mentor werd er een observatie- en evaluatieformulier voorzien. Het drukwerk hiervoor hebben we zelf voorzien.

Om de muzische activiteiten een kans op slagen te geven, was het absoluut noodzakelijk het muzische aspect stap voor stap op te bouwen. Indien de drempel immers te hoog zou zijn en de sfeer niet veilig genoeg, zou het onderzoek reeds op voorhand gedoemd zijn om te mislukken.

Voor het effectieve klassenonderzoek was uiteraard de toestemming van de mentoren nodig. Dit had tot gevolg dat het onderzoek eerder beperkt bleef. De nodige afspraken met de mentoren werden zowel mondeling als via mail gemaakt.

4 ONTWERPACTIVITEITEN

4.1 Ontwerpeisen

Gebaseerd op het praktijkprobleem en de bestudeerde theorie was het mogelijk de onderstaande eisen op te stellen waaraan ons ontwerp zou moeten voldoen:

- Het ontwerp mag maximaal één tot twee lesuren in beslag nemen.
- De muzische activiteiten moeten stap voor stap opgebouwd worden om een sfeer van veiligheid te creëren en de drempel zo laag mogelijk te houden.
- Het ontwerp moet vernieuwend zijn en verder gaan dan de gekende 'liedjesles'. Het ontwerp moet bijgevolg creatief zijn en gericht zijn op het stimuleren van de creativiteit, het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen.
- Binnen het ontwerp moet er ook een belangrijke fase gewijd worden aan het zingen van de leerlingen (eventueel in groep), waarbij zij aandacht besteden aan ritme, uitspraak, intonatie en klemtonen.
- Het ontwerp moet de leerlingen onderdompelen in de Engelse taal waarbij ze actief met alle vaardigheden aan de slag gaan.
- De muzische activiteiten moeten de leerlingen de kans geven tot zelfexpressie en de mogelijkheid om het eigen gevoelsleven, de gevoelens van anderen en de omringende werkelijkheid beter te vatten.

Op basis van de bovenstaande ontwerpeisen hebben we getracht een passend lesconcept op te stellen.

4.2 Ontwerpcomponenten: the concept

4.2.1 The objectives

By using the karaoke concept, we want to achieve the following general objectives:

- To stimulate the pupils' creativity.
- To let the pupils have a taste of the richness of the English language.
- To let the pupils discover new ways to express their feelings in English.

- To let the pupils work in a communicative way in which they use the different skills:
 - Listening
 - Reading
 - Speaking
 - Spoken interaction
 - Writing
- To improve the pupils' well-being and involvement during the English class.
- To find out whether singing in class can also have positive effects and therefore be valuable in secondary school (so not only in primary school).

4.2.2 Didactic tools

- A computer room (including Internet access, a projector and a sound system)
- *A worksheet giving the necessary instructions (step by step + accompanied by time indications)
- *Role cards (timekeeper, moderator, secretary, organiser)
- *A playlist (an iPod –list giving a choice of songs)
- *The lyrics of each of the possible songs (including the links to the official music videos and to the karaoke videos on YouTube + some explanations regarding informal language)
- *An observation and evaluation sheet (that has to be filled in by a non-participating observer)
- *Extra tools (added after the performance in the classes of mechanics – electricity):
 - A simple beat (inspiration to write a rap song)
 - An example of a song in which the most important words are highlighted, accompanied by a self-written rap song
 - An answer sheet to accompany the class discussion

** These tools can be found in the given attachments.*

4.2.3 The concept

4.2.3.1 Pre-teaching

During the first step towards the karaoke concept we are going to prepare the pupils for the musical activities that are about to follow. We are planning to let them listen to a song at the end of the previous lesson. The song has to be linked to the subject of that lesson, of course. We will then ask them what kind of music they prefer (genres, artists, songs,...).

4.2.3.2 The karaoke concept

The karaoke concept: Sell your song!		
Content	Teaching methods	Didactic tools
Orientation Stage (20 minutes)		
- Welcoming the pupils	T: Hello! Welcome to my class. How are you all doing?	
<ul style="list-style-type: none"> - The teacher presents the concept of the karaoke lessons: <ul style="list-style-type: none"> o <i>Spoken interaction:</i> The pupils form groups and create a group name. o <i>Reading (+ listening) + spoken interaction:</i> The pupils choose a song. o <i>Listening + reading:</i> The pupils read the different steps they will have to follow to discover their song and to create their presentation. o <i>Reading:</i> The pupils read which role they will have to complete during this group work. 	T: <ul style="list-style-type: none"> - Today you are going to work in groups. - Your group mission is to win the 'Class Awards'. - What kind of prize you can win remains a secret! - You will start by choosing a song you like from an iPod-list. - Afterwards you will discover the message of this song. - You will present this song in a creative way by rapping its message and by singing a fragment of your song. - Afterwards you will all vote in order to let the most creative group win the 'Class Awards'. - Now I will give you one minute to sit together in groups of three. - You can choose your teammates yourselves! - P go and sit in groups as far apart as possible. - Now you have to come up with a creative group name. - The most creative groups also invent a battle cry! - P invent a group name (and, if they are really creative, a battle cry). - T writes the group names on the blackboard/on a sheet of paper. - While P are inventing a name, T hands out the iPod-lists and the worksheets. The pupils of 'mechanics – electricity' also receive a translation of the lyrics. - Now have a look at the iPod-list I've given you. - Discuss in group which song you would like to discover. - P discuss which song they would like to discover. - The songs are divided. If necessary there will be a 	BB/sheet of paper iPod-lists + worksheets

	<p>vote.</p> <ul style="list-style-type: none"> - T writes the titles of the chosen songs on the blackboard/on a sheet of paper. - Now have a look at the worksheets I've given you. <ul style="list-style-type: none"> o First of all you see that you can fill in your group name and your song. o Next you see the different steps you are going to follow. o There are four steps given: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Discover the song ▪ A creative presentation ▪ Pick and choose ▪ The performance and election o You will have to do one activity individually. You will do the other activities in group. o Each group member has also received a specific role card. o You are either the timekeeper, the moderator or the secretary. o Read these role cards and the different steps carefully and try to complete everything within the given time. o I will give you the lyrics, the official music video and the karaoke version of the song you've chosen so you can start discovering it! o Good luck! 	<p>BB/sheet of paper</p> <p>role cards</p> <p>lyrics + official music videos + karaoke versions</p>
Development Stage (40 minutes)		
Presentation - Step 1: Discover the song (15 minutes)		
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Listening + reading:</i> The pupils listen to the song and highlight the most important words in the given lyrics. They focus on the words that are often repeated or that are stressed (mind the intonation!) in order to discover the words that really express the song's message. - <i>Reading + spoken interaction:</i> The pupils put the highlighted words of the different group members together in 	<p>The pupils work in groups.</p> <p>The teacher walks around the classroom, guides the pupils and puts them on the right track if necessary.</p>	<p>computers</p>

<p>order to select the four most important keywords.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Reading + spoken interaction:</i> The pupils discuss the song's message with the help of the keywords they've selected. - <i>Reading (+ listening) + spoken interaction:</i> If necessary the pupils explain new words, expressions and/or structures to each other or look up their meaning in an online dictionary with the help of the given context. The pupils can also derive the meaning of new words, expressions and/or structures together with the help of the given context. 		
Integration - Step 2: A creative presentation (20 minutes)		
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Reading + spoken interaction + writing:</i> The pupils write a creative rap song of at least four lines in which they use the keywords they've selected in order to express the song's message. Within the song the pupils have to stress the most important words and pay attention to their rhythm and intonation. They will use this presentation in order to 'sell' their song to the other groups, since there will be a kind of election at the end of the second lesson. 	<p>The pupils work in groups.</p> <p>The teacher walks around the classroom, guides the pupils and puts them on the right track if necessary.</p> <p>→ The teacher gives each group an example of a rap song and a beat they can use.</p>	<p>example + simple beat</p>
Integration - Step 3: Pick and choose (5 minutes)		
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Reading + listening + spoken interaction:</i> The pupils select one minute within the song that, in their opinion, really expresses its message in their opinion. They have to think this over really well, since this minute will help them sell their song. - <i>Reading + listening + speaking:</i> The pupils practise the fragment they've chosen, paying special attention to 	<p>The pupils work in groups.</p> <p>The teacher walks around the classroom, guides the pupils and puts them on the right track if necessary.</p>	

<p>rhythm, intonation, stress and pronunciation. They have to make sure to be able to sing the fragment in front of the rest of the class with only the support of the music (so without the artist/band singing in the background).</p>		
<p>Evaluation Stage (40 minutes)</p>		
<p>Step 1: Performance and election + Step 2: Count the votes! & Awards ceremony (20 minutes)</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Reading + speaking:</i> The pupils present their songs by performing their rap songs and by singing the fragments they've chosen. - <i>Listening:</i> The pupils listen to each other's creative presentations in order to elect the most creative group afterwards. - <i>Listening:</i> The teacher can give feedback related to stress, rhythm, intonation and/or pronunciation. - <i>Listening:</i> The pupils elect the most creative group (= the group who deserves to win the Class Awards). - The teacher gives the pupils the delicious awards (e.g. sweets, chocolate, cupcakes,...). 	<p>T:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Each group is now going to sell their song to the rest of the class. - You will first perform your creative rap song with the help of the given beat. - Afterwards you will sing your 1-minute fragment. - The others pay special attention, since afterwards you will elect the most creative group. - P perform their rap songs and their fragments. - Now we are going to elect the most creative group. - I will indicate a group. If you think this group created the most creative presentation, you raise your hand. Of course you can't vote twice, nor can you vote for your own group. - P elect the most creative group. T writes the votes on the blackboard. - T congratulates this group and gives the group members the Class Awards. 	<p>beat + karaoke versions</p> <p>BB</p> <p>prize</p>
<p>Step 3: Class karaoke (5 minutes)</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Reading + speaking:</i> The elected song is sung by the entire class as a conclusion of the karaoke activity. 	<p>T:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Let's sing the winning song together. - T and P sing the winning song. 	<p>karaoke version of the winning song</p>
<p>Step 4: Class discussion (15 minutes)</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Spoken interaction (+ writing):</i> The pupils discuss the positive and negative sides of these karaoke lessons. They express their feelings and opinions. The questions deal with their well-being 	<p>T:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Now I want to know your feelings and opinions related to this karaoke concept. • What did you think of these lessons? 	<p>answer sheet 'Class discussion'</p>

<p>and involvement during these lessons. They can also share what they've learnt or what they will remember after these lessons.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ What did you like about it? ○ What didn't you like about it? <ul style="list-style-type: none"> ➔ positive & negative aspects ● Would you like to do this again or not? Why (not)? ● Was it easy to stay focused on the task or did you get distracted a lot? Why? ● What did you learn or what will you remember of these lessons? Did this activity improve your English? In which way? ● Did this activity bring you closer together or not? Why? 	
<p>- <i>Reading + speaking:</i> Some other songs are sung by the entire class.</p>	<p>If there's any time left, T and P can sing some of the other karaoke songs.</p>	<p>karaoke version of the given songs</p>

5 RESULTATEN

5.1 Resultaten interviews en enquêtes

5.1.1 Onderzoeksvraag 1: Waarom wordt het muzische minder geïntegreerd in het secundair onderwijs in vergelijking met het basisonderwijs ?

Uit de enquêtes die werden afgenomen van de leerkrachten Engels in het algemeen secundair onderwijs, blijkt dat er meerdere struikelblokken het gebruik van muzische activiteiten verhinderen. Tijdgebrek blijkt hierbij het meest aangeduid te worden. De leerkrachten focussen immers eerst op het behandelen van de nodige leerstof, waardoor er voor muzische activiteiten vaak geen tijd meer is. De hand- en werkboeken lijken muzische activiteiten ook niet altijd te bevorderen, waardoor deze extra werk en voorbereiding vragen, hoewel dit niet per se een struikelblok hoeft te vormen. Een klaslokaal met een gebrek aan het nodige didactisch materiaal of met een gebrek aan ruimte voor de gepaste klassenopstelling kan muzische activiteiten echter wel in de weg staan. Vervolgens proberen leerkrachten ook rekening te houden met de sfeer die heerst onder de leerlingen: indien deze niet positief is, worden deze 'drempeloverschrijdende' activiteiten veelal weggelaten. Bovendien zullen, volgens hen, niet alle leerlingen zich openstellen voor gelijkaardige activiteiten, bijvoorbeeld door een gebrek aan talent of durf. Daarbovenop hebben de leerkrachten hun twijfels bij de effecten van muzische activiteiten op lange termijn. Zijn deze enkel 'leuk om te doen' of steken de leerlingen hier werkelijk iets uit op?

Uit het interview met Dana Benito (leerkracht lager onderwijs) blijkt dat zij twee overeenkomstige struikelblokken aankaart. Ook zij is immers van mening dat niet iedereen dezelfde aanleg heeft met betrekking tot muzische activiteiten. Niet iedereen beschikt volgens haar over dezelfde creatieve capaciteiten. Bovendien blijkt een gebrek aan 'leuke' materialen ook bij haar een rem op het gebruik van muzische activiteiten.

Indien we het interview met Eric Van der Straeten (docent 'muzisch werken' en 'creatief spreken en schrijven' aan de KHK) bestuderen, valt het op dat hij het gebrek aan muzische activiteiten (in zowel lager als secundair onderwijs) aan angst wijft. De angst om controle te verliezen, die zowel bij de leerkrachten als bij de leerlingen heerst. Voor muzische activiteiten is het immers nodig uit je comfortzone te treden.

Leggen we dit naast ons theoretisch kader, dan merken we dat de nood aan muzische activiteiten afneemt naarmate het kind ouder wordt. Het concrete, visuele denken van

de leerling maakt immers steeds meer plaats voor het denken op een hoger, abstracter niveau. Daarnaast zijn de vakken in het secundair onderwijs sterker afgegrensd dan in het lager onderwijs en kampen leerkrachten, zoals hierboven reeds vermeld, met de vrees de voorziene leerstof niet af te krijgen. Vervolgens vindt het theoretisch kader ook aansluiting bij de hypothese van Eric Van der Straeten. Pubers hebben immers veelal het gevoel het middelpunt van de aandacht te zijn, waardoor ze voortdurend trachten te anticiperen op hoe de anderen op hen zullen reageren. Elkind gebruikt hiervoor de term 'imaginair publiek'. Vele pubers bevinden zich dus in een soort van identiteitscrisis waarbij ze erg onzeker zijn over zichzelf en over hoe ze overkomen bij anderen. Ze willen zich bijgevolg in geen geval belachelijk maken bij hun leeftijdsgenoten en nemen daardoor, uit angst voor negatieve reacties, soms liever niet deel aan muzische activiteiten.

5.1.2 Onderzoeksvraag 2: Op welke wijze kunnen we karaoke integreren in het vak Engels in de eerste en tweede graad?

Volgens Eric Van der Straeten (docent 'muzisch werken' en 'creatief spreken en schrijven' aan de KHK) is de prioriteit die voorafgaat aan elke muzische activiteit het creëren van veiligheid. Een veilige sfeer moet hierbij stap voor stap opgebouwd worden. Hiervoor kunnen leerkrachten inspiratie putten uit 'leefsleutelactiviteiten'. Deze kunnen, maar moeten niet per se, gerelateerd zijn aan de vooropgestelde muzische activiteit. Een extra aanrader om veiligheid tot stand te brengen, is het werken in kleine groepen. Daarnaast moeten er duidelijke en goede afspraken opgesteld worden in samenspraak tussen de leerkracht en de leerlingen om deze veiligheid te kunnen waarborgen. Hoewel de leerlingen via karaoke leren om hun emoties te uiten in een vreemde taal, mag het belang van kennis volgens hem de muzische activiteit niet overheersen. Dit zou immers de muzische meerwaarde tenietdoen. Het verhogen van het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen met behulp van activiteiten die motiveren, creativiteit stimuleren en aansluiten bij de leef- en belevingswereld van de jongeren, moet in zijn ogen op de eerste plaats komen. Om dit tot stand te brengen kan je de leerlingen voorstellen laten doen van bruikbare liedjes.

De leerkrachten GPS (Groeiproject Secundair Onderwijs) van het Heilig-Grat Instituut te Turnhout denken hier in grote lijnen hetzelfde over. Ook zij vinden het belangrijk de muzische activiteit stilletjes aan op te bouwen en samen met de leerlingen een soort 'veiligheidsmaatregelen' op te stellen. Je kan niet van een leerling verwachten dat hij of zij plots alleen zingt voor een hele klas. Het is beter de drempel te verlagen om hem bereikbaar te houden voor de leerlingen. Zo kan je de leerlingen eerst op een expressieve en experimenterende manier met de taal laten omgaan, zonder meteen tot

zingen over te gaan. Daarbovenop heeft de houding van de leerkracht bij de muzische activiteiten, in hun visie, ook een invloed op de houding van de leerlingen. Indien de leerkracht bereid is om mee deel te nemen aan de activiteiten en het nodige enthousiasme toont, zal dit de participatie van de leerlingen stimuleren. Dit kan volgens hen een geruststellend effect uitoefenen op de leerlingen en de 'veilige en gemoedelijke sfeer' verder aanwakkeren. Aangezien alleen zingen voor veel jongeren weleens een stap te ver kan zijn, raden zij aan om de leerlingen in groepjes te laten zingen. Dit kan ook de eerder schuchtere leerlingen mee over de streep trekken. Het toevoegen van een competitie-element tussen de verschillende groepjes zal hierbij een extra stimulans vormen. Toch moet je als leerkracht steeds in het achterhoofd houden dat je nooit iemand kan verplichten deel te nemen en te zingen.

De geïnterviewde leerkrachten uit het lager onderwijs (Stein Celis en Dana Benito) zien kansen in de nieuwe media om de leerlingen nog creatiever te werk te laten gaan, om nog beter aan te sluiten bij de leef-en belevingswereld van de jongeren en om de wereld in de klas te halen. Volgens Dana Benito is het bovendien erg belangrijk te zorgen voor vertrouwen, motivatie, stimulatie en creativiteit. Indien je volgens haar in staat bent een goede sfeer tot stand te brengen in de klas, kan je het zelfvertrouwen en de eigenwaarde van de leerlingen verhogen.

5.2 Resultaten uitvoering karaokeconcept:

5.2.1 2ME2: 23/4/2012, 7e lesuur lokaal 213 en 24/4/2012, 2e lesuur lokaal 213

2ME1: 24/4/2012, 4e lesuur lokaal 213 en 26/4/2012, 5e lesuur lokaal 213

5.2.1.1 Participerende, directe observatie: observatie door de leerkracht zelf (Katrien Anthonis)

De leerlingen van de tweede graad mechanica –elektriciteit werden de les voor de eigenlijke karaoke ingelicht. Aangezien ze juist hadden geleerd hoe ze de tijd moesten vragen en uitdrukken in het Engels, werd er, zoals in ons concept stond aangegeven, een muziekclipje getoond dat hiermee te maken had. De leerlingen keken naar '4 Minutes' van Madonna featuring Justin Timberlake en Timbaland. Daarna werd er naar de opinie van de leerlingen gevraagd. Enkele leerlingen staken hun hand op en zeiden dat ze het 'geen goed liedje' vonden. Ze hielden meer van 'Dubstep' en groepen als 'Skrillex'. Karin Van Baelen, mentor Engels, stelde voor om in 2ME1 niet opnieuw naar de mening van de leerlingen te peilen aangezien ze de liedjes toch niet volledig

mochten kiezen en ze niet altijd oprecht zijn. Ze vertelde dat ze vaak niet voor hun mening durven uitkomen, uit angst afgekeurd te worden door hun klasgenoten.

Nog voor de paasvakantie konden de leerlingen tijdens de middagpauze voor een halve euro liedjes aanvragen ten voordele van de TMF Stressfactor. De liederen die het meest aangevraagd werden, waren er met weinig tekst en een stevige beat. De liedjeslijst die in deze klas werd aangeboden, werd hierdoor nog aangepast. Bijgevolg kozen we voor deze leerlingengroep, in functie van hun capaciteiten en interesses, vrij recente liedjes met, over het algemeen, een stevige beat en een eenvoudige tekst.

Nog voor de start van de karaokeles waren er reeds enkele leerlingen die interesse toonden. Drie leerlingen kwamen spontaan naar de leerkracht toe om te vragen of ze echt gingen zingen. Aan het begin van de karaokelessen werden de leerlingen van hun lokaal naar de computerklassen gebracht.

De leerlingen van 2ME2 kwamen binnen en gingen achter een computer zitten. Via de beamer werden met hen de playlist en het instructieblad overlopen. Daarna werden de rollen toegelicht en de leerlingen in groepen verdeeld. Het computersysteem liet niet toe om de documenten reeds op voorhand op de computers te plaatsen, aangezien deze verwijderd worden als je de computers afsluit. Wel kon een relatief klein bestand via de hoofdcomputer gedistribueerd worden aan het begin van de les. De playlist werd op deze manier verspreid, zodat de leerlingen op de betreffende links van de videoclips konden klikken. Daarbovenop werden de werkblaadjes uitgedeeld.

Elke groep moest een groepsnaam en een songkeuze meedelen. Op deze wijze was het mogelijk ervoor te zorgen dat elk groepje een ander liedje zou bestuderen. De leerlingen kregen een tijdslimiet om hun naam en keuze te bepalen. Desondanks verliep dit vrij chaotisch, aangezien sommige leerlingen nog naar clips aan het luisteren waren en ze moeilijk konden kiezen.

In 2ME1 is dit, na overleg met de mentor, net iets anders verlopen. De leerlingen moesten in de gang wachten, terwijl de groepen werden afgeroepen en elke leerling meteen een plaats toebedeeld kreeg. Zo werd vermeden dat ze nadien nog van plaats moesten veranderen. Bovendien werd er aan het begin van de les van elke clip klassikaal een fragment getoond. De leerlingen konden op de playlist telkens aanduiden of het liedje hen aansprak of niet. Op deze manier moesten de leerlingen geen gebruik maken van het internet en werden ze bijgevolg minder afgeleid. Nadien konden ze in groep hun keuze maken. Ook in deze klas bleek het niet evident om samen een liedje en een groepsnaam te kiezen binnen de opgegeven tijd.

In beide klassen werden de groepjes op voorhand gevraagd om een tweede en een derde keuze te bespreken. Vervolgens mocht elke groep haar keuze bekendmaken. Indien een groepje hetzelfde liedje wou als één van de voorgaande groepen, moesten de leerlingen hun tweede keuze opgeven. Dit gebeurde niet zonder klagen, aangezien de meerderheid van de groepjes slechts één keuze voorzien had. Dit zorgde vanzelfsprekend, in beide klassen, voor enige vertraging. Daarnaast hadden heel wat groepjes, ondanks de gegeven tijd, geen groepsnaam verzonnen, waardoor meer dan de helft van de groepjes voor de namen 'groep 1, groep 2,...' koos.

- *De leerlingen waren energiek en gestimuleerd door het feit dat ze muziek mochten beluisteren tijdens deze les. Het welbevinden aan het begin van de les bleek dus hoger te liggen dan gewoonlijk. Toch waren er ook signalen die wezen op een lager welbevinden, voornamelijk doordat de leerlingen niet altijd honderd procent achter hun tweede liedjeskeuze stonden.*
- *De betrokkenheid bleek echter niet zeer hoog te liggen, daar de leerlingen de opdrachten van de introductiefase niet naar behoren uitvoerden en velen zelfs geen inspanning leverden om een creatieve groepsnaam te verzinnen.*

Tijdens de eerste stap van het concept, liep het in klas 2ME1 niet zoals het hoorde. Daar de leerlingen toegang hadden tot het internet om het gekozen liedje te beluisteren, zagen ze de kans om op de site 'YouTube' allerlei andere clips aan te klikken en te bekijken. De leerkracht moest bijgevolg voortdurend naar de verschillende groepjes gaan om hen aan te manen zich op de opdracht te focussen. Het was, met andere woorden, nodig dat de leerkracht de groepjes in het oog hield om na te gaan of ze effectief op een correcte manier met de opdracht bezig waren.

In 2ME2 was er geen toegang tot het internet om bovenstaande situatie te vermijden.

Ondanks het feit dat de leerlingen van beide klassen geen vragen hadden na het overlopen van de instructies, bleek toch dat niet iedereen deze (volledig) begrepen of gevolgd had. Sommigen wisten niet hoe ze hieraan moesten beginnen, ondanks de instructies en het werkblad dat ze gekregen hadden. Verschillende leerlingen begonnen hele verzen aan te duiden, terwijl anderen helemaal niets aanduidden. Nog anderen konden moeilijk een onderscheid maken tussen kernwoorden en irrelevante woorden. Wanneer de leerlingen gevraagd werden waarover hun tekst ging, kon de meerderheid hier niet op antwoorden. In 2ME2 verliep deze fase iets vlotter dan in 2ME1, aangezien deze leerlingen geen toegang hadden tot het internet. Bijgevolg konden zij zich beter focussen op hun eigen tekst in plaats van afgeleid te worden door andere liedjes. Toch bleek ook in deze klas dat de leerlingen de boodschap van hun liedje niet konden

achterhalen. Enkel door middel van gerichte vragen van de leerkracht, was het mogelijk deze eerste fase tot een goed einde te brengen.

De leerkracht moest de leerlingen hierbij ook meermaals aan hun rol herinneren.

Ondanks het feit dat de leerlingen Engels moesten spreken, deden ze dit niet tenzij de leerkracht in de buurt was en hen hier uitdrukkelijk op wees.

- *Communicatieve vaardigheden: De leerlingen moesten naar Engelstalige instructies en liedjes luisteren en lezen ook Engelstalige teksten. Dit bleek echter stroef te verlopen, aangezien de leerlingen veel moeite hadden om de kernwoorden in hun liedjestekst te vinden en de boodschap te achterhalen. De onderlinge mondelinge interactie verliep ook in het Nederlands.*

Zoals eerder vermeld, bleken de leerlingen weinig inzicht te hebben in de opbouw van de tekst. Bovendien werd hier ook weinig over gediscussieerd, tenzij de leerkracht hen hier specifiek naar vroeg. Nochtans waren de moeilijkste woorden en zinnen reeds voor hen vertaald om de tekst begrijpelijker te maken. Toch zag de leerkracht bij het rondgaan dat de leerlingen veelal naast de kwestie zaten met het aanduiden van hun kernwoorden.

Ter illustratie: De leerlingen die het liedje 'Getting over You' van David Guetta hadden gekozen, hadden als vier kernwoorden 'I'm a party' gemarkeerd. Nochtans gaat de tekst over liefdesverdriet...

De leerlingen maakten zelfs geen aanstalten om de individueel aangeduide kernwoorden in groep te bespreken om zo te besluiten welke volgens hen de vier belangrijkste kernwoorden van het liedje waren.

De leerkracht moest de groepjes telkens aanmanen zich aan hun rollen te houden, in groep te werken en de instructies op te volgen.

De leerlingen waren erg actief tijdens deze les, maar richtten hun energie grotendeels op alles behalve de opdracht zelf. Tijdens de karaokelessen in beide klassen, heeft de leerkracht opmerkingen, nota's en straf moeten geven wegens onbeleefdheid, drukdoenerij en onaanvaardbaar gedrag. Verder waren er leerlingen die voortdurend naar andere groepjes gingen en niet terug bij hen eigen groepsleden wilden gaan zitten. De verschillende groepjes leidden elkaar dus ook af. Dit zorgde regelmatig voor onderbrekingsmomenten in de les.

- *Welbevinden score 3: De leerlingen genieten af en toe en zijn matig gelukkig. Af en toe legden ze contact en soms waren ze onrustig.*
- *Betrokkenheid score 2: De leerlingen waren meestal niet geconcentreerd bezig met de opdracht en haakten snel af (bijvoorbeeld door het internet of door elkaar). Ze waren mentaal weinig actief en waren niet actief aan het exploreren en ontdekken waardoor ze hun capaciteiten nauwelijks gebruikten.*
- *Communicatieve vaardigheden: De leerlingen luisterden naar hun liedje en lazen tegelijkertijd de tekst om kernwoorden aan te duiden. Nadien moesten ze deze kernwoorden vergelijken en gebruiken om over de betekenis van het liedje te discussiëren. De leerlingen bleken echter moeilijk kernwoorden en irrelevante woorden te kunnen onderscheiden en overlegden hiervoor niet in groep. Het discussiëren over de boodschap gebeurde ook enkel wanneer de leerkracht het uitdrukkelijk vroeg. De onderlinge mondelinge interactie verliep grotendeels in het Nederlands.*
- *Kennis: De leerlingen spraken uit zichzelf hun voorkennis amper aan om de tekst van hun liedje te analyseren. Ze stelden uit zichzelf ook weinig vragen om actief nieuwe kennis op te doen. De leerkracht moest, via gerichte vragen, de kennis van de leerlingen activeren.*

Tijdens de tweede stap was het aan de leerlingen om hun vier kernwoorden te gebruiken om een rap song te schrijven. Het was de bedoeling de leerlingen een rap song van vier zinnen te laten creëren en hen daarbij telkens één kernwoord per zin te laten gebruiken. De leerlingen vonden het echter erg moeilijk hieraan te beginnen. Bijgevolg waren er veel groepjes die niet in staat waren iets op papier te zetten. Andere groepjes kopieerden letterlijk zinnen uit de tekst. De leerkracht probeerde bijgevolg zoveel mogelijk rond te gaan en de leerlingen te helpen met de start van hun rap song.

In beide klassen kwam deze tweede stap pas aan het einde van de eerste les aan bod. De leerlingen van slechts één groepje deden erg goed hun best. Zij hadden hun rap song bijgevolg al af aan het einde van de les en hadden een behoorlijke tekst gecreëerd. In de overige groepjes bleek er gewoonlijk slechts één leerling min of meer initiatief te nemen. Dit was de 'secretary', aangezien hij verantwoordelijk was voor het uitschrijven van de tekst. De andere leerlingen gaven over het algemeen weinig blijk van inzet en verschillende leerlingen waren niet met de opdracht bezig van zodra de leerkracht haar rug draaide. Van echt samenwerken was hierbij geen sprake.

Aangezien er dus verschillende groepjes weinig inzet of weinig inspiratie toonden, werd het schrijven van de rap als huistaak tegen de volgende les opgegeven. Op deze manier konden de leerlingen hier thuis nog eens rustig over nadenken en eraan verder werken.

- *Welbevinden score 2: Bij het schrijven van de rap was het duidelijk dat verschillende leerlingen weinig zelfvertrouwen hadden en niet overlegden om samen de opdracht tot een succesvol einde te brengen. De leerlingen waren bijgevolg wat gestresseerd en straalden niet echt. Hoewel ze wel zichzelf waren, was hun enthousiasme verloren gegaan.*
- *Betrokkenheid score 2: De leerlingen waren niet geconcentreerd bezig met hun taak en haakten snel af. Ze toonden weinig motivatie en waren mentaal weinig actief. Ze hadden weinig plezier in het exploreren van de tekst en maakten nauwelijks gebruik van hun capaciteiten om dit in een rap song te gieten. Sommige leerlingen vertoonden zelfs signalen van betrokkenheid score 1, doordat ze mentaal helemaal niet actief waren en volledig afhaakten.*
- *Communicatieve vaardigheden: De leerlingen moesten hun kernwoorden gebruiken om samen een rap song te creëren. Veelal bleek echter enkel de 'secretary' verantwoordelijk voor het schrijven van de rap song. Bovendien spraken de leerlingen onderling zelden Engels.*
- *Kennis: De leerlingen waren weinig actief op zoek naar leuke manieren om de inhoud te verwoorden. Veel leerlingen kopieerden stukken tekst uit het originele liedje.*

De volgende les bleken veel leerlingen hun rap song niet geschreven te hebben. Ze kregen toch nog even de tijd om alles samen te overlopen en om het fragment van één minuut te selecteren voor de effectieve karaoke voor de klas. Er was echter slechts weinig overleg in de groepjes en de leerlingen gaven weinig blijk van inzet. Individueel luisterden ze nogmaals naar hun liedjes en ze werkten enkel samen indien de leerkracht hen hier uitdrukkelijk toe aanzette. Daarbovenop hielden de leerlingen zich amper tot niet bezig met het ritme, de klemtonen, de intonatie en de uitspraak binnen het gekozen fragment. Nochtans was dit wel de opdracht en werden de leerlingen hier meermaals toe aangezet.

Wederom moesten verschillende leerlingen een opmerking krijgen omwille van ongepast en druk gedrag dat niets met de les te maken had.

De sfeer tijdens de tweede les was allesbehalve een krachtige en positieve werksfeer. De leerlingen maakten zelfs mondeling en via hun lichaamstaal duidelijk dat ze weinig zin hadden in hun 'performance'.

- *Welbevinden score 2: De leerlingen waren gestresseerd, gaven signalen van onrust en toonden weinig zelfvertrouwen. Ze straalden niet en werkten niet samen, waardoor ze aan elkaar weinig steun hadden. Men kon merken dat ze weinig zin hadden in hun aankomende presentatie.*

- *Betrokkenheid score 1: De leerlingen waren amper geconcentreerd op hun effectieve taak. Ze toonden helemaal geen blij van motivatie en ervoeren geen plezier in het exploreren en experimenteren. Ze deden geen inspanning om hun capaciteiten aan te wenden om de taak alsnog tot een goed einde te brengen.*
- *Communicatieve vaardigheden: De leerlingen luisterden naar het liedje, maar hielden er (bijna) geen rekening mee om hun uitspraak, intonatie, klemtonen of ritme aan te passen.*

Vervolgens was het moment aangebroken waarop de leerlingen hun rap song en het gekozen karaokefragment moesten voorbrengen voor de klas. Er waren geen vrijwilligers om te starten, dus besliste de leerkracht om volgens groepsnummer te werken. Er ontstond wat tumult.

Bij het voorstellen van de rap song bleken er enkele groepjes niets te hebben voorbereid. Andere groepjes hadden het schrijfwerk aan één groepslid overgelaten, de leerkracht muzische opvoeding ingeschakeld of zinnen letterlijk gekopieerd uit de tekst. Eén groep had (om te choqueren?) een eerder vulgaire tekst opgesteld met de zinnen "Live your life and fuck your sexy wife". Slechts een viertal groepjes hadden samen een tamelijk goede rap voorbereid. In klas 2ME1 had de leerkracht tijdens de eerste karaokes een voorbeeld van een rap song gegeven, namelijk 'No Changes' van 2Pac. In deze klas had slechts één groepje geen rap voorbereid. Bovendien zaten de rap songs die wel voorbereid waren in deze klas tamelijk goed in elkaar, hoewel één ervan geschreven was door de leerkracht muzische opvoeding.

De karaoke zelf verliep stroef. Eerst en vooral hadden de leerlingen blijkbaar niet erg stilgestaan bij de keuze van hun fragment. Slechts drie van de tien groepjes, verspreid over de twee klassen, kozen om niet aan het begin van het liedje te starten. Daarbovenop durfden de leerlingen vaak niet te starten met zingen. Diegenen die dit wel durfden, zongen zo stil dat je ze eigenlijk bijna niet kon horen. Bij zo goed als alle groepen, op één groepje na, zaten de intonatie en het ritme niet goed. Het leek meer op 'snel lezen' dan op zingen en de oorspronkelijke melodie ging daardoor verloren. Ook de klemtonen waren bijgevolg vaak incorrect. De uitspraak was in orde bij een aantal groepjes, maar bij de meerderheid was deze niet zoals in het werkelijke liedje. Sommige groepjes weigerden bovendien te zingen. De leerkracht trachtte hen dan toch te motiveren door zelf mee te zingen, maar dit had niet altijd succes.

De medeleerlingen waren, in beide klassen, tijdens de presentaties van hun klasgenoten weinig respectvol en lachten elkaar uit in plaats van elkaar aan te moedigen.

Over het algemeen toonden de leerlingen heel weinig durf om hun rap song en hun karaokefragment voor te stellen. De leerkracht moest hen bijgevolg volop aansporen om toch te starten. Vaak zongen de leerlingen zo zacht dat je hen bijna niet kon horen, ondanks de vraag om luider te zingen. De leerlingen leken plots veel onzekerder dan tijdens een gewone les en durfden minder van zichzelf geven. De zenuwen straalden van hen af en ze leken weinig plezier te beleven.

- *Welbevinden score 1: De leerlingen voelden zich over het algemeen niet goed en leken erg gestresseerd en onrustig. Ze sloten zich af en gedroegen zich veel minder spontaan dan gewoonlijk. Ze leken niet te genieten.*
- *Communicatieve vaardigheden: De leerlingen brachten hun rap song en hun karaokefragment. Ze besteedden weinig aandacht aan hun uitspraak, intonatie, klemtonen en ritme.*

Dan was het moment van de verkiezing aangebroken. Op bord stonden de verschillende groepen met hun gekozen liedjes geschreven. Daarachter werd de score genoteerd. De groepen werden overlopen en wie voor een bepaald groepje wilde stemmen, stak zijn hand op. Ze mochten uiteraard slechts één maal en niet voor hun eigen groepje stemmen. De aantallen werden geturfd.

Uiteindelijk won de groep met de meeste stemmen. Het waren de sterkste groepjes die door hun medeleerlingen verkozen werden. Zij kregen een heel aantal stemmen meer dan de groepjes die bijvoorbeeld niets hadden voorbereid.

Daaropvolgend resteerden er telkens nog een zestal minuten voor de klassendiscussie. De vragen werden overlopen en de leerlingen werden om feedback gevraagd. Niet elke leerling kon of wou aan bod komen. Bij de algemenere vragen als "Would you like to try this again?" werd eerst gevraagd de handen op te steken. Vervolgens werden verschillende leerlingen aangeduid om hun mening te geven. De tijd was beperkt en de leerlingen werkten niet goed mee. Ze raakten met de minuut meer afgeleid en luisterden niet echt naar elkaar. In het algemeen waren de meningen verdeeld. Sommigen hadden liever een gewone les, anderen vonden dit 'eens iets anders'. De leerlingen waren het ermee eens dat ze inderdaad snel afgeleid raakten. Aangezien de tijd beperkt was en dit een klassendiscussie was, kunnen er slecht algemene bevindingen worden weergegeven en weten we niet wat elke leerling hierbij dacht.

5.2.1.2 Niet-participerende, directe observatie: observatie door mentor (Karin Van Baelen en Nick Moons)

1. De creativiteit van de leerlingen werd gestimuleerd.

Mevr. Van Baelen:	helemaal akkoord	akkoord	twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
-------------------	------------------	---------	---------	--------------	-----------------------

Verklaring: De uitdagingen waren soms te moeilijk. Het schrijven van een rap ging zeer moeizaam.

Dhr. Moons:	helemaal akkoord	akkoord	Twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
-------------	------------------	---------	---------	--------------	-----------------------

Verklaring: De leerlingen moesten zelf een rap schrijven. Creativiteit is dus zeker aan de orde.

2. Alle communicatieve vaardigheden van de leerlingen werden tijdens deze les aangesproken. (schrijven, spreken, mondelinge interactie, luisteren, lezen)

Mevr. Van Baelen:	helemaal akkoord	akkoord	twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
-------------------	------------------	---------	---------	--------------	-----------------------

Verklaring: De leerlingen hebben hun leesvaardigheid en luistervaardigheid geoefend, maar zeer passief. Er werden geen vragen tot begrip gesteld. Schrijven van de rap is niet uitgevoerd door sommige groepen. Spreken (het karaokelied zingen) ging ook moeizaam (de tekst volgen zelfs).

Dhr. Moons:	helemaal akkoord	akkoord	twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
-------------	------------------	---------	---------	--------------	-----------------------

Verklaring: De leerlingen werkten in groep. Ze moesten dus met elkaar overleggen, naar elkaar luisteren,...

Analyse vragen 1 en 2:

- *Welbevinden score 3: De leerlingen hadden geen uitgesproken hoog of laag welbevinden.*
- *Communicatieve vaardigheden: De vaardigheden zouden, volgens de opdracht, allen aan bod komen. De leerlingen hebben in deze klassen echter vooral hun leesvaardigheid en luistervaardigheid op een passieve manier geoefend. Aangezien niet elke groep een rap geschreven heeft (voor sommige groepen bleek dit te moeilijk), hebben slechts een aantal groepen hun schrijfvaardigheid geoefend. Het zingen van het karaokelied verliep erg moeizaam.*

3. De leerlingen hebben een nieuwe manier ontdekt om emoties te uiten in het Engels.

Mevr. Van Baelen:

helemaal akkoord	akkoord	twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
------------------	---------	---------	--------------	-----------------------

Verklaring: De leerlingen hebben weinig blijk gegeven van emoties.

Dhr. Moons: De leerlingen hebben een nieuwe manier ontdekt om emoties te uiten in het Engels.

helemaal akkoord	akkoord	twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
------------------	---------	---------	--------------	-----------------------

Verklaring: Dit heb ik niet echt kunnen observeren. Dit komt misschien tijdens de presentaties tot uiting.

4. De leerlingen hebben kunnen proeven van de rijkheid/veelzijdigheid van het Engels.

Mevr. Van Baelen:

helemaal akkoord	akkoord	twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
------------------	---------	---------	--------------	-----------------------

Verklaring: Ze zijn in contact gekomen met een liedjestekst.

Dhr. Moons:

helemaal akkoord	akkoord	twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
------------------	---------	---------	--------------	-----------------------

Verklaring: De leerlingen zijn op een andere manier aan de slag gegaan. Ze leren woordenschat op een andere manier en zien dat een taal leren ook leuk kan zijn.

Analyse vragen 3 en 4:

- Communicatieve vaardigheden: De leerlingen gaven weinig blijk van emoties. Ze hebben hun vaardigheden dus niet aangewend om deze uit te drukken in het Engels.
- Kennis: De leerlingen hebben een ander aspect van het Engels onder de loep genomen. Het was niet gewoon een grammatica- of woordenschatles, maar de leerlingen zagen het Engels in de vorm van liedje.

5. Welke score zou u de betrokkenheid van de leerlingen in het algemeen voor deze les geven? (zie bijlage) Waarom?

Mevr. Van Baelen:

Score:2

Verklaring: De leerlingen waren meestal niet geconcentreerd en werden afgeleid

door de computer, liedjes en andere filmpjes. Zo voerden ze de opdrachten niet uit.

Dhr. Moons:

Score: 2-3

Verklaring: De leerlingen haken vaak af en zijn meer bezig met iets anders. Komt dit door de drukte die ontstaat of dat ze weinig zin hadden? Toch waren er een paar groepen die 'redelijk' goed werkten.

6. Welke score zou u het welbevinden van de leerlingen in het algemeen voor deze les geven? (zie bijlage) Waarom?

Mevr. Van Baelen:

Score: 2

Verklaring: Sommige leerlingen vonden de activiteit oké of leuk omdat ze dan geen echte les hadden. Zij hebben weinig inspanningen geleverd.

Dhr. Moons:

Score: 3

Verklaring: De leerlingen vinden de werkvorm zeer tof, maar zijn niet altijd bezig met de opdracht. Ze zijn heel onrustig, maar toch spontaan.

Analyse vragen 5 en 6:

- *Welbevinden score 2 - 3: Het is moeilijk aan te geven of de activiteit zelf voor een uitgesproken hoog of laag welbevinden zorgde. Op zich vonden de leerlingen de activiteit oké of leuk, aangezien ze geen echte les hadden en bijgevolg niet al te veel inspanningen moesten leveren. De leerlingen zijn spontaan, maar ook onrustig.*
- *Betrokkenheid score 2: De leerlingen waren snel afgeleid en weinig geconcentreerd. Vooral de computer, liedjes, andere filmpjes en andere leerlingen zorgden voor afleiding. De leerlingen voerden de opdrachten amper uit. Het is niet helemaal duidelijk of dit door de drukte kwam of doordat ze weinig gemotiveerd waren. Desondanks bleken er toch enkele groepjes 'redelijk' goed te werken.*

7. Welke vond u de sterke en de zwakke punten van de les?

Mevr. Van Baelen:

De zwakke punten: Te weinig structuur in de verschillende stappen en te veel afleiding.

Het sterke punt van de les: sommige leerlingen werden toch gemotiveerd tot meewerken.

Dhr. Moons:

+ : Zeer goede instructies, afspraken, uitgewerkte voorbereiding.

- : Als leerkracht kan je niet de volledige klas onder controle houden.

8. Denkt u dat zulke lessen een positief effect kunnen hebben op de communicatieve vaardigheden (lezen, spreken, schrijven, luisteren, mondelinge interactie) van de leerlingen? Verklaar uw antwoord.

Mevr. Van Baelen:

Enkel als er meer aandacht aan de taal wordt geschonken (extra vraagjes over de inhoud). Dit voor lezen en luisteren. Spreken, misschien tijdens het zingen een beetje. Schrijven en mondelinge interactie: neen.

Dhr. Moons:

Spreken, schrijven, luisteren en mondelinge interactie zeker. Lezen iets minder, de leerlingen zijn meer bezig met het liedje opstellen en muziek te beluisteren.

9. Denkt u dat zulke lessen een positief effect kunnen hebben op de verbondenheid/het groepsgevoel in de klas? Verklaar uw antwoord.

Mevr. Van Baelen:

Neen. De leerlingen vonden het groepsgevoel reeds aanwezig voor de les.

Dhr. Moons:

Ja, de leerlingen moeten samenwerken en met elkaar overleggen. De groepssfeer zal op een leerrijke manier bevorderd worden.

Analyse vragen 7, 8 en 9:

- *Communicatieve vaardigheden + kennis: Indien het concept juist gevolgd wordt, worden alle vaardigheden aangesproken. Toch bleek er voor deze*

klassen te weinig structuur om de vaardigheden en de kennis voldoende te oefenen. Om lezen en luisteren werkelijk te stimuleren zou er meer aandacht aan de taal moeten worden geschonken in de opdrachten. Dit kan bijvoorbeeld door extra vraagjes te stellen over de inhoud. Tijdens het zingen werd de spreekvaardigheid van de leerlingen deels gestimuleerd. De schrijfvaardigheid werd onvoldoende aangesproken en de mondeling interactie was volledig afwezig.

- *Welbevinden: Enkele leerlingen worden gemotiveerd door de opdracht. Of deze activiteiten het groepsgevoel verbeterd hebben, is echter niet duidelijk.*

10. Zou u in de toekomst een gelijkaardige les willen geven? Waarom wel/niet?

Mevr. Van Baelen:

Misschien wel, maar dan in een aangepaste versie.

1. meer structuur en aandacht voor de tekst.
2. Misschien een rap met een aangeboden beat.
3. Zingen met de ganse klas met het gewone lied eerst te oefenen en nadien misschien de karaokeversie.

Dhr. Moons:

Dit is zeker een toffe werkvorm om te gebruiken! Als onze lessen en klassen dit toelaten, zullen we deze manier van werken gebruiken.

5.2.1.3 Alternatieve dataverzameling: klassendiscussie met open vragen

De discussie verliep klassikaal aan het einde van de tweede karaokeles. Zoals eerder vermeld waren er telkens een zestal minuten over om deze te voeren. De leerkracht stelde de leerlingen enkele vragen. Bij algemene vragen konden ze hun hand opsteken als ze akkoord gingen. Voor specifieke verklaringen werden er individuele leerlingen aan het woord gelaten. Aangezien we merkten dat we op deze wijze te weinig concrete data konden verzamelen, hebben we voor de discussie in de klas Latijn een extra antwoordenblad toegevoegd.

1. What did you think of this lesson? Who liked it? Raise your hand.

- Vijfentwintig van de veertig leerlingen gaven aan dat ze de les leuk vonden.

a) What did you like about it?

- It was funny.
- It is not a regular lesson.
- I liked the music.
- I could watch others sing.

b) What didn't you like about it?

- It was boring.
- We couldn't choose the songs ourselves.
- We had to sing in front of the other pupils.
- The teacher was too strict.

2. Would you like to do this again or not? Why (not)?

In 2ME1 gaven acht leerlingen aan dat ze het liever niet opnieuw zouden doen. In 2ME2 was dit slechts één leerling, al kon hij hiervoor geen reden geven. In 2ME1 gaven de leerlingen als respons dat ze het saai vonden en liever 'gewoon' les hadden. Diegenen die het wel opnieuw wilden doen, zeiden dat ze het leuk vonden, dat het geen gewone les was en dat ze graag met muziek werkten.

Analyse vragen 1 en 2:

- *Welbevinden: De meningen van de leerlingen zijn erg verdeeld. Een deel vond het saai en gaf aan dat ze niet wilden zingen voor de groep. Dit geeft aan dat ze niet echt op hun gemak waren. De andere groep vond het*

blijkbaar toch fijner dan een andere 'gewone' les en hield blijkbaar toch wat meer van het muzikale aspect. Het welbevinden lijkt te variëren rond scores 2 en 3.

3. Was it easy to stay focused on the task or did you get distracted a lot? Why?

Hier vroeg de leerkracht weer de handen op te steken indien ze het moeilijk vonden om zich enkel te focussen op de taak. Ook hier waren de meningen verdeeld. Ongeveer de helft gaf aan toch moeilijkheden te hebben ondervonden. Wanneer de leerkracht aan een aantal leerlingen een verklaring vroeg, dan kwamen de volgende antwoorden naar voor:

- I was distracted by the Internet, other music videos that popped up.
- It was easy to stay focused, except at the end with the performances because everybody was laughing at each other.

Analyse vraag 3:

- *Betrokkenheid: Een heel aantal leerlingen had meer oog voor externe factoren, dan voor de werkelijke opdracht. Vooral de andere muziekvideo's op het internet bleken voor afleiding te zorgen. Op het einde van de les was het moeilijk geconcentreerd te blijven, aangezien de leerlingen elkaar aan het uitlachen waren. Qua betrokkenheid lijkt een 'score 2' gepast.*

4. What did you learn or what will you remember of this lesson?

5. Did this activity improve your English? In which way?

- Pronunciation
- Spelling
- Stress
- You can't sing without knowing what you sing (message)

Analyse vragen 4 en 5:

- *Communicatieve vaardigheden en kennis: De leerlingen denken iets bijgeleerd te hebben door deze activiteiten. Niet zozeer woordenschat of grammatica, maar eerder op vlak van de vaardigheden (uitspraak, spelling, klemtonen) en op vlak van tekstbegrip.*

6. Did this activity bring you closer together or not? Why (not)?

Tien leerlingen gaven aan dat de activiteit hen dichter bij elkaar gebracht had.

Enkele leerlingen gaven de onderstaande antwoorden:

- No, we weren't allowed to choose the groups ourselves.
- Yes, we could laugh with each other.
- No, we were already close.
- Yes, you could hear everybody sing.
- Yes, we sang together.

Analyse vraag 6:

- *Welbevinden: Slechts een kwart van de leerlingen vond de activiteit bevorderend voor de groepssfeer. Daarnaast spreken de leerlingen over elkaar uitlachen en niet met iedereen willen samenwerken. Op zich lijkt het welbevinden dus niet in sterke mate gestimuleerd te zijn door deze opdracht. Opnieuw lijkt het welbevinden zich rond scores 2 en 3 te situeren.*

5.2.1.4 Algemene conclusie lessen 2ME

Observaties	Discussie
<p><u>Welbevinden</u> <i>Aan het begin van de les waren de leerlingen energiek en gestimuleerd door het feit dat ze muziek mochten beluisteren tijdens deze les. Het welbevinden lag aan het begin van de les duidelijk hoger dan gewoonlijk. Vervolgens hadden de leerlingen geen uitgesproken hoog of laag welbevinden en leek het welbevinden van de leerlingen voornamelijk aan te sluiten bij score 3. De meeste leerlingen vonden de les op dat moment oké of zelfs leuk, aangezien het geen 'echte' les was en ze dus minder inspanningen moesten leveren. Naar het einde van de opdracht toe leek het welbevinden echter te dalen. Bij het schrijven van de rap was het duidelijk dat de verschillende leerlingen weinig zelfvertrouwen hadden. Bovendien bleven ze redelijk op zichzelf gericht en werkten ze daardoor veeleer individueel dan in groep. Ze vonden bijgevolg ook geen steun bij elkaar om de opdracht tot een succesvol einde te brengen. Des te meer de presentatie naderde, des te meer hun enthousiasme verloren ging. De leerlingen werden gestresseerd en straalden niet (meer). Ze bleven echter wel zichzelf. Het welbevinden zakte dus af naar score 2. Tijdens de presentatie zelf voelden de leerlingen zich niet goed en leken ze erg gestresseerd en onrustig. Ze waren niet meer hun spontane zelf en sloten zich af. Ze leken niet te genieten van hun voorstelling. Het welbevinden eindigde dus bij score 1. Het is ook niet duidelijk of deze opdracht het groepsgevoel in de klas heeft verbeterd.</i></p> <p><u>Betrokkenheid</u> <i>Tijdens de les bleek het voor de leerlingen erg moeilijk om geconcentreerd te werken. De leerlingen waren gewoonlijk niet gefocust op de opdracht en haakten snel af. Vooral de computer, de liedjes, de andere filmpjes op het internet en</i></p>	<p><u>Welbevinden</u> <i>De meningen van de leerlingen zijn erg verdeeld over deze karaokelessen. Een deel vond het saai en gaf aan dat ze niet wilden zingen voor de groep. Dit geeft aan dat ze niet echt op hun gemak waren. De andere groep vond het blijkbaar toch fijner dan een andere 'gewone' les en hield blijkbaar toch wat meer van het muzikale aspect. Het welbevinden lijkt te variëren rond scores 2 en 3. Slechts een kwart van de leerlingen vond de activiteit bevorderend voor de groeps sfeer. Daarnaast spreken de leerlingen over elkaar uitlachen en niet met iedereen willen samenwerken. Op zich lijkt het welbevinden dus niet in sterke mate gestimuleerd te zijn door deze opdracht. Opnieuw lijkt het welbevinden zich rond scores 2 en 3 te situeren.</i></p> <p><u>Betrokkenheid</u> <i>Een heel aantal leerlingen had meer oog voor externe factoren, dan voor de werkelijke opdracht. Vooral de andere muziekvideo's op het internet bleken voor afleiding te zorgen. Op het einde van de les was het moeilijk geconcentreerd te blijven, aangezien de leerlingen elkaar aan het uitlachen waren. Qua betrokkenheid lijkt een 'score 2' gepast.</i></p> <p><u>Communicatieve vaardigheden en kennis</u> <i>De leerlingen denken iets bijgeleerd te hebben door deze activiteiten. Niet zozeer woordenschat of grammatica, maar eerder op vlak van de vaardigheden (uitspraak, spelling, klemtonen) en op vlak van tekstbegrip.</i></p>

de andere leerlingen zorgden voor afleiding. Daarnaast waren de leerlingen mentaal weinig actief en deden ze veelal niet hun best om actief te exploreren en te ontdekken. Bij het analyseren van de tekst en het schrijven van de rap song maakten de leerlingen nauwelijks gebruik van hun capaciteiten om de opdrachten tot een succesvol einde te brengen. Over het algemeen vertoonden de leerlingen signalen van score 2, hoewel enkele leerlingen aanleunden bij score 1. Desondanks bleken er toch enkele groepjes 'redelijk' goed te werken.

Communicatieve vaardigheden

Indien het concept juist gevolgd wordt, worden alle vaardigheden aangesproken. Toch bleek er voor deze klassen te weinig structuur om de vaardigheden en de kennis voldoende te oefenen. Op de volgende wijze kwamen de vaardigheden aan bod:

- De leerlingen luisterden naar Engelstalige instructies.
- De leerlingen luisterden naar hun liedje en lazen tegelijkertijd de tekst om kernwoorden aan te duiden. De leerlingen bleken echter moeilijk kernwoorden en irrelevante woorden te kunnen onderscheiden.
- Nadien moesten ze hun kernwoorden vergelijken en gebruiken om over de betekenis van het liedje te discussiëren. Ze overlegden echter amper in groep. Het discussiëren over de boodschap gebeurde ook enkel wanneer de leerkracht het uitdrukkelijk vroeg. De onderlinge mondelinge interactie verliep grotendeels in het Nederlands.
- De leerlingen moesten hun kernwoorden gebruiken om samen een rap song te creëren. Veelal bleek echter enkel de 'secretary' verantwoordelijk voor het schrijven van de rap song. Bovendien spraken de

leerlingen onderling zelden Engels.

- *De leerlingen luisterden naar het liedje, maar hielden er (bijna) geen rekening mee om hun uitspraak, intonatie, klemtonen of ritme aan te passen.*
- *De leerlingen brachten hun rap song en hun karaokefragment. Ze besteedden weinig aandacht aan hun uitspraak, intonatie, klemtonen en ritme.*

De leerlingen hebben in deze klassen bijgevolg vooral hun leesvaardigheid en luistervaardigheid op een passieve manier geoefend. Aangezien niet elke groep een rap geschreven heeft (voor sommige groepen bleek dit te moeilijk), hebben slechts een aantal groepen hun schrijfvaardigheid geoefend. Het zingen van het karaokelied verliep erg moeizaam. De mondelinge interactie was volledig afwezig.

Aangezien de leerlingen weinig blijken te geven van emoties tijdens de les, hebben ze hun vaardigheden niet aangewend om deze uit te drukken in het Engels.

Kennis

De leerlingen spraken uit zichzelf hun voorkennis amper aan om de tekst van hun liedje te analyseren. Ze stelden uit zichzelf ook weinig vragen om actief nieuwe kennis op te doen. De leerkracht moest, via gerichte vragen, de kennis van de leerlingen activeren. Om de rap song te creëren zochten de leerlingen amper actief naar leuke manieren om de inhoud te verwoorden. Veel leerlingen kopieerden stukken tekst uit het originele liedje. De leerlingen hebben tijdens deze lessen echter wel een ander aspect van het Engels onder de loep genomen. Het was niet gewoon een grammatica- of woordenschatles, maar de leerlingen zagen het Engels in de vorm van liedje.

5.2.2 3A: 8/05/2012, 2de lesuur lokaal 83 en 9/05/2012, 2de lesuur lokaal 83

5.2.2.1 Participerende, directe observatie: observatie door de leerkracht zelf (Charlotte Smekens)

Nog voor de paasvakantie waren de leerlingen reeds op de hoogte gesteld van het feit dat er een karaokeles zou volgen. De leerlingen moesten immers een top vijf opstellen van liedjes die zij graag zouden ontdekken en bestuderen. Op deze wijze kon er ingespeeld worden op de interesses en leef- en belevingswereld van de specifieke klassengroep. Slechts vier van de twaalf leerlingen stuurden een top vijf door, waaronder drie meisjes en één jongen. Op basis van de liedjes die deze leerlingen doorstuurden, was het mogelijk raakvlakken te vinden en een selectie te maken.

De eerste lessen na de paasvakantie vroegen de leerlingen wanneer we nu eigenlijk de karaokeles gingen uitvoeren. Ze stonden te popelen om deze les te krijgen en toonden duidelijk interesse.

Aan het begin van het eerste deel van het karaokeconcept, wilden de leerlingen er meteen invliegen. Ze moesten eerst naar een computerlokaal verhuizen en wisten dat dit voor de karaokeles was. Ongeduldig zetten ze meteen de computer op, openden ze Smartschool en het document met de playlist en de liedjesteksten dat er de vorige avond op was geplaatst. Ze waren erg hevig en enthousiast, waardoor de instructiefase redelijk chaotisch verliep. Ze wilden immers meteen een liedje kiezen en aan het werk beginnen zonder eerst de instructies te overlopen. De introductiefase duurde bijgevolg langer dan gepland. In eerste instantie moesten de leerlingen groepen vormen.

Bij het binnenkomen van het computerlokaal had de leerkracht hiertoe reeds de opdracht gegeven en dit was erg vlot en spontaan verlopen.

Vervolgens moesten de leerlingen een groepsnaam verzinnen. Hier zagen alle leerlingen (zelfs de iets terughoudendere leerlingen) het ludieke van in, waardoor ze meteen creatieve, grappige namen verzonnen, namelijk 'Flower Power', 'The Sing & Swingers', 'Napkin' en 'The Pigeons'.

Bij het kiezen van de liedjes, vond elk groepje er meteen eentje dat hen interesseerde. Even waren er twee groepjes die hetzelfde liedje wilden. Dit liedje werd bijgevolg verloot. Het groepje dat het liedje niet kreeg, had dan nog even bedenktijd om een andere keuze te maken. Dit deden ze zonder morren en ze vonden vrij snel een tweede keuze.

Hierna werden de vier stappen van het leerproces overlopen. De leerlingen wilden echter zo snel mogelijk beginnen, waardoor ze slechts kernwoorden hoorden. Vooral bij het zien en horen van het woord rap song begonnen de leerlingen meteen te overleggen en vragen te stellen over hoe ze dit moesten doen. De rest van de instructies zijn daardoor niet meer doorgedrongen.

- *De leerlingen zijn enthousiast, spontaan en stralen. Het welbevinden ligt hoger dan bij een doorsnee les.*

Bij stap één ging de leerkracht de klas rond om na te gaan of de leerlingen wisten hoe ze te werk moesten gaan. Toen werd het duidelijk dat de leerlingen de instructies niet helemaal gevolgd hadden en dus enkel wisten dat ze 'iets met een rap song' moesten doen. Bijgevolg ging de leerkracht bij elk groepje nog eens kort op de instructies wijzen. Ook controleerde ze of de leerlingen hun rol wel wisten. De leerlingen bleken reeds vertrouwd te zijn met het werken met rollen, maar het werd snel duidelijk dat de rol van de 'moderator' gewoon genegeerd werd. Telkens de leerkracht naar een ander groepje ging, schakelden de leerlingen automatisch terug over naar het Nederlands.

- *Communicatieve vaardigheden: De leerlingen lezen Engels en luisteren naar Engelse instructies, maar spreken onderling enkel Engels wanneer de leerkracht in de buurt is.*

Tijdens de eerste stap bekeken de leerlingen gedreven de clip en de tekst. De energie straalde van hen af en ze discussieerden hevig over de betekenis van het liedje. Je merkte dat er veel interactie was en dat de leerlingen van elkaar aan het leren waren. De leerlingen legden zowel moeilijke woorden aan elkaar uit, als de betekenis van het liedje. Spijtig genoeg gebeurde dit enkel in het Engels wanneer de leerkracht in de buurt was. Het markeren van de kernwoorden bleek ook niet voor iedereen even eenvoudig. De leerlingen probeerden dit echter eerst individueel op te lossen en vergeleken nadien hun antwoorden met elkaar (zoals in de opdracht vermeld stond). De leerkracht gaf hen daarbij aan dat ze nu in een andere kleur samen de vier belangrijkste kernwoorden konden markeren. Hierbij merkte je opnieuw dat de leerlingen elkaar verder hielpen. Het opmerkelijke hierbij was dat, wanneer de leerlingen elkaar hielpen met het aanduiden van de vier belangrijkste woorden, ze aan elkaar ook uitlegden waarom ze net deze woorden aanduiden. Hierbij werd duidelijk de link gelegd met de boodschap van het liedje en laat dat net het doel zijn van de eerste stap in dit leerproces. Sommige groepjes (waarin eerder uitbundige leerlingen zaten) trokken weleens de aandacht van de andere groepjes naar zich toe door hun enthousiasme. Dit veroorzaakte nu en dan afleiding bij de andere groepjes. Bovendien

hadden de meer onzekere leerlingen weleens de neiging om bij de andere groepjes te kijken hoe zij werkten en wat zij aan het doen waren.

- *Welbevinden score 5: De leerlingen voelen zich goed in hun vel, genieten ten volle, stralen ten volle en tonen zichzelf.*
- *Betrokkenheid score 4: De leerlingen zijn alert, geconcentreerd, geboeid en mentaal actief. Ze denken mee en genieten van het exploreren. Af en toe zijn de leerlingen nog wel afgeleid (voornamelijk door andere groepjes).*
- *Communicatieve vaardigheden: De leerlingen luisteren naar de tekst en lezen deze tegelijkertijd. De leerlingen zijn ook bezig met het aanduiden van kernwoorden en focussen zich op woorden die beklemtoond of herhaald worden en op woorden die op vlak van betekenis opvallen in de tekst. De leerlingen discussiëren onderling over de betekenis van de tekst, maar enkel in het Engels wanneer de leerkracht in de buurt is.*
- *Kennis: De leerlingen leggen elkaar nieuwe woorden uit of zoeken deze op in een online woordenboek.*

Tijdens de tweede stap moesten de leerlingen een rap song creëren aan de hand van de gekozen kernwoorden. In deze rap song moesten ze de boodschap van het liedje uitdrukken. Hierbij merkte je dat de leerlingen niet goed wisten hoe ze hieraan moesten beginnen. De verschillende groepjes werkten echter op een ander tempo. Daardoor kwamen ze allemaal op een ander moment aan de rap song. Wanneer de leerkracht merkte dat ze hieraan wilden beginnen, ging ze naar het betreffende groepje en gaf ze hen een zelfuitgewerkt voorbeeld van een liedje waarin gemarkeerd was en een rap song die zij, daarop gebaseerd, geschreven had. Dit gaf de leerlingen een duwtje in de rug, waarna meestal wel één leerling van de groep het initiatief nam en met de andere groepsleden begon te brainstormen. Verschillende leerlingen begonnen vol overgave zinnen te creëren.

- *Welbevinden score 5: De leerlingen voelen zich goed in hun vel, genieten ten volle, stralen ten volle en tonen zichzelf.*
- *Betrokkenheid score 4: De leerlingen zijn alert, geconcentreerd, geboeid en mentaal actief. Ze denken mee en genieten van het exploreren en het experimenteren. Af en toe zijn de leerlingen nog wel afgeleid (voornamelijk door andere groepjes).*
- *Communicatieve vaardigheden: De leerlingen schrijven een nieuwe tekst waarover ze onderling communiceren. Hiervoor gebruiken ze de kernwoorden uit de tekst. Hoewel er nu al meer Engels gesproken wordt, blijft het toch moeilijk voor de leerlingen om dit continu aan te houden.*

- *Kennis: De leerlingen gebruiken nieuwe woorden en uitdrukkingen (voornamelijk uit het liedje) in hun rap song.*

Op dat moment was het eerste lesuur afgelopen. De leerkracht vertelde de leerlingen dat ze thuis nog wat verder konden nadenken over hun rap song. De volgende dag zouden ze nog wat tijd krijgen om de overige stappen van het leerproces (inclusief de rap song) verder af te werken.

De volgende dag bleken de meeste groepjes hun rap thuis al zo goed als afgewerkt te hebben. Verschillende groepjes hadden ook accessoires meegenomen (grote brillen, hoodies, servetten ('napkins') en een echte elektrische gitaar) om hun liedje voor te stellen. Elk groepje wou meteen dat de leerkracht kwam kijken of hun rap wel goed was en of alles wel juist was. Eén groepje wou hun rap (inclusief dansje) meteen ter goedkeuring voor de leerkracht uitvoeren. De groepjes overlegden ook nog druk om hun rap verder op punt te stellen en verbeterden zichzelf ook werkelijk.

- *Welbevinden score 5: De leerlingen voelen zich goed in hun vel, genieten ten volle, stralen ten volle en tonen zichzelf.*
- *Betrokkenheid score 5: De leerlingen zijn alert, geconcentreerd, geboeid en mentaal actief. Ze denken mee en genieten van het exploreren en het experimenteren. Ze proberen hun grenzen te verleggen (en vragen hiervoor feedback) en zijn bijna de hele tijd gefocust op hun taak.*
- *Communicatieve vaardigheden: De leerlingen optimaliseren hun tekst en communiceren hiervoor nog steeds met elkaar. Zoals tijdens de vorige stap wordt er meer Engels gesproken dan voordien, maar nog steeds niet ononderbroken.*
- *Kennis: De leerlingen vragen feedback aan de leerkracht om de spelling, woordenschat en grammatica van hun rap song op punt te zetten.*

Bij het kiezen van de minuut van het liedje die ze zouden zingen voor de klas, bleken de leerlingen moeilijk te kunnen kiezen. Het moest immers een fragment zijn dat haalbaar was om te zingen, maar tegelijk ook de boodschap van het liedje zou overbrengen. Met de steun van de leerkracht (die vooral moest bevestigen en niet zozeer moest helpen) konden de groepjes uiteindelijk toch een keuze maken. Vervolgens begonnen de leerlingen met veel enthousiasme te repeteren. Hierbij viel het op hoe serieus ze deze taak namen. Met uitgestreken gezicht probeerden ze werkelijk juist te zingen en de officiële videoclip te imiteren wat betreft toonhoogte, ritme, uitspraak en intonatie. Dit was de enige taak waarbij iedere leerling in opperste concentratie zich voor de volle honderd procent focuste op de opdracht.

- *Welbevinden score 5: De leerlingen voelen zich goed in hun vel, genieten ten volle, stralen ten volle en tonen zichzelf.*
- *Betrokkenheid score 5: De leerlingen zijn alert, geconcentreerd, geboeid en mentaal actief. Ze denken mee en genieten van het exploreren en het experimenteren. Ze proberen hun grenzen te verleggen (en vragen hiervoor feedback) en zijn bijna de hele tijd gefocust op hun taak.*
- *Communicatieve vaardigheden: De leerlingen luisteren naar het liedje en proberen hun uitspraak, ritme, intonatie en klemtonen hieraan aan te passen.*

Hierna was het aan de leerlingen om hun rap en hun fragment aan de klas te presenteren. Het eerste groepje stelde de rap voor met veel gegiechel en moest zelfs een tweede keer opnieuw beginnen. Dit groepje was er ook sterk van overtuigd het creatiefst te zijn en had al gezegd dat hun groepje sowieso de verkiezing zou winnen. De rest van de klas maande hen echter aan om 'gewoon' te doen en de presentatie serieuzer te nemen. De overige drie groepjes namen de presentatie van hun rap en hun liedje duidelijk ernstig en presenteerden deze vol overgave. Daarbij besteedden ze aandacht aan ritme, toonhoogte, intonatie, klemtonen en uitspraak. Het viel wel op dat de leerlingen toch wat verlegen waren, aangezien ze nooit naar de klas zelf durfden kijken, maar zich fixeerden op hun blad, de computer of een punt boven de klas. De leerlingen verlaagden echter de drempel voor elkaar doordat ze elkaar aanmoedigden wanneer een groepje aangekondigd werd, aandachtig de daaropvolgende presentatie volgden en nadien voor elkaar applaudisseerden en joelden.

- *Welbevinden score 5: De leerlingen voelen zich goed in hun vel, genieten ten volle, stralen ten volle en tonen zichzelf.*
- *Communicatieve vaardigheden: De leerlingen stellen hun rap song en het fragment van hun liedje voor. Hierbij letten ze op uitspraak, ritme, intonatie en klemtonen. De andere leerlingen luisteren nieuwsgierig en aandachtig.*

Uiteindelijk volgde de verkiezing. De leerkracht duidde telkens een groepje aan. Vervolgens was het aan de leerlingen om hun hand in de lucht te steken als dit groepje volgens hen het creatiefste was. De leerlingen stemden individueel, mochten slechts één keer stemmen en uiteraard niet voor hun eigen groepje. Dit verliep erg vlot en al snel waren de winnaars bekend. Twee groepjes bleken het creatiefst te zijn geweest. Het viel op dat het groepje dat de taak het minst serieus had genomen als enige geen enkele stem kreeg.

Als afsluiter werd er nog een klassendiscussie gehouden. De leerlingen kregen daarbij ook een formulier met de vragen om kernwoorden uit de discussie op te schrijven waarmee zij het eens waren. Niet iedereen kan immers bij elke vraag aan het woord

komen. Over het algemeen bleken de leerlingen aan deze lessen een goed gevoel over te houden. Vooral het schrijven van de rap song, een opdracht die hen voordien onmogelijk leek, was erg in de smaak gevallen. De les nadien vroegen de leerlingen zelfs of ze niet nog eens een rap mochten schrijven. Een meer gedetailleerde analyse van de antwoorden van de leerlingen komt verder in de tekst nog aan bod.

5.2.2.2 Niet-participerende, directe observatie: observatie door mentor (Carine Van Bael)

1. De creativiteit van de leerlingen werd gestimuleerd.

helemaal akkoord	akkoord	twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
-------------------------	---------	---------	--------------	-----------------------

Verklaring: Leuke opdrachten! De leerlingen werden op verschillende vlakken gestimuleerd: groepsnaam, leuke, creëer een lied, zing, beoordeel je medeleerlingen,...

2. Alle communicatieve vaardigheden van de leerlingen werden tijdens deze les aangesproken. (schrijven, spreken, mondelinge interactie, luisteren, lezen)

helemaal akkoord	akkoord	twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
-------------------------	---------	---------	--------------	-----------------------

Verklaring: Goede + grote variatie in vaardigheden en werkvormen. De leerlingen kwamen helemaal los...

Analyse vragen 1 en 2:

- Welbevinden score 5: De leerlingen voelen zich goed in hun vel, genieten ten volle, stralen ten volle en tonen zichzelf.
- Communicatieve vaardigheden: Alle vaardigheden worden op een gevarieerde en creatieve wijze aangesproken.

3. De leerlingen hebben een nieuwe manier ontdekt om emoties te uiten in het Engels.

helemaal akkoord	akkoord	twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
------------------	----------------	---------	--------------	-----------------------

Verklaring: Ik weet niet of dit echt een nieuwe manier is.

4. De leerlingen hebben kunnen proeven van de rijkheid/veelzijdigheid van het Engels.

helemaal akkoord	akkoord	twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
------------------	----------------	---------	--------------	-----------------------

Verklaring: Afhankelijk van hun 'lied-keuze'.

Analyse vragen 3 en 4:

- **Communicatieve vaardigheden:** De leerlingen leren hun emoties uiten in het Engels, maar het is moeilijk na te gaan of dit werkelijk 'nieuw' is voor hen.
- **Kennis:** Afhankelijk van hun liedkeuze worden de leerlingen geconfronteerd met een bepaalde rijkheid/veelzijdigheid van het Engels.

5. Welke score zou u de betrokkenheid van de leerlingen in het algemeen voor deze les geven? (zie bijlage) Waarom?

Score: 4

Verklaring: De leerlingen lieten zich af en toe verleiden tot andere taal (NE) en onderwerpen.

6. Welke score zou u het welbevinden van de leerlingen in het algemeen voor deze les geven? (zie bijlage) Waarom?

Score: 5

Verklaring: Deze klasgroep voelt zich zeer goed bij elkaar. Een ideale klas om zo'n lesje te doen...

Analyse vragen 5 en 6:

- **Welbevinden score 5:** De leerlingen voelen zich goed in hun vel, genieten ten volle, stralen ten volle en tonen zichzelf. De klassengroep voelde zich reeds op voorhand goed bij elkaar, waardoor dit een ideale klas is om een gelijkaardige les uit te voeren.
- **Betrokkenheid score 4:** De leerlingen zijn alert, geconcentreerd, geboeid en mentaal actief. Ze denken mee en genieten van het exploreren en het experimenteren. Af en toe zijn de leerlingen nog wel afgeleid (waarbij ze overschakelen naar het Nederlands of zich laten verleiden tot een ander onderwerp).

7. Welke vond u de sterke en de zwakke punten van de les?

+ : Super-leuk, creatief, alternatief

- : leerlingen schakelen over naar NE / Wat met groepen die niet zo goed met elkaar opschieten?

8. Denkt u dat zulke lessen een positief effect kunnen hebben op de communicatieve vaardigheden (lezen, spreken, schrijven, luisteren, mondelinge interactie) van de leerlingen? Verklaar uw antwoord.

Uiteraard: Zwakkere leerlingen trekken zich op aan de sterkeren en samen zingen is tof als je je goed voelt bij elkaar.

9. Denkt u dat zulke lessen een positief effect kunnen hebben op de verbondenheid/het groepsgevoel in de klas? Verklaar uw antwoord.

ZEKER! Als deze les goed geleid wordt en de groepjes goed gekozen zodat iedereen zich goed voelt...

Analyse vragen 7, 8 en 9:

- Communicatieve vaardigheden + kennis: De leerlingen gaan op een leuke, creatieve en alternatieve wijze met het Engels om. De zwakkere leerlingen kunnen zich hierbij ook optrekken aan de sterkere leerlingen. Ze schakelen wel af en toe over naar het Nederlands.
- Welbevinden: Als je je goed voelt bij elkaar is samen zingen tof, maar wat doe je als er groepen zijn die niet zo goed met elkaar opschieten?

10. Zou u in de toekomst een gelijkaardige les willen geven? Waarom wel/niet?

Ja! Het lijkt me wel veel voorbereidend werk en dat zou me kunnen tegenhouden.

5.2.2.3 Alternatieve dataverzameling: klassendiscussie met open vragen

De discussie werd vergezeld door een formulier waarop de leerlingen hun bedenkingen konden neerschrijven. Ze konden zich daarbij laten inspireren door wat ze tijdens de discussie hoorden. Het belangrijkste was dat ze hun persoonlijke gedachten en mening zouden uitdrukken. Hieronder bevinden zich de letterlijke antwoorden.

1. What did you think of this lesson?

- It was fun.
- It was fun to do.
- I like that.
- /
- /
- Nice and fun
- /
- /
- /
- /
- /
- /

a) What did you like about it?

- You have to be creative.
- You can make your own thing from the song.
- Singing
- I liked the rap and it was original.
- I found it nice, because it is funnier than a normal lesson.
- The singing and the rap
- The creativity.
- The singing.
- That we had to sing in front of the class.
- Everything
- It was fun.
- Everything

b) What didn't you like about it?

- That you have to work with steps.
- Everything was nice.

- That you want to give the others points.
- Nothing, I think it was very nice and it's something to do again.
- /
- /
- Nothing.
- /
- /
- Nothing
- You had to write a rap.
- /

2. Would you like to do this again or not? Why (not)?

- Yes because I really liked it.
- Ofcourse I want to do it again because you can learn a lot from the songs.
- Yes, because I like singing and its funnyer than lesson.
- Yes, because it was very nice and it was something different like other lessons.
- Yes, I found it funny that you can choose a song and sing it.
- Yes, because it was amazing to do.
- Yes, because it's funny.
- Yes, I love singing so why not.
- Yes, because your selfconfidence will grow if you do well.
- Yes, I liked it.
- Yes, because it's fun way to learn English.
- Yes

Analyse vragen 1 en 2:

- *Welbevinden: De leerlingen vonden het over het algemeen leuk dat ze tijdens deze lessen creatief bezig mochten zijn, mochten zingen en een rap mochten schrijven. Slechts drie personen vonden een minpunt, namelijk het moeten volgen van een stappenplan, het geven van punten aan elkaar en het schrijven van de rap. Over het algemeen werden deze lessen gezien als een andere en leukere manier om Engels te leren. Alle leerlingen zouden dit graag nog eens opnieuw doen. Eén leerling gaf zelfs aan dat je zelfvertrouwen groeit als je zo'n opdracht goed doet. Dit lijkt sterk aan te sluiten bij welbevinden score 5, aangezien de leerlingen zich daarbij tijdens de opdracht goed in hun vel voelen en er ten volle van genieten.*

3. Was it easy to stay focused on the task or did you get distracted a lot? Why?

- We've got everything done in time, so that was good. And there was time enough to be distracted sometimes.
- Yes it was quite easy.
- Yes.
- Most of the time because there wasn't so much time to do it.
- Sometimes, because you look at the other groupes and than you aren't focussed.
- Yes, it was a nice exercice.
- Easy to focus, because I didn't get distracted a lot.
- Yes, it was a nice assignment.
- It was easy because I wanted to do well.
- I stayed very focused.
- No.
- It was quite easy

Analyse vraag 3:

- *Betrokkenheid: De leerlingen vonden het over het algemeen een leuke opdracht die ze graag tot een goed einde wilden brengen. Daardoor was het niet zo moeilijk geconcentreerd en actief te werken. Toch waren ze soms wel afgeleid, bijvoorbeeld door andere groepjes of omdat ze minder tijd nodig hadden dan de rest. Dit lijkt sterk aan te sluiten bij betrokkenheid score 4, aangezien de leerlingen daarbij meer dan de helft van de tijd geconcentreerd en geboeid werken.*

4. What did you learn or what will you remember of this lesson?

- It was very funny, buth I don't think we've learn very much, buth it doesn't have to be every time.
- I'll rember everything.
- Singing
- I will remember making the rap and singing in front of the class.
- Our rap
- More English.
- The song.
- The lyrics of 'Lego house
- I will remember Kaat, Marie and Sara, their awesome singing skills!
- The song

- We will remember the lyrics of the songs.
- I didn't learn much.

5. Did this activity improve your English? In which way?

- A little bit, because we had to understand the message of the song.
- Maybe, I don't know yet.
- No I think not.
- Yes, I learned some words that I didn't know before.
- I didn't think a lot.
- Yes, because I didn't know all the words.
- No.
- Not really
- No, we just had to read the words on the paper.
- I learned some new words.
- Yes, because you had to write a rap, you need to know English to write one.
- No.

Analyse vragen 4 en 5:

- *Communicatieve vaardigheden en kennis: De leerlingen hebben vooral de indruk dat de tekst van hun liedje en hun zelfgeschreven rap hen het langste zal bijblijven. Enkele leerlingen geven ook aan dat ze nieuwe woorden geleerd hebben en gewerkt hebben aan hun vaardigheden om de boodschap van hun liedje te begrijpen en om een rap te schrijven. Een groot deel van de leerlingen heeft niet de indruk expliciet iets bijgeleerd te hebben.*

6. Did this activity bring you closer together or not? Why (not)?

- Not very much, maybe a little bit, but we know each other before very good. But it's fun to work in groups.
- I don't think so, because we are sitting together in one class for 3 years. We know each other.
- Yes, you learn about the rest of the group.
- Not really, because I was in a group with people I already knew good.
- A little bit I think
- No, we know each other very good.
- Maybe a little bit, because there can always be discussion but it's fun to do.
- Yes, when you work in pairs, you learn to know each other better.
- No, because we were that already.

- No/yes, we knew each other very good before the exercise.
- I think so.
- I think

Analyse vraag 6:

- *Welbevinden: De leerlingen geven aan dat de sfeer in de klas voordien reeds goed was, aangezien ze elkaar al drie jaar kennen. Toch merkt de meerderheid van de leerlingen op dat ze elkaar op deze manier weer een beetje beter hebben leren kennen.*

5.2.2.4 Algemene conclusie les 3A

Observaties	Discussie
<p><u>Welbevinden</u> <i>De leerlingen zijn enthousiast, spontaan en stralen. Het welbevinden ligt hoger dan bij een doorsnee les. De leerlingen voelden zich reeds op voorhand goed bij elkaar, waardoor deze klas geschikt lijkt om een gelijkaardige activiteit in uit te voeren. Het welbevinden tijdens de les komt overeen met score 5: de leerlingen voelen zich goed in hun vel, genieten ten volle, stralen ten volle en tonen zichzelf.</i></p> <p><u>Betrokkenheid</u> <i>Tijdens de eerste les – bij het ontdekken van het liedje en het brainstormen voor een rap song – zijn de leerlingen alert, geconcentreerd, geboeid en mentaal actief. Ze denken mee en genieten van het exploreren en het experimenteren. Af en toe zijn de leerlingen nog wel afgeleid (voornamelijk door andere groepjes, doordat ze overschakelen naar het Nederlands of zich laten verleiden tot een ander onderwerp). Dit komt overeen met score 4.</i> <i>Tijdens de tweede les – bij het optimaliseren van de rap song en het uitkiezen en inoefenen van een fragment van hun liedje – ligt de betrokkenheid nog hoger. De leerlingen zijn alert, geconcentreerd, geboeid en mentaal actief. Ze denken mee en genieten van het exploreren en het experimenteren. Ze proberen hun grenzen te verleggen (en vragen hiervoor feedback) en zijn bijna de hele tijd gefocust op hun taak. Dit sluit aan bij betrokkenheid score 5.</i></p> <p><u>Communicatieve vaardigheden</u> <i>Het werken aan de communicatieve vaardigheden komt in de verschillende stappen op een gevarieerde en creatieve wijze</i></p>	<p><u>Welbevinden</u> <i>De leerlingen vonden het over het algemeen leuk dat ze tijdens deze lessen creatief bezig mochten zijn, mochten zingen en een rap mochten schrijven. Slechts drie personen vonden een minpunt, namelijk het moeten volgen van een stappenplan, het geven van punten aan elkaar en het schrijven van de rap. Over het algemeen werden deze lessen gezien als een andere en leukere manier om Engels te leren. Alle leerlingen zouden dit graag nog eens opnieuw doen. Eén leerling gaf zelfs aan dat je zelfvertrouwen groeit als je zo'n opdracht goed doet. Dit lijkt sterk aan te sluiten bij welbevinden score 5, aangezien de leerlingen zich bij die score tijdens de opdracht goed in hun vel voelen en er ten volle van genieten. De leerlingen geven echter wel aan dat de sfeer in de klas voordien reeds goed was, aangezien ze elkaar al drie jaar kennen. Toch voegt de meerderheid van de leerlingen hieraan toe dat ze elkaar op deze manier wel weer een beetje beter leren kennen.</i></p> <p><u>Betrokkenheid</u> <i>De leerlingen vonden het over het algemeen een leuke opdracht die ze graag tot een goed einde wilden brengen. Daardoor was het niet zo moeilijk om geconcentreerd en actief te werken. Toch waren ze soms wel afgeleid, bijvoorbeeld door andere groepjes of omdat ze minder tijd nodig hadden dan de rest. Dit lijkt sterk aan te sluiten bij betrokkenheid score 4, aangezien de leerlingen daarbij meer dan de helft van de tijd geconcentreerd en geboeid werken.</i></p> <p><u>Communicatieve vaardigheden en kennis</u> <i>De leerlingen hebben vooral de indruk dat de tekst van hun</i></p>

aan bod:

- *De leerlingen lezen Engels en luisteren naar Engelse instructies, maar spreken onderling enkel Engels wanneer de leerkracht in de buurt is.*
- *De leerlingen luisteren naar de tekst en lezen deze tegelijkertijd. De leerlingen zijn ook bezig met het aanduiden van kernwoorden en focussen zich op woorden die beklemtoond of herhaald worden en op woorden die op vlak van betekenis opvallen in de tekst. De leerlingen discussiëren onderling over de betekenis van de tekst, maar enkel in het Engels wanneer de leerkracht in de buurt is.*
- *De leerlingen schrijven een nieuwe tekst waarover ze onderling communiceren. Hiervoor gebruiken ze de kernwoorden uit de tekst. Hoewel er nu al meer Engels gesproken wordt, blijft het toch moeilijk voor de leerlingen om dit continu aan te houden.*
- *De leerlingen optimaliseren hun tekst en communiceren hiervoor nog steeds met elkaar. Zoals tijdens de vorige stap wordt er meer Engels gesproken dan voordien, maar nog steeds niet ononderbroken.*
- *De leerlingen luisteren naar het liedje en proberen hun uitspraak, ritme, intonatie en klemtonen hieraan aan te passen.*
- *De leerlingen stellen hun rap song en het fragment van hun liedje voor. Hierbij letten ze op uitspraak, ritme, intonatie en klemtonen. De andere leerlingen luisteren nieuwsgierig en aandachtig.*

Over het algemeen leren de leerlingen hierbij op een creatieve wijze zichzelf/hun emoties uiten in het Engels, maar het is moeilijk na te gaan of dit werkelijk 'nieuw' is voor hen. Doorheen de activiteiten gaan de leerlingen op een leuke, creatieve en alternatieve wijze met het Engels om,

liedje en hun zelfgeschreven rap hen het langste zal bijblijven. Enkele leerlingen geven ook aan dat ze nieuwe woorden geleerd hebben en gewerkt hebben aan hun vaardigheden om de boodschap van hun liedje te begrijpen en om een rap te schrijven. Een groot deel van de leerlingen heeft niet de indruk expliciet iets bijgeleerd te hebben.

waarbij de zwakkere leerlingen zich kunnen optrekken aan de sterkere leerlingen. Ze schakelen echter wel regelmatig over naar het Nederlands.

Kennis

De leerlingen leggen nieuwe woorden aan elkaar uit of zoeken de betekenis ervan op in een online woordenboek. Ze gebruiken hierna nieuwe woorden en uitdrukkingen (uit het liedje) in hun rap song. Ze vragen hierbij feedback aan de leerkracht om de spelling, woordenschat en grammatica van hun rap song op punt te zetten. Afhankelijk van hun liedkeuze worden de leerlingen in meer of mindere mate geconfronteerd met de rijkheid/veelzijdigheid van het Engels.

CONCLUSIE

Onderzoeksvraag 1: Waarom wordt het muzische minder geïntegreerd in het secundair onderwijs in vergelijking met het basisonderwijs ?

Uit het opgestelde theoretisch kader en de afgenomen interviews en enquêtes blijken er meerdere struikelblokken het gebruik van muzische activiteiten te bemoeilijken.

Eerst en vooral lijkt tijdgebrek een beïnvloedende factor. Aangezien leerkrachten het behandelen van de nodige leerstof vooropstellen, is er voor muzische activiteiten vaak geen tijd meer. Daar de vakken en de uurroosters in het secundair onderwijs veel sterker afgegrensd zijn dan in het basisonderwijs, is de neiging er groter om muzische activiteiten aan de leerkrachten plastische of muzikale opvoeding over te laten. Daarnaast zijn hand- en werkboeken niet altijd op muzische activiteiten voorzien, waardoor deze extra werk en voorbereiding vragen. Vervolgens kunnen een gebrek aan didactisch materiaal of aan een geschikt lokaal (met voldoende ruimte voor een gepaste klassenopstelling) het uitvoeren van muzische activiteiten belemmeren.

Verder speelt de groeps sfeer die in de klas heerst een doorslaggevende rol. Niet alleen vragen muzische activiteiten van de leerkracht en de leerlingen om uit hun comfortzone te treden, maar ook botsen ze weleens met het 'imaginair publiek' waaraan pubers erg gevoelig zijn. Pubers zijn immers sterk afhankelijk van de reacties van hun omgeving, waardoor het kan voorkomen dat zij niet durven deelnemen uit angst voor negatieve feedback. Toch kan de leerkracht ook angst ondervinden, namelijk de angst om de controle te verliezen.

Vervolgens houden leerkrachten er rekening mee dat niet alle leerlingen zich op dezelfde manier openstellen voor muzische activiteiten en dat niet iedereen dezelfde creatieve capaciteiten bezit. Een leerling uit het secundair onderwijs heeft bovendien het muzische niet meer nodig om bij te leren en raakt er steeds meer aan gewend om op een hoger, abstracter niveau te denken.

Als laatste kunnen leerkrachten hun twijfels hebben bij de effecten van muzische activiteiten op lange termijn. Zijn deze enkel 'leuk om te doen' of steken de leerlingen hier werkelijk iets uit op?

Onderzoeksvraag 2: Op welke wijze kunnen we karaoke integreren in het vak Engels in de eerste en tweede graad?

Uit de afgenomen interviews blijkt het creëren van veiligheid de prioriteit bij de integratie van muzische activiteiten. De veilige sfeer moet stap voor stap worden opgebouwd om zo de drempel te verlagen en bereikbaar te houden voor de leerlingen. Zo wordt het aangeraden de leerlingen in kleine groepjes te laten werken in plaats van hen bij karaoke plots alleen voor de klas te laten zingen. Om naar het zingen toe te werken, is het mogelijk om de leerlingen eerst op een andere expressieve en experimenterende manier met de taal te laten omgaan. Vervolgens is de houding van de leerkracht bepalend om het enthousiasme van de leerlingen aan te wakkeren en is het ook aan de leerkracht om, in samenspraak met de leerlingen, duidelijke afspraken op te stellen om de veilige sfeer te waarborgen. Een extra stimulans om de leerlingen gemotiveerd te maken voor het zingen, is het toevoegen van een competitie-element. Toch kan je geen enkele leerling verplichten om aan muzische activiteiten deel te nemen. De meerwaarde van muzische activiteiten bestaat immers uit het feit dat je hiermee specifiek kan richten op de emoties van de leerlingen. Indien de creativiteit van de leerlingen gestimuleerd wordt en de activiteiten aansluiten bij de leef- en belevingswereld van de jongeren, is het mogelijk via deze activiteiten een verhoging van het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen tot stand te brengen. Kennis mag bij muzische activiteiten, met andere woorden, niet op de eerste plaats komen.

Onderzoeksvraag 3: Welke invloed heeft karaoke op het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen tijdens het leerproces ?

Deze onderzoeksvraag trachten we te beantwoorden door middel van de resultaten van het praktische gedeelte van het onderzoek.

In de klassen mechanica – elektriciteit daalde het welbevinden van de leerlingen van score drie naar score één naarmate de muzische activiteiten opbouwden en de drempel hoger werd. De leerlingen werkten niet samen en wilden ook niet met iedereen samenwerken. Bovendien werden ze steeds meer gestresseerd en onrustiger naarmate de presentatie naderde. Het viel op dat ze geen steun bij

elkaar zochten, maar zich veeleer afsloten en hun spontaniteit verloren. Ze voelden zich niet op hun gemak om te zingen voor de groep, aangezien de leerlingen elkaar uitlachten in plaats van elkaar aan te moedigen. Enkele leerlingen vonden het karaokeconcept toch leuk, aangezien het anders is dan een 'gewone' les.

Wat de betrokkenheid in deze klassen betreft, lag deze erg laag met twee als gemiddelde score. De leerlingen hadden het moeilijk om geconcentreerd te blijven, aangezien ze heel snel afgeleid werden door externe factoren. Onder andere de computers, de liedjes, andere filmpjes op het internet en klasgenoten zorgden ervoor dat de leerlingen snel afhaakten. Bovendien waren de leerlingen mentaal weinig actief en schepten ze weinig plezier in het exploreren en experimenteren. Ze gebruikten hun capaciteiten amper tot niet.

In de klas Latijn bereikte het welbevinden score vijf. De groepssfeer was al erg positief voor het begin van de muzische activiteiten. De leerlingen van deze klas voelen zich over het algemeen goed bij elkaar. Tijdens de muzische activiteiten voelden de leerlingen zich goed in hun vel, genoten ze ten volle en straalden het enthousiasme en de spontaniteit van hen af. De leerlingen toonden ook minder gekende kanten van zichzelf, zoals muzische talenten die normaal niet tijdens de les aan bod kunnen komen. Daarnaast werkten ze goed samen. Ze gaven aan dat het leuk was creatief bezig te zijn, te mogen zingen en een rap te mogen schrijven. Het was ook stimulerend eens op een andere manier Engels te leren. Af en toe vond een leerling het stappenplan een rem op de creativiteit, maar over het algemeen werd de les als positief ervaren. Tijdens de presentaties was het opvallend hoezeer de leerlingen elkaar aanmoedigden en voor elkaar applaudisseerden.

Wat de betrokkenheid in deze klas betreft, kwam deze overeen met score vier. De leerlingen waren alert, geconcentreerd, geboeid en mentaal actief. Ze genoten merkbaar van het exploreren en het experimenteren. Af en toe waren de leerlingen wel afgeleid, bijvoorbeeld door andere groepjes, doordat ze overschakelden naar het Nederlands of naar een ander onderwerp. Bij de rap song trachtten de leerlingen hun grenzen te verleggen door feedback te vragen en zichzelf te verbeteren.

Onderzoeksvraag 4: Wat zijn de gevolgen van karaoke op de communicatieve vaardigheden (lezen, luisteren, spreken en schrijven) van de leerlingen ?

Onderzoeksvraag 5: Wat zijn de gevolgen van karaoke op de kennis van de leerlingen?

Deze twee vragen trachten we samen te beantwoorden aan de hand van het praktische gedeelte van het onderzoek. Kennis en vaardigheden zijn immers nauw met elkaar verbonden.

In de klassen mechanica – elektriciteit hebben de leerlingen voornamelijk hun leesvaardigheid en luistervaardigheid op een passieve manier geoefend. De schrijfvaardigheid werd niet door elk groepje, noch door elk groepslid geoefend. Sommige groepjes hadden immers geen zin of geen inspiratie om een rap te schrijven of vonden deze opdracht te moeilijk. In andere groepjes werd de rap geschreven door slechts één groepslid. Het zingen van het karaokefragment verliep erg moeizaam, waarbij de leerlingen weinig aandacht besteedden aan ritme, klemtonen, intonatie en uitspraak. De mondelinge interactie was volledig afwezig, aangezien de leerlingen enkel in het Nederlands communiceerden.

Daar de leerlingen weinig blijken te geven van emoties tijdens de les, hebben ze hun vaardigheden niet aangewend om deze uit te drukken in het Engels.

De leerlingen spraken uit zichzelf hun voorkennis amper aan om de tekst van hun liedje te analyseren. Ze stelden bovendien weinig spontane vragen om actief nieuwe kennis op te doen. De leerkracht moest, via gerichte vragen, de kennis van de leerlingen activeren. Om de rap song te creëren zochten de leerlingen amper actief naar leuke manieren om de inhoud te verwoorden. Veel leerlingen kopieerden stukken tekst uit het originele liedje. De leerlingen hebben tijdens deze lessen echter wel een ander aspect van het Engels onder de loep genomen. Het was niet gewoon een grammatica- of woordenschatles, maar de leerlingen zagen het Engels in de vorm van liedje.

In de klas Latijn kwam het werken aan alle communicatieve vaardigheden in de verschillende stappen op een gevarieerde en creatieve wijze aan bod. De lees- en de luistervaardigheid werden actief gebruikt om de boodschap van het liedje te ontdekken. Vervolgens gebruikten de leerlingen ook hun schrijfvaardigheid om een rap song te creëren. Tijdens het zingen letten de leerlingen op ritme,

klemtonen, intonatie en uitspraak. De mondelinge interactie gebeurde echter enkel in het Engels wanneer de leerkracht in de buurt was.

Over het algemeen leerden de leerlingen hierbij op een creatieve wijze zichzelf en hun emoties uiten in het Engels, maar het was niet mogelijk om na te gaan of dit werkelijk 'nieuw' was voor hen. Doorheen de activiteiten gingen de leerlingen op een leuke, creatieve en alternatieve wijze met het Engels om, waarbij de zwakkere leerlingen zich konden optrekken aan de sterkere leerlingen.

De leerlingen legden nieuwe woorden aan elkaar uit of zochten de betekenis ervan op in een online woordenboek. Ze gebruikten hierna nieuwe woorden en uitdrukkingen (uit het liedje) in hun rap song. Ze vroegen hierbij feedback aan de leerkracht om de spelling, woordenschat en grammatica van hun rap song op punt te zetten. Afhankelijk van hun liedkeuze werden de leerlingen in meer of mindere mate geconfronteerd met de rijkheid/veelzijdigheid van het Engels.

Algemene onderzoeksvraag: In hoeverre heeft de integratie van het muzische aspect 'karaoke' in het vak Engels in de eerste en tweede graad van het secundair onderwijs gunstige effecten op het leerproces en de leerresultaten van de leerlingen en biedt het met andere woorden een meerwaarde ?

Aangezien de resultaten bij beide delen van het praktisch gedeelte van het onderzoek zeer uiteenlopend zijn, is het onmogelijk een algemene conclusie te trekken. Deze vraag blijft dus onbeantwoord. Toch kunnen we hierbij opmerken dat de groepssfeer in beide deelgroepen erg verschillend was. Het zou kunnen dat deze sfeer mee bepalend is voor het succes van het karaokeconcept. Indien dit het geval is, kan karaoke slechts een meerwaarde betekenen als de sfeer die aan het begin van de muzische activiteiten reeds aanwezig is, dit toelaat.

TERUGBLIK EN VOORUITBLIK

Aangezien dit onderzoek erg beperkt is en er verschillende factoren de resultaten hebben beïnvloed, is het onmogelijk om algemene conclusies te trekken.

Zo werd het praktische gedeelte van het onderzoek in twee uiteenlopende contexten uitgevoerd.

Eén deelonderzoek werd toegepast in een technische school met studierichtingen behorend tot het technisch secundair onderwijs (tso) en tot het beroepssecundair onderwijs (bso). De twee onderzochte klassen maakten deel uit van de tso-richting 'mechanica - elektriciteit'.

Het tweede deelonderzoek vond plaats in een eerder theoretische school met richtingen behorend tot het algemeen secundair onderwijs (aso), aangevuld door handel, een eerder theoretische tso-richting. In deze school werd het onderzoek uitgevoerd in een klas van de aso-richting Latijn.

Daarnaast waren ook de studiejaren verschillend. De leerlingen uit 'mechanica - elektriciteit' waren tweedejaars, terwijl de leerlingen uit 'Latijn' reeds in het derde jaar zaten.

De leerlingenpopulatie in de onderzochte klassen was daarbovenop erg verschillend. De klassen 'mechanica - elektriciteit' bestonden uit allemaal jongens met interesse voor techniek. In de klas 'Latijn' was er sprake van een mengeling van meisjes en jongens met een lesrooster dat zich voornamelijk toespitst op de eerder theoretische studie van (klassieke) talen.

De erg uiteenlopende testklassen (en de bijbehorende contexten) zouden slechts een meerwaarde kunnen betekenen voor het onderzoek indien het aantal ervan minder beperkt zou zijn en er meer steekproeven per onderwijssegment zouden kunnen uitgevoerd worden.

Daarnaast zou er meer informatie voorhanden moeten zijn over de voorkennis en voorervaringen van de betrokken leerlingen. In de klas 'Latijn' hadden de leerlingen duidelijk al vaker in groepjes gewerkt en waren de leerlingen het gewend om zelfstandig aan de slag te gaan. In de klassen 'mechanica - elektriciteit' bleken de leerlingen hier amper tot zelfs nooit mee geconfronteerd te worden, waardoor zij meer vertrouwd waren met een strikte begeleiding door de leerkracht.

Om de resultaten volledig in het juiste perspectief te kunnen plaatsen, zou er bovendien rekening gehouden moeten worden met de context van de klas. Dit betreft zowel de individuele leerlingen als de klassengroep in het algemeen. Zo is er te weinig zicht op de achtergrond van elke leerling, waarbij voornamelijk eventuele socio-emotionele problemen een rol zouden kunnen spelen. Daarnaast was de klassensfeer merkbaar beter in de klas 'Latijn', waarin de leerlingen zich redelijk verbonden voelden met elkaar. In de klassen 'mechanica - elektriciteit' daarentegen werd er al pestgedrag gesignaleerd. Het bleek bovendien niet eenvoudig aan te sluiten bij de leef-en belevingswereld van de leerlingen 'mechanica - elektriciteit' aangezien hun muziekstijl zich niet leende tot het gebruik ervan tijdens de lessen Engels.

Vervolgens werden beide delen van het onderzoek door verschillende leerkrachten uitgevoerd en dit op verschillende tijdstippen. Aangezien iedere leerkracht een andere stijl heeft wat betreft het lesgeven en het omgaan met leerlingen, heeft dit ongetwijfeld het verloop van het onderzoek beïnvloed. Bovendien gedragen leerlingen zich anders tijdens het tweede lesuur van de dag dan tijdens het zevende lesuur van de dag. Hierdoor speelt het tijdstip mee een rol in het verloop van het onderzoek. Ook het feit dat het ene computerlokaal (voor de klas 'Latijn') zich meer leende tot het werken in groepjes dan het andere (voor de klassen 'mechanica - elektriciteit') zal een invloed uitgeoefend hebben.

Vervolgens was het aantal deelproeven afhankelijk van de mentoren en de klassen die ons voor onze stage toegewezen werden. Zo mocht het concept bijvoorbeeld niet in elke klas worden uitgevoerd. Bijgevolg bleef het aantal steekproeven beperkt. Hierdoor zijn er te weinig gegevens beschikbaar en is er zeker en vast verder onderzoek nodig om echte conclusies te kunnen trekken.

Bij volgende onderzoeken dienen er, met andere woorden, veel meer deelonderzoeken uitgevoerd te worden. Per studierichting (aso, tso, bso en kso) zouden er per keuzerichting (met name Latijn, wetenschappen, handel, mechanica - elektriciteit,...) meerdere onderzoeken moeten plaatsvinden. Hierbij zouden de beïnvloedende factoren (onder andere de leerkracht, het tijdstip, het lokaal, de schoolcontext,...) zoveel mogelijk constant gehouden moeten worden. Pas in een volgende fase zou men deze factoren kunnen laten variëren om de invloed hiervan op de resultaten te onderzoeken. Slechts wanneer het mogelijk is voldoende steekproeven uit te voeren en met alle beïnvloedende factoren rekening te houden, kunnen er betrouwbaardere en algemenere conclusies

gevormd worden. Op dit moment geven de conclusies nog geen algemeen en objectief beeld van de werkelijkheid.

Bij vervolgonderzoeken zou het dus erg interessant zijn om na te gaan of het karaokeconcept voor alle studierichtingen en -jaren een meerwaarde kan betekenen. Andere vragen die voortkomen uit het reeds gevoerde onderzoek zijn de volgende: Wat doe je in klassen met een redelijk negatieve sfeer, bijvoorbeeld door groepsdruk? Is het (on)mogelijk in zulke klassen creatieve opdrachten, al dan niet in groep, uit te voeren? Indien dit wel mogelijk is, op welke wijze moeten deze activiteiten dan aangepakt worden? Onderzoek gericht op deze vragen zou zeker en vast boeiende resultaten opleveren.

PROCESBESCHRIJVING

Individuele ontwikkeling

Katrien Anthonis

Vooraleer ik deze activiteit heb getest in de betreffende klassengroepen, had ik reeds vier weken aan hen lesgegeven en kende ik de leerlingen al een beetje. Uit mijn eigen ervaringen en door gesprekken met mijn mentoren, kon ik reeds besluiten dat de leerlingen erg veel moeite hadden met concentratie en inzet. De leerlingen doen, in het algemeen, weinig moeite en geven zelf toe dat ze niet leren of werken voor het vak Engels en dat ze het 'stom' vinden. Jammer genoeg is hun niveau ook laag. Op voorhand wist ik dus dat ik de leerlingen best extra ondersteuning zou geven door eenvoudige teksten te kiezen met vertalingen van moeilijke delen. De leerlingen hebben een laag tempo en daarom had ik reeds twee lesuren gereserveerd in een computerlokaal, omdat ik wist dat een uur te kort zou zijn. Op voorhand vreesden mijn mentor en ikzelf dat de leerlingen het meer als een speeluurtje zouden ervaren waarbinnen weinig grenzen zijn. In de mechanica- elektriciteitklassen had ik reeds veel problemen gehad met klashouden, net als andere leerkrachten. De leerlingen hebben erg veel structuur nodig en zijn dit zo gewoon. Op zich dacht ik dat ik het werkblaadje toch beter aan het begin van de les volledig met hen zou overlopen om extra duidelijkheid te bieden. Dit heb ik ook gedaan, maar toch bleek dat de leerlingen achteraf dit instructieblad niet gebruikten en enkel met de opdrachten bezig waren indien ik ze uitdrukkelijk de boodschap gaf.

Er zijn grote niveauverschillen tussen de leerlingen. Sommigen doen het tweede jaar opnieuw, anderen weten dat ze het volgende jaar naar een bso-afdeling gaan en hebben hun inzet op een laag pitje gezet, anderen doen hun best, maar slagen niet en sommigen doen helemaal niets. Hun uitspraak is, algemeen gezien, niet bijzonder.

Ter illustratie: De leerlingen hadden voor de paasvakantie de 'present simple' geleerd. Het woordje 'does' in het Engels, konden ze na 3 lessen herhaling en constante uitspraakverbetering bij een fout nog steeds niet allen uitspreken zoals het hoort. Ik hoopte dus dat ze aan de hand van de authentieke liedjes hun uitspraak konden verbeteren, maar verwachtte geen mirakels gezien hun niveau en inzet.

Zoals reeds vermeld, was de sfeer in beide klassen niet optimaal. Het waren erg drukke klassen waarin er vaak werd uitgelachen en waarin gepest werd. Ik had op voorhand dus wat angst voor de uitvoering van hun rap en karaokefragment, maar hoopte dat de activiteit hen toch kon aanmoedigen. Achteraf gezien, en ook aan de hand van de positieve resultaten van Charlotte, kan ik besluiten dat er reeds een goede sfeer aanwezig moet zijn opdat deze nog bevorderd zou kunnen worden. Zo niet, dan bereik je het tegenovergestelde effect en dat is uiteraard niet wat ik wil bekomen. Indien je kan werken met een klassengroep die gemotiveerd is en openstaat voor zulke vernieuwende activiteiten, denk ik dat je met karaoke effectief mooie resultaten kunt bereiken. Niet alleen qua sfeer, maar ook qua tekstbegrip, uitspraak, woordenschat, klemtoon, ritme, spelling, enzovoort. Naar de toekomst toe, denk ik dus dat je de klas eerst moet leren kennen en dan kan bepalen of deze geschikt is voor zulke muzische activiteiten.

Verder is structuur erg belangrijk. Met dit concept werd alles stap voor stap opgebouwd en konden de leerlingen stilaan tot de effectieve uitvoering komen. Dit is nodig opdat alles succesvol zou kunnen verlopen.

Ik had het geluk dit te kunnen testen in parallelklassen. Hierdoor kon ik, in samenspraak met mijn mentor, aanpassingen voorzien. Zo hebben we, na de testfase in 2ME2 ervoor gezorgd dat de leerlingen niet meer op internet konden en dat ze nog een rap song te horen kregen ter inspiratie. Ook werden de leerlingen al vanaf het begin in groepen geplaatst achter een bepaalde computer om tijdsverlies te voorkomen. Dit bleek meer gestructureerd te verlopen en was minder chaotisch. De aanpassingen waren dus positief.

In het algemeen zijn de leerlingen vrij passief bezig met de les. Ze raken snel afgeleid en leiden ook anderen af. Dit was ook het geval tijdens de lessen karaoke. Ik had gehoopt dat door iets 'leuks' te doen met deze leerlingen, hun interesse voor het vak wat zou toenemen. Ik denk niet dat deze missie geslaagd is, omdat ze weinig medewerking hebben vertoond en zich onrespectvol gedroegen.

Ik had ervoor gekozen om eenvoudige, recente liedjes aan te bieden met een leuke melodie of een stevige beat. Ik wist al op voorhand (door middel van hun songkeuze in de aanloop van de TMF Stressfactor) dat de leerlingen wel te vinden waren voor 'zwaardere' muziek met weinig tekst. Door de songkeuze wou ik dus aansluiten bij hun leefwereld om hun interesse te vergroten. Dit zou ik opnieuw doen. Wanneer je je leerlingenpubliek wat kent, weet je wat ze ongeveer graag

horen. Indien ik andere liedjes zou gekozen hebben die wat ouder of 'softer' waren, hadden de leerlingen dit waarschijnlijk nog minder leuk gevonden.

Hun betrokkenheid was algemeen gezien gelijk aan die van een gewone les of misschien iets hoger. Hun welbevinden lag lager omwille van de 'peer pressure'. Die groepsdruk is dus enorm bepalend voor het slagen van zulke lessen.

Via zulke muzische lessen, kunnen de leerlingen leren zonder hierbij stil te staan indien ze zich inzetten. Een optimaler resultaat zou dus bekomen kunnen worden indien de leerlingen zich volledig zouden storten op de opdracht en ook onderling in het Engels zouden communiceren. Hoe dit bereikt zou kunnen worden, blijft voor mij nog een moeilijke vraag.

De groepsrollen waren op zich een mooi initiatief, maar ik heb de indruk dat dit voor het tweede jaar mechanica – elektriciteit te moeilijk was. Ze volgden de instructies al niet zoals het hoorde en moesten vaak bijgestuurd worden. Het toevoegen van de rollen zorgde er in deze klas voor dat het voor de leerlingen misschien wat te veel werd.

Aangezien de leerlingen uit zichzelf niet allen in groep werkten zonder hiertoe aangespoord te worden, konden ze ook niet van elkaars sterktes profiteren. Ik had op voorhand de leerlingen in heterogene groepen geplaatst en de leerlingen volgens hun capaciteiten een rol toebedeeld. Jammer genoeg hadden ze weinig ervaring met groepswork en werkten ze ook niet samen uit zichzelf. Indien ze zich allen hadden ingezet, was het misschien wel gelukt om van elkaar te leren. De leerlingen bleken echter niet vrijwillig elkaar te 'helpen'.

Bij Charlotte namen de leerlingen zelfs extra attributen mee om hun uitvoering nog specialer en beter te maken ondanks het feit dat dit niet gevraagd was. Bij mijn klassen was dit niet het geval. Ik denk ook dat de leerlingen best geen al te dure materialen meenemen, want ze springen hier niet allen voorzichtig mee om. Hoe de leerlingen soms een klaslokaal achterlaten of met medeleerlingen hun spullen omgaan, laat dikwijls te wensen over.

Ons onderzoek werd slechts getest in een beperkte groep. Hierdoor kan het uiteraard geen volledig beeld van de werkelijkheid geven. Verschillende factoren als het tijdstip, het lokaal, de klassengroep, de mentor, ... spelen allen een significante rol. Aangezien we als observatoren zelf te sterk bezig waren met de les en de resultaten moeilijker van op een afstand konden beoordelen, hebben we onze mentor gevraagd te observeren. De mentoren konden alles van op een

duidelijkere en objectievere afstand bekijken. Om een nog wat ruimere beoordeling te verkrijgen, heb ik ook aan Nick Moons gevraagd te komen observeren. Dit geeft een objectiever beeld dan enkel de beoordeling van mevrouw Van Baelen. Dit geeft aan dat niet iedereen alles op een gelijkaardige manier ervaart. Aangezien we een kwalitatief onderzoek hebben uitgevoerd, zullen de resultaten uiteraard niet zo nauwkeurig en objectief zijn als bij een kwantitatief.

Het was uiterst interessant om dit onderzoek te voeren in de klassen in kwestie. Het was niet altijd even gemakkelijk om de resultaten van op een afstand te bekijken, maar door een goede samenwerking bereik je meer. Voor leerkrachten zijn zulke initiatieven uiterst leerrijk. Ik zou in de toekomst zeker nog willen experimenteren met muzische werkvormen.

Voor mij was het een hele uitdaging om dit concept in de 'moeilijkste' klassen van de school te testen. Het vergde veel moed, maar ik heb geleerd de uitdaging aan te gaan. Het was niet gemakkelijk om ook de leerlingen in zulke nieuwe situaties te brengen. Ik moet toegeven dat ik zenuwachtig was aan het begin van de testfase. Deze spanning ging gelukkig snel over. Vernieuwende dingen uitproberen kan voor de leerkracht en de leerlingen ook positieve resultaten opleveren.

Ik denk dat gelijkaardige lessen de leerlingen hun gedachtepatroon en hun oordeel over het vak Engels kunnen doorbreken. Engels kan wel speciaal en leuk zijn. Ik denk dat een karaokeles als deze, in sommige klassen, als beloning kan werken. Je kan de leerlingen dit bijvoorbeeld aanbieden als ze de lessen ervoor goed meewerkten... Uiteraard is dit enkel een positieve drijfveer als de leerlingen hier effectief plezier aan beleven. Ik denk niet dat dit dus een beloning zou kunnen zijn voor de leerlingen van mijn tweede jaar.

Desalniettemin kan een dergelijke les de betrokkenheid en het welbevinden van de leerlingen zeker verhogen, kijk maar naar de leerlingen van Charlotte.

Charlotte Smekens

Als leerkracht heb ik eerst en vooral opgemerkt hoe zingen de uitspraak van de leerlingen kan bevorderen. Leerlingen die normaal een erg 'Nederlandsachtige' uitspraak hebben, verzorgen hun taal veel beter tijdens het zingen.

Indien de creativiteit stap voor stap wordt opgebouwd, om een veilige sfeer te creëren, kunnen muzische activiteiten in het algemeen erg succesvol zijn. In de klas waarin ik het concept uitvoerde, merkte je duidelijk dat de leerlingen op een erg enthousiaste manier bezig waren met de taal. De creativiteit werkte erg motiverend. Je zag de leerlingen genieten en op een spontane manier werken. De leerlingen zijn in deze school veel regeltjes en 'punten' gewoon, waardoor de vrijheid die ze met deze opdracht kregen een enorme boost gaf aan de inzet. De betrokkenheid, het welbevinden en de motivatie lagen erg hoog, terwijl deze klas de neiging heeft een passieve houding aan te nemen tijdens de les. Het gekozen materiaal sloot goed aan bij de leef- en belevingswereld van de leerlingen en bovendien heerst er in de klas de juiste, veilige groeps sfeer. Uit de ervaring van Katrien heb ik geleerd dat het aansluiten bij de leef- en belevingswereld van de leerlingen en de groeps sfeer (en de groepsdruk) in de klas een muzische les kunnen maken of kraken.

Muzische activiteiten lenen zich ertoe om alle vaardigheden op een spontane, alternatieve en creatieve wijze aan te wenden. De leerlingen hebben echter wel de neiging onderling steeds in het Nederlands te communiceren. Ondanks het aanduiden van een 'moderator' in elke groep, blijft het voor de leerlingen moeilijk en 'onnatuurlijk' om tegen elkaar in het Engels te praten. Hiervoor zou nog een oplossing bedacht moeten worden.

Je merkt ook dat leerlingen bij deze activiteiten hun talenten kunnen laten zien. Iedereen is wel ergens goed in, waardoor teamwork hierbij erg mooie dingen kan creëren. Niet alleen vinden de leerlingen steun bij elkaar, wat voor een veilig gevoel zorgt, maar ze vullen elkaar ook aan. De ene kan bijvoorbeeld beter de boodschap ontdekken, terwijl de andere weer beter teksten kan schrijven en nog een andere muzikaler aangelegd is. De leerlingen voelen zelf ook dat ze de kans krijgen om te schitteren en hun talent te tonen via deze alternatieve les.

Wat me ook opviel, is het feit dat de leerlingen toch graag nog een extraatje toevoegden. Het zou een goed idee zijn de tweede karaokeles in een muzieklokaal te laten doorgaan om de leerlingen de mogelijkheid te geven met allerlei instrumentjes te werken. Sommige leerlingen voegen graag een dansje toe, waardoor een lokaal met voldoende ruimte ook stimulerend kan werken.

Als onderzoeker heb ik ondervonden dat er heel wat aspecten een onderzoek bemoeilijken. Er kruipt veel tijd in een degelijk onderzoek en het is moeilijk om een onderzoek uitgebreid genoeg te maken aangezien je steeds afhankelijk blijft

van de medewerking en bereidwilligheid van derden. Bijgevolg is het niet eenvoudig het onderzoek breed en diepgaand genoeg te maken om gefundeerde conclusies te trekken. Daarbovenop is het bijna onmogelijk bij een kwalitatieve analyse honderd procent objectief te zijn. Dit scherpt echter wel je kritische blik aan, aangezien je zelf inziet hoezeer je de resultaten moet kunnen relativiseren, in de juiste context moet kunnen plaatsen. Er zijn immers tal van factoren die de resultaten al dan niet rechtstreeks beïnvloeden die je in beschouwing moet nemen. Desalniettemin draagt het uitvoeren van een onderzoek bij tot het ontstaan van een houding van levenslang leren, aangezien het je interesse aanwakkert om andere onderzoeken op te volgen met als doel op de hoogte te blijven van de actuele ontwikkelingen in de onderwijspraktijk waarvan je zelf de vruchten kan plukken. Als laatste toont het uitvoeren van een onderzoek het belang en de waarde van een goede samenwerking en open communicatie.

Als persoon heb ik geleerd om uit mijn comfortzone te treden om op die manier ook de leerlingen aan te zetten hetzelfde te doen. Enkel zo kunnen muzische activiteiten plaatsvinden in een sfeer van vertrouwen en veiligheid. Naar mijn gevoel kunnen het welbevinden en de betrokkenheid van leerlingen afgevlakt raken indien je steeds serieuze, leerstofgerichte lessen geeft. Je merkt dat het mogelijk is dat de leerlingen via zo'n alternatieve, creatieve muzische les helemaal openbloeien en gestimuleerd worden om de taal te ontdekken en te gebruiken. Dit geldt zeker wanneer de activiteiten aansluiten bij hun leef – en belevingswereld. Het is pas wanneer je zelf vaststelt hoezeer de motivatie van de leerlingen stijgt door middel van creatieve muzische activiteiten, dat je beseft dat je zo'n les waarschijnlijk beter regelmatig (bijvoorbeeld één keer per trimester) kan inlassen. Je merkt immers dat gelijkaardige lessen de leerlingen warm kunnen maken om de taal te ontdekken. Ze ondervinden namelijk het belang van de taal om zichzelf en hun emoties beter te kunnen uitdrukken en om de boodschap van anderen beter te kunnen begrijpen. Hoewel het nog niet zeker is of zulke activiteiten de taal op lange termijn verbeteren, heb ik momenteel de indruk dat ze een positieve invloed kunnen hebben op het lesgebeuren en op de ontwikkeling van de leerlingen.

Collectieve ontwikkeling

Het onderzoek bleek een katalyserend effect te hebben, aangezien het de interesse van de betrokken leerkrachten aanwakkerde. Veelal kregen we de reactie dat zij zelf ook wel eens muzische activiteiten zouden willen aanwenden in

hun lessen, maar dat zij er omwille van allerlei omstandigheden niet toe komen. Het blijkt hierbij een extra moeilijkheid om de les niet enkel 'leuk' te maken, maar deze op zo'n manier te creëren dat de activiteiten werkelijk een meerwaarde vormen. Bijgevolg hebben we van verschillende stagementoren de vraag gekregen om hen het afgewerkte product te bezorgen. Op deze wijze zouden ze het zelf ook kunnen uitproberen. Hierbij kunnen ze het product, op basis van hun voorkennis en voorervaringen met de betreffende leerlingen, nog bijschaven om het een meerwaarde te laten vormen voor hun specifieke leerlingen.

Wat de communicatie betreft, hebben we rechtstreeks contact opgenomen en gecommuniceerd met zowel de doelgroep als met andere ervaringsdeskundigen, zoals leerkrachten lager onderwijs, docenten en leerkrachten leefsleutels. De doelgroep zelf, vertegenwoordigd door de stagementoren Engels, werd zelfs betrokken bij de observatie en evaluatie van het praktijkgedeelte. Op deze wijze werd er met de doelgroep niet enkel over het praktijkprobleem zelf gecommuniceerd, maar ook over de oplossing ervan. Zoals eerder vermeld, bleek hierbij dat er zeker en vast vraag was van de betrokken leden van de doelgroep om hen het uitgewerkte materiaal te bezorgen. Alle geïnteresseerden willen wij vanzelfsprekend een exemplaar bezorgen.

LITERATUURLIJST

- Anoniem. (2010). *Cognitieve Ontwikkeling – Piaget*. Gevonden op 18 augustus 2011 op het internet: <http://educatie-en-school.infonu.nl/diversen/61532-cognitieve-ontwikkeling-piaget.html>
- Chielens, W. (2008). *Voorstelling Rapport: Verdieping – verbreding*. Gevonden op 19 september 2011 op het internet: <https://www.google.com/url?q=http://www.ond.vlaanderen.be/dko/VOORSTELLING%2520RAPPORT%2520Wim%2520Chielens.doc&sa=U&ei=EF23T8embB9SG8gOUvYSoCg&ved=0CA0QFjAE&client=internal-uds-cse&usg=AFQjCNG1HzzfoEWZ1gUBOEfEdDYnt6Q8cA>
- Coördinatiecommissie Muzische Vorming VSKO. (2008). *Muzische vorming in het Katholiek onderwijs: Uitgangspunten*. Gevonden op 9 augustus 2011 op het internet: http://www.google.be/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=1&sqi=2&ved=0CFIQFjAA&url=http%3A%2F%2Fond.vsko.be%2Fpls%2Fportal%2Furl%2FITEM%2F7A5E335A83084CF9AB2DB56D943D64C3&ei=U163T9XVEseSOqqgjZ0K&usg=AFQjCNGqkiI9qMuyA8d0mOTiWFiXy_SPIg
- Devriendt, I. (2008). *0811 Kunst- en cultuureducatie en jongeren naar aanleiding van het rapport Bamford*. Gevonden op 26 augustus 2011 op het internet: <http://www.vlaamsejeugdraad.be/advies/0811-kunst-en-cultuureducatie-en-jongeren-naar-aanleiding-van-het-rapport-bamford/>
- *Drama op de basisschool*. (s.a.). Gevonden op 26 augustus 2011 op het internet: <http://members.home.nl/adeters/index.htm>
- *How boys and girls learn differently*. (s.a.). Gevonden op 22 augustus 2011 op het internet: <http://www.schoolsforboys.com/boys-learn-differently.html>
- Janssens, L. (1998). *Drama is de kunst: Handboek voor dramadocenten*. Amsterdam: Uitgeverij IT&FB.
- Janssens, L. (2008). *De docent als observator*. Gevonden op 26 augustus 2011 op het internet: http://www.allround-ontwikkelen.nl/magic_teacher/verbeelding/observator/
- Karaoke in the classroom. (s.a.). Gevonden op 22 augustus 2011 in TEFL World Wiki: http://teflworldwiki.com/index.php/Karaoke_in_the_Classroom
- Mönks, F.J., Knoers, A.M.P. (2004). *Ontwikkelingspsychologie: Inleiding tot de verschillende deelgebieden* (p. 117 – 118). AA Assen: Koninklijke Van Gorcum BV.

- Mottart, A., Vanhooren, S. (2006). *Twintigste conferentie Het schoolvak Nederlands* (p. 11 – 18). Gent: Academia Press.
- Muziek. (s.a.). Gevonden op 22 augustus 2011 op Encyclo online encyclopedie: <http://www.encyclo.nl/zoek.php?woord=muziek>
- Muzische vorming. (s.a.). Gevonden op 22 augustus 2011 op Encyclo online encyclopedie: <http://www.encyclo.nl/begrip/muzische%20vorming>
- Peeters, K., Van Gorp, E. (2009). *Pedagogisch Didactische Vorming Deel 1: Ontwikkelingspsychologie* (p. 37 – 58). Onuitgegeven nota's bij een cursus voor het eerste jaar van de Lerarenopleiding Secundair Onderwijs, Katholieke Hogeschool Kempen, Departement Lerarenopleiding Vorselaar.
- Polman Tuin, P. (2008). *De taal van muziek en materiaal: Spel-ideeën voor muzikale en sensomotorische ontwikkeling* (p. 6-12). Haarlem: Uitgeverij De Toorts.
- Raad van Bestuur van OVSG. (1998). *Leerplan muzische vorming voor de basisschool*. Brussel: Uitgever onbekend.
- Sax, L. (2010). *Sax on Sex: Unexpected sex differences in brain development*. Gevonden op 22 augustus 2011 op het internet: <http://www.psychologytoday.com/blog/sax-sex/201012/unexpected-sex-differences-in-brain-development>
- Vandenbroucke, F. (2006). *Muzische vorming... even belangrijk als lezen, schrijven en rekenen*. Gevonden op 22 augustus 2011 op het internet: <http://www.ond.vlaanderen.be/beleid/toespraak/archief/2006/060308-jaarvergadering.htm>
- Van der Veen, T., van der Wal, J. (2008). *Van leertheorie naar onderwijspraktijk* (p. 42 – 43). Groningen: Noordhoff Uitgevers.
- I.s.m. Van Houtte, M. (2011). *Het verschil tussen jongens en meisjes*. Gevonden op 22 augustus 2011 op het internet: <http://www.klasse.be/ouders/24319/het-verschil-tussen-jongens-en-meisjes/>
- Verzele, G. (2005). *Geen school zonder Muze: Muzisch-creatieve vorming in het secundair onderwijs* (p. 181 – 187). Tielt: Uitgeverij Lannoo nv.
- Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. (s.a.). *Eindtermen muzische vorming: Basisonderwijs*. Gevonden op 22 augustus 2011 op het internet: <http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/basisonderwijs/lager/eindtermen/muzischevorming.htm>
- Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. (s.a.). *Eindtermen, ontwikkelingsdoelen en basiscompetenties: Secundair Onderwijs*.

Gevonden op 12 augustus 2011 op het internet:

<http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/secundair/index.htm>

- Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. (s.a.). *Eindtermen plastische opvoeding: Eerste graad secundair onderwijs*. Gevonden op 22 augustus 2011 op het internet:

<http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/secundair/1stegraad/a-stroom/eindtermen/po.htm>

- Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. (s.a.). *Uitgangspunten muzische vorming: Basisonderwijs*. Gevonden op 22 augustus 2011 op het internet:

<http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/basisonderwijs/lager/uitgangspunten/muzischevorming.htm>

BIJLAGEN

Bijlage 1: Resultaten enquête muzische vormgeving: leerkrachten¹¹

1) In de lagere school bestaat het vak "muzische vorming". Dit bevat de deelaspecten beeld, beweging, muziek, media en drama. Wordt er volgens u voldoende aandacht besteed aan de integratie van deze muzische aspecten binnen het secundair onderwijs?

- Meer dan voldoende //
- Voldoende //
- Onvoldoende
- Zeer onvoldoende

2) In welke mate komen deze aspecten aan bod tijdens uw lessen Engels in het secundair?

- Nooit.
- Af en toe, ///
namelijk ongeveer 15-tal keer per jaar
namelijk ongeveer 1 keer per maand (afwisselend 3de /4de jaar)
namelijk ongeveer 4 keer per schooljaar
- Voortdurend

a) Geef één tot meerdere voorbeelden van de activiteiten waarin deze aspecten aan bod komen.

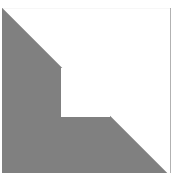
- drama: uitbeelden van situaties/naspelen van ...
- media: kijken/leren...+ zelf maken van o.a. weerbericht/artikelkje
- 3de jaar: dialogen, Simon says, uitbeeldingsspelletjes van geziene woordenschat, songteksten met relevante woordenschat, liedjes binnen hetzelfde thema...
- 4de jaar: Back to the past – The Beatles (verkenning van liedjes)
- 5de jaar: Typically British – Folk rock project + reclamespot maken
- Liedjesteksten m.b.t. het thema van de unit
- filmfragmenten/episodes van series m.b.t. het thema van de unit

b) Hoe reageren de leerlingen op zulke (muzische) activiteiten?

- Zeer wisselend: sommigen denken, laat mij gewoon mijn ding doen en zeg me maar wat ik moet leren/de meesten zijn erg enthousiast als je ze didactisch op "muzische wijze" benadert.
- Enthousiast → de meeste ln. zijn heel gemotiveerd om mee te doen.
- Zij ervaren dit in het algemeen als 'zeer leuk' (geen les). Bij liedjes moet het hun 'soort' muziek zijn alvorens ze dit 'zeer leuk' vinden.

c) Welke leerlingen zijn het meest aanspreekbaar voor deze werkvormen/activiteiten? Omcirkel wat van toepassing is.

¹¹ Deze enquête is ingevuld door drie leerkrachten.

a. Welke studierichtingen zijn volgens u het meest vatbaar muzische activiteiten? (Hou rekening met voorkeuren, medewerking, motivatie,...)

ASO **2 X** - TSO - KSO - BSO + **1x** een ?

b. Waarom vindt u dit?

- Eerder de moderne richtingen, met name in humane wet. (minst latinisten).
- Ik sta enkel in het ASO; daar werkt het wel naar mijn ervaring. Uiteraard is de ene klas de andere niet.
- Ik geef enkel les in ASO, dus ik kan niet vergelijken.

c. Welke doelgroep is volgens u het meest vatbaar? (Hou rekening met voorkeuren, medewerking, motivatie)

1ste jaar - 2de jaar **2X** - 3de jaar **1X** - 4de jaar **1 x**
→ werkt prima → werkt prima

d. Waarom vindt u dit?

- Ze houden van afwisseling, creativiteit.
- In al de jaren waarin ik activiteiten van die soort heb gedaan, werkte het. De activiteiten verschillen uiteraard per jaar.
- De nog 'jonge' leeftijd. 3 en 4 SO zijn al meer pubers

d) Schrap wat niet past. (Hou rekening met voorkeuren, medewerking, motivatie, ...)

~~Jongens/Meisjes~~ Jongens en meisjes staan ~~meer/~~even open voor muzisch activiteiten. **2x**

~~Jongens/Meisjes/Jongens en meisjes~~ staan ~~meer/~~even open voor muzisch activiteiten. **1x**

Waarom vindt u dit?

- /
- Het hangt er natuurlijk vanaf welke activiteit het is, maar jongens zingen (bv.) niet zo graag als meisjes.
- Meisjes zijn sneller geneigd ergens 'voor te gaan', iets te proberen.

3) Is het volgens u mogelijk om gebruik te maken van werkvormen waarin de aandacht uitgaat naar muzische aspecten zoals zingen (bv: karaoke) en drama (bv: toneel en film)?

- Zeker en vast //
- Het valt te doen /
- Moeilijk /
- Onmogelijk

4) Welk van deze factoren zijn de struikelblokken muzische aspecten te integreren in de lessen Engels:

- Leerplannen
- Hand- en werkboeken /
- Tijdgebrek //
- De school
- De leerlingen /(misschien)
- De ouders
- De leerkracht

- o Anderen (praktische voorbereiding, uitvoering, op affectief vlak, ...) /
- ruimte /
- Het vraagt wel extra werk + voorbereiding, maar dit is geen "struikelblok". /

Verklaar bondig uw antwoord aub.

- Klassieke opstelling in klaslokaal leent er zich niet steeds toe.
- Ik doe geen "gekke dingen" in klassen waar de sfeer niet goed zit. Anderzijds heb ik nog nooit een activiteit in een bepaalde klas niet gedaan o.w.v. de lln., wel 1 X o.w.v. tijdsgebrek omdat er in die klas al te veel lessen waren weggevallen.
- 2u Engels per week is niet veel in het totale programma van de school (bv. excursies, verlofdagen, toneel, CLB-bezoek, ...)

5) Hebben de leerlingen een voorkeur voor bepaalde muzische activiteiten? Indien ja, voor welke activiteiten? Heeft u hier een mogelijke verklaring voor?

- Beeld → hun medium (eerder dan teksten)/ muziek / drama → niet zo statisch :bewegen.
- Ze zingen graag en horen graag (hedendaagse) muziek = direct bij hun leefwereld.
- Ze bewegen graag; zeker wanneer de voorgaande leerstof veel "zitten" vraagt.
- Ze doen wel graag toneeltjes. Ik benadruk dan altijd dat inleving en enthousiasme beloond worden (wanneer het op punten staat).
- TV voor muziek. Dit ervaren ze niet als les, zolang er geen luistertoets aan vast hangt. Dan moeten ze participeren.

6) Welke aspecten moeten zeker in een muzische activiteit aanwezig zijn volgens u? Waarin ziet u met andere woorden de doelen/sterkte(s) van muzische activiteiten?

- Vrije invulling van taakverdeling :
- *actieve betrokkenheid : al doende leren en al inprenten*
- *voor wie wil eventueel ook meer "toeschouwer" zijn*
- Het mag niet losstaan van de leerstof. Ofwel moet het thema aansluiten, ofwel kan er een grammaticale of "woordenschat" link zijn. Maar zeker niet doen om te doen.
- Toneel: ontplooiing/ inleving + kans op inoefenen taal.

a) Welk effect heeft dit op de leerresultaten van de leerlingen?

- Al doende leren versterkt het inprentingsvermogen.
- Ze zijn wel enthousiast en ervaren die lessen als leuk, maar of ze daardoor beter gaan studeren...meer leren...?
- Geen idee, ik heb dit nog nooit gedaan.

b) Denkt u dat muzische activiteiten bevorderend kunnen zijn voor het leerproces (gekenmerkt door betrokkenheid en welbevinden)? Waarom wel/niet? Voorbeelden?

- Zeker → ze leren ook van elkaar en met elkaar: creatief geleerde leerstof blijft beter hangen (indien goed gelinkt aan leerdoel).
- Dat is waar ik niet zeker van ben. Ze doen het wel graag, maar of ze dit ervaren als leerrijk weet ik niet.
- Betrokkenheid speelt zeker een rol. De leerstof zal zeker sneller/langer blijven hangen.

7) Heeft u ooit al eens geëxperimenteerd met karaoke in de klas?

- o Ja /
- o Nee //

a) Indien ja, op welke manier? Indien nee, zou u ervoor openstaan of niet? Waarom wel/niet?

- (bij het "nee"-antwoord) Ja, maar ik zou het graag samen met een collega muziek voorbereiden/uitvoeren.
- (bij het "ja"-antwoord) Na een presentatie van een eindwerk over muziek had ik nog tijd over. Eerst moesten de lln. gewoon meezingen, vervolgens deden we enkele spelletjes à la het swingpaleis (stop de band, vul aan...).
- (bij het "nee"-antwoord) Karaoke op zich spreekt me niet echt aan. +- 24 leerlingen per klas, tijdsgebrek (inleiding, activiteit, bespreken),...

b) Denkt u dat karaoke bevorderend kan zijn voor het leerproces van de leerlingen? Waarom wel/niet?

- De creatieve hersenhelft wordt extra geprikkeld – lln. Leren met de 2 hersenhelften.
- Ik weet niet of minder sterke lln. er beter van worden.
- Sterke lln. kunnen misschien hun woordenschat uitbreiden of hun uitspraak verbeteren.
- Op langere termijn niet, denk ik.

c) Welke voordelen denkt u dat karaoke kan bieden voor het vak Engels? (op vlak van kennis en/of vaardigheden)

- woordenschat wordt vergroot
- aandacht voor uitspraak
- "fun" way of learning
- zie vorige vraag ("Ik weet niet of minder sterke lln. er beter van worden. Sterke lln. kunnen misschien hun woordenschat uitbreiden of hun uitspraak verbeteren.")
- Op korte termijn: zelfreflectie, verbetering uitspraak
- Op lange termijn: /

d) Welke nadelen/struikelblokken denkt u dat eraan verbonden zijn?

- niet iedereen zal zich openstellen, beperking van "talent" "durf"
- locatie – materiaal
- Niet iedereen zingt graag, zelfs niet bij haar/zijn vrienden.
- Mits voldoende herhaling zullen de leerlingen er voordeel uithalen.

8) Heeft u ooit al eens geëxperimenteerd met drama in de klas?

- o Ja ///
- o Nee

Indien ja, op welke manier? Indien nee, zou u ervoor openstaan of niet? Waarom wel/niet?

- Eerder fragmentarisch, niet echt voor ander publiek dan de klasgenoten: situatiespelletjes/modeshow.
- Heel beperkt in rollenspellen + toneelgroep in het 3de jaar (→ betrokkenheid lln. goed). In 5 en 6 komt er ook een theatergroep naar school. Ook hier worden lln. op toneel gevraagd.
- Zelf in de klas een heel toneel doen, zie ik niet zitten. Dan denk ik vooral aan tijdsgebrek + praktische problemen (24 acteurs?).

- Project 3SO: "back to the future". Dit was voor de opendeurdag. De opnames waren woensdagnamiddag. De montage werd op de dag zelf getoond.

Bijlage 2: Resultaten enquête muzische vormgeving 2e jaar, Latijn-Grieks (jongens)

- 1) **In de lagere school had je het vak "muzische vorming". Dit bevat de deelaspecten beeld, beweging, muziek, media en drama. Kan je hier nog dingen van terugvinden tijdens de lessen Engels?**

beeld, drama, muziek

- a) Kan je hiervan concrete voorbeelden geven die jullie gebruiken tijdens de les Engels?

Beeld: collage maken, in boek zelf

Beweging: in de klas rondlopen

Muziek: liedjes i.v.m. alfabet

Media: filmpjes i.v.m. alfabet, you tube

Drama: dialogen, spreekoefening

- b) Rangschik de muzische activiteiten van het leukste (=1) naar het minst leuke (=5)

Beeld: 3, 5, 2, 4, 4, 5, 4, 3, 5

beweging: 4, 2, 1, 1, 5, 3, 3, 4, 2

muziek: 2, 1, 4, 2, 2, 2, 1, 3

media: 1, 3, 5, 3, 1, 1, 1, 2, 1

drama: 5, 4, 3, 5, 2, 4, 5, 5, 4

- c) Wat denk je dat je hier zoal uit leert wat betreft de Engelse taal? Indien je vindt dat je hier niks uit leert, waarom vind je dat dan?

- *De manier van doen van de Britten.*
- *Je leert hier van bij want je kan het Engelse liedje vertalen.*
- *De uitspraak*
- *De spelling*
- *De leerstof uit een liedje blijft langer hangen dan gewone leerstof*
- *Uitspraak, tempo, nieuwe woorden*
- *Je leert op een actuele en andere leuke manier omgaan met taal.*
- *Leuke lessen maken Engels op zich leuker.*

- d) Zou je meer Engels willen krijgen met zulke muzische activiteiten? Waarom wel/niet?

- *Nee, Ik vind het niet zo tof. Het spreekt me niet echt aan.*
- *Ja, ik vind muziek en vooral zingen heel erg leuk.*
- *Je, dan is het leuker.*
- *Het is tof, leerrijk*
- *Maakt voor mij niet uit.*
- *Zeker weten, dit maakt de les leuker en interessanter.*

- 2) **Wat is volgens jou karaoke?**

- *Meezingen op een liedje zonder tekst.*
- *Meezingen met liedjes*
- *Je zingt mee met enkel de begeleiding van een lied.*
-
- *Zingen op muziek terwijl je de tekst aan het lezen bent.*

- a) Wanneer doe jij wel eens aan karaoke? Waarom (nooit)?

- *Nooit, ik vind het belachelijk.*

- Bij Singstar op de PS2
- In de douche
- Als ik klaar ben voor school.
- Soms, samen met vrienden.
- nooit, ik kan niet zingen met mijn zware stem.
- Nooit, ik had hier nooit de kans toe.
- Op feestjes

b) Zou jij dit eens tijdens de les Engels willen doen? Waarom wel/niet?

Ja, want ik vind dit:

- Leuk 2X, ontspannend 2X, eens iets anders 5X

Nee, want ik vind dit:

- Beschamend 4X, belachelijk

c) Wat denk je dat je uit een Engelse karaokeles zou kunnen leren?

- Niets
- De Engelse uitspraak
- Op een vlotte manier Engels spreken.
- Dingen onthouden

3) Jouw muzieksmaak

a) pop 5X, jazz(bues), Rock 3X, alternatieve, dubstep 2X, hardcore, Rap 2X, drum and base 2X, R&B, house, heavy metal

b) Michael Bublé, Michael Jackson, U2, Rihanna, Taylor Swift, Anastacia, Bruno Mars 3X, The Beatles, Queen, Pedelum, Avril Lavigne, Linkin Park, Taio Cruz, Eminem, DJ Fresh, Usher, Black Eyed Peas 2X, Green Day, Kaiser Chiefs, Nirvana, Keisha

4) Wat is volgens jou drama?

ongeveer hetzelfde als toneel, toneel, overdreven acteren

a) Zou je dit wel eens in de les Engels willen doen? Waarom wel/niet?

Ja want:

- Leuk 4X
- Ontspannend 4X
- Eens iets anders 3X
- Leerrijk 2X

Nee want:

beschamend , belachelijk

b) Wat zou je uit een dramales kunnen leren?

- Hoe Engelsen zich gedragen.
- cultuur
- De uitspraak.
- Je plan leren trekken met de Engelse taal.
- Gevoelens in een gesprek tonen.
- De handeling van de taal
- Je inleven in situaties in het echte leven
- Vlot kunnen spreken

5) Jouw filmkeuze

Top 3:

1) actie 6X, komedie 2X, thriller 2X, avontuur

2) komedie 4X, romantiek, horror 2X, thriller, avontuur, tekenfilm

3) horror, historische films, drama, romantiek, komedie 2X, thriller, actie 2X, avontuur

Bijlage 3: Resultaten enquête muzische vormgeving 2e jaar, Latijn-Grieks (meisjes)

- 1) In de lagere school had je het vak "muzische vorming". Dit bevat de deelaspecten beeld, beweging, muziek, media en drama. Kan je hier nog dingen van terugvinden tijdens de lessen Engels?**

Beeld: 2X

Beweging: 1X

Muziek: 4X

Media: 2X

Drama: 4X

- a) Kan je hiervan concrete voorbeelden geven die jullie gebruiken tijdens de les Engels?

Beeld: collage maken, aan de hand van tekeningen woorden duidelijk maken, afbeeldingen in het handboek

Beweging: rondlopen in de klas en een gesprekje voeren

Muziek: liedje in de klas, muziekvideo over de landen in het Engels

Media: geluidsfragmenten over dieren

Drama: dialogjes

- b) Rangschik de muzische activiteiten van het leukste (=1) naar het minst leuke (=5)

Beeld: 5,4,1,4,4,5,4,4,5

beweging: 3,1,3,3,5,1,3,2,4

muziek: 2,2,5,2,1,3,1,3,1

media: 4,5,4,1,3,4,2,5,3

drama: 1,3,2,5,2,2,5,1,2

- c) Wat denk je dat je hier zoal uit leert wat betreft de Engelse taal? Indien je vindt dat je hier niks uit leert, waarom vind je dat dan?

Ja: - *bv. Drama: Je leert Engels spreken.*

- *Je leert Engels in verschillende situaties spreken.*

- *Je kan je uitspraak en de vlotheid ervan verbeteren.*

- *Via deze wegen kan je op een leuke manier Engels bijleren.*

- *Je kan de accenten leren en de uitspraak!*

- *Je kan leren uit een context. (bv. Liedjes, films zonder onderschriften)*

- *Omdat het leuker is, blijft het vaak beter hangen.*

- d) Zou je meer Engels willen krijgen met zulke muzische activiteiten? Waarom wel/niet?

- *Ja, zo onthoud je beter.*

- *Ja, bv. 1X per maand.*

- *Voor mij maakt dit niets uit.*

- *Ja, film en muziek in de les is leuker*

- *Ja, het is leuker en blijft langer hangen.*

- *Ja, het verhoogt de aandacht bij de les.*

- *Ja, je krijgt meer zin in de les. Sommigen onthouden de stof beter op een zingende of visuele wijze.*

2) Wat is volgens jou karaoke?

Meezingen met de muziek zonder zanger.

a) Wanneer doe jij wel eens aan karaoke? Waarom (nooit)?

Ja: *singstar, feestjes, Wii, op computer, bij vrienden, op de Chiro, thuis als ik me verveel en een liedje vanbuiten wil leren,...*

Neen, *ik heb dit nog nooit gedaan.*

b) Zou jij dit eens tijdens de les Engels willen doen? Waarom wel/niet?

Ja, want ik vind dit:

- *Leuk: 6X*
- *Ontspannend: 6X*
- *eens iets anders: 6X*
- *Leerrijk: 1X*

Nee, want ik vind dit:

- *Beschamend: 2X*
- *Eng, spannend: 4X*
- *Niet leuk: 1X*

c) Wat denk je dat je uit een Engelse karaokeles zou kunnen leren?

- *Uitspraak*

- *Teksten onthouden*

- *nieuwe woorden*

- *snel leren spreken*

- *spelling*

- *cultuur*

3) Jouw muzieksmaak

a)

Pop: 8X

R&B: 3X

Dance: 1X

Raggae: 1X

Dubstep: 1X

b)

Selena Gomez: 3X

Adèle: 3X

Lily Allen: 1X

Justin Bieber: 2X

Rihanna: 6X

Bruno Mars: 2X

1 Direction : 5X

Lady Gaga: 3X

Miley Cyrus: 1X

David Guetta: 1X

Demi Lovato: 1X

Katy Perry: 1X

Gotye: 1X

4) Wat is volgens jou drama?

Toneel spelen, toneel met meerdere gevoelens, gevoelens uiten in een toneelstuk, overdrijven, zich inleven/uitleven in een bepaalde situatie.

a) Zou je dit wel eens in de les Engels willen doen? Waarom wel/niet?

Ja want:

- Leuk 7X
- Ontspannend: 2X
- Eens iets anders: 5X

Nee want:

- beschamend: 2X
- eng: 3X
- zenuwen: 2X
- niet durven: 1X

b) Wat zou je uit een dramales kunnen leren?

vlot Engels spreken, uitspraak, intonatie, actie- reactie t.o.v. andere spreker, spreken en acteren, vlot praten, je aanpassen in situaties

5) Jouw filmkeuze

Top 3:

- 1) drama, komedie 6X, romantiek, horror
- 2) tekenfilm, drama, romantisch 3X, komedie, horror, thriller
- 3) actie 2X, Disneyfilms, romantiek 4X, thriller, animatie, horror, komedie

Bijlage 4: Resultaten enquête muzische vormgeving 3^e jaar, ASO (jongens)

1) In de lagere school had je het vak "muzische vorming". Dit bevat de deelaspecten beeld, beweging, muziek, media en drama. Kan je hier nog dingen van terugvinden tijdens de lessen Engels?

Beeld: *## ///*
 Beweging: */*
 Muziek: *##*
 Media: *## /*
 Drama: *## ##*

a) Kan je hiervan concrete voorbeelden geven die jullie gebruiken tijdens de les Engels?

Beeld: een brochure over North Cranbury (2x), iemand die gitaar speelt, advertenties, Engelse reclame kijken (voor de lol), reclame Schotse whisky, lesboek tekeningen, afbeeldingen bekijken en bespreken, Engelse strips

Beweging: /

Muziek: Alfabet met Sesamstraat zingen (5x), liedje over de zee, muziekvideo's, Engelse liedjes

Media: Het alfabet met "Sesame Street" (2x), filmfragment over North Cranbury, Trouw Kate met ...,internet-assignments, internet, dialoog

Drama: een dialogje (6x) (bv. hobbies), Engelse dialogjes maken, rollenspel, toneel, spreektesten

b) Welke van deze voorbeelden vind je de leukste? Waarom?

- Drama, omdat ik drama doe.
- Media omdat er muziek bij zit.
- Filmfragment
- Het alfabet omdat je dan in een goede sfeer zit in de klas.
- Engelse reclame kijken, voor de les Engels wanneer wij de verschillende dranken bespreken toen liet ze ook grappige Engelse reclame zien.
- Geen, ik vind muzikale opvoeding niet nodig.
- Allemaal vallen mee.
- Toneel, ik leef me graag in.
- Dialogen
- Met het internet werken, omdat het leuk is.
- Muziek omdat alle liedjes beter klinken in het Engels.

c) Rangschik de muzische activiteiten van het leukste (=1) naar het minst leuke (=5)

	1	2	3	4	5
beeld		<i>///</i>	<i>/</i>	<i>///</i>	<i>##</i>
beweging		<i>/</i>	<i>##</i>	<i>///</i>	<i>///</i>
muziek	<i>##</i>	<i>##</i>	<i>//</i>	<i>/</i>	
media	<i>##</i>	<i>/</i>	<i>/</i>	<i>///</i>	<i>/</i>
drama	<i>//</i>	<i>//</i>	<i>///</i>	<i>//</i>	<i>///</i>

d) Wat denk je dat je hier zoal uit leert wat betreft de Engelse taal? Indien je vindt dat je hier niks uit leert, waarom vind je dat dan?

- Je leert heel wat over hoe de Engelsen echt zijn.
- Je leert er spreken, schrijven.
- Ik denk dat ik hier uit leer dat in een vak niet enkel speciaal dat vak puur maar ook gemengd met andere vakken.

- Ik vind dat je hier veel van leert op het vlak van de verschillende manieren waarin Engels wordt gebruikt.
- Ik vind dat wij niets echt van deze voorbeelden hebben gezien.
- Bij films en video's leer je veel Engelse woorden kennen en ook de structuren van de zinnen.
- Ik leer zeker nieuwe woordjes bij.
- Meer vaardig zijn in Engels
- Geen mening
- Je leert zo de wereldtaal op verschillende aspecten.
- Het leert gemakkelijker omdat elke leerling werken met de computer het leukste vinden.
- Ik vind dat je het meeste leert uit Engels gesproken films.

e) Zou je meer Engels willen krijgen met zulke muzische activiteiten? Waarom wel/niet?

Neen:

- Ik zing niet graag of iets met instrumenten.
- Ik ben niet zo goed in Engels. Dat zijn vaak vaardigheden en dat is moeilijk. Kennis is al genoeg.
- Hoeft niet, het is zo wel genoeg.
- Neen, ik vind Engels persoonlijk niet zo een leuk vak maar als er alleen maar muzische activiteiten zijn dan wel.

Ja:

- Omdat je dan veel beter kan onthouden.
- Dan wordt het leuker en dan leer je spelenderwijs.
- Omdat je dan met de klas in een leuke sfeer zit met de klas.
- Want dan zou Engels leuk en boeiend worden.
- Misschien toch wel, omdat het niet zo saai is als een gewone les.
- Wel.
- We hebben maar heel weinig muzische activiteiten, maar een paar keer per jaar.
- Want dan is Engels toch nog een beetje leuk als zonder muziek.

2) **Wat is volgens jou karaoke?**

- Een liedje zingen terwijl de tekst verschijnt.
- Een liedje zingen.
- Karaoke is voor mij het zingen van een lied met een tekst die aanduidt wat je op dat moment moet zingen met achtergrondmuziek.
- Liedjes zingen op instrumentale liedjes.
- Liedjes samen zingen. Een koor...
- Het zingen van een liedje waar je alleen de tekst van hebt.
- Liedjes zingen via een karaokeapparaat.
- Een lied zingen met de tekst op een scherm.
- Meezingen op muziek zonder zang.
- De tekst wordt afgebeeld op een scherm en jij zingt.
- Een liedje zingen waarvan de tekst wordt weergegeven en er alleen muziek wordt gespeeld (singstar).
- Karaoke is met 2 of allen zingen tijdens dat er een liedje bezig is.

a) Wanneer doe jij wel eens aan karaoke? Waarom (nooit)?

Ja:

- Met het koor van mijn moeder die organiseren ieder jaar een karaoke avond (of iets anders)
- Soms tijdens muzikale opvoeding.
- Leuk, grappig.
- Soms, als mijn zus Singstar speelt.
- Op feestjes
- Ik doe nooit aan karaoke, alleen op feestjes.
- Ik heb thuis Singstar (op PS2) maar ik ben niet de perfecte zanger dus doet mijn zus het meer.

Neen:

- Ik doe nooit aan karaoke.
- Nooit omdat ik andere dingen doe.
- Nooit omdat ik dat niet zo interessant.
- Omdat ik dat niet thuis heb en ik vind dat niet zo leuk.

- Nooit, ik kan niet zingen.

b) Zou jij dit eens tijdens de les Engels willen doen? Waarom wel/niet?

Ja, want ik vind dit:

- *Leuk:* ### /
- *Ontspannend:*
- *eens iets anders:* ///
- *Leerrijk:*
- *Iets anders namelijk:*
Nee, want ik vind dit:
- *Eng, spannend:*
- *Beschamend:*
- *Oninteressant:* ///
- *Helemaal niet leerrijk:* ///
- *Niet leuk om te doen*

c) Wat denk je dat je uit een Engelse karaokeles zou kunnen leren?

- Het is misschien een tof idee, maar ik denk dat er niets te leren valt.
- Niets
- Ja, want dan kan je de Engelse taal rapper instuderen.
- De uitspraak van verschillende woorden.
- Beter Engels spreken.
- Nee, leer ik niets van.
- Pronunciation !
- Geen idee, maar het kan misschien leuk zijn.
- Uitspraak, klemtonen
- Het gebruik van Engels in liedjes.
- Leren zingen in het Engels.
- Engels

3) Jouw muzieksmaak

a)

- *Rock:* ### /
- *Pop:* ### /
- *Rap:* //
- *R&B:*
- *Hardcore:* /
- *Soms klassiek:* /
- *Dubstep:* //
- *Electro:* //
- *Funk:* /
- *Reggea:* /
- *House:* /
- *Punkrock:* /

b)

- *Boney M* /
- *Angerfist* /
- *Greenday* ###
- *Eric Clapton* /
- *Red Hot Chili Peppers* ///
- *Shook* //
- *Blitz the Ambassador* /
- *Ludacris* /
- *Rihanna* /
- *Lady Gaga* //
- *U2* /
- *ACDC* //
- *Swedish House Mafia* /
- *Chester Bennigton* /

- *Mike Shinoda* /
- *Maroon* /
- *John Legend* /
- *LMFAO* /
- *Sum 41* /
- *Metallica* //
- *Guns'n Roses* /
- *Eminem* /
- *Coldplay* /

4) Wat is volgens jou drama?

- Is spelen van stukjes, gedichten en toneel.
- Dialogen zeggen, uitvoeren
- Toneel spelen, acteren en als er iets ergs gebeurd is.
- Iets waar veel emotie in zit.
- /
- Toneel spelen, dialoogjes
- Acteren
- Overdrijven in sentimenten
- Toneel enzo
- Toneel
- Toneel en muziek naspelen.
- Toneel spelen

a) Zou je dit wel eens in de les Engels willen doen? Waarom wel/niet?

Ja want:

- *Leuk:* ###
- *Ontspannend:* ////
- *Eens iets anders:* ///
- *Leerrijk:* /

Nee want:

- *eng/spannend:*
- *beschamend:*
- *oninteressant:-* ///
- *helemaal niet leerrijk:* //
- *Ik kan het niet.* /

b) Wat zou je uit een dramales kunnen leren?

- Je kan Engelse gewoontes leren of spelen, de structuur van Engels leren.
- Niets
- Meer voor jezelf opkomen, meer inleven in de taal.
- De expressie die je achter verschillende woorden moet zetten.
- Beter Engels leren spreken en werkwoorden leren.
- De structuur van nieuwe woorden.
- Hoe dat je intonatie gebruikt.
- Geen idee, gewoon iets anders doen.
- Situaties
- Het gebruik van Engels in het gewone leven en in toneelstukken.
- Leren Engels toneel te spelen en leren Engels te zingen.
- Engels

**5) Jouw filmkeuze:
Top 3:**

	1	2	3
komedie	###	///	//
avontuur		//	//
fantasie			/
horror	///	/	//
actie	///	###	/
Thriller			//
romantiek			/

Bijlage 5: Resultaten enquête muzische vormgeving 3^e jaar, ASO (meisjes)

1) In de lagere school had je het vak "muzische vorming". Dit bevat de deelaspecten beeld, beweging, muziek, media en drama. Kan je hier nog dingen van terugvinden tijdens de lessen Engels?

Beeld: ////

Beweging:

Muziek: ///

Media: //

Drama: ### //

a) Kan je hiervan concrete voorbeelden geven die jullie gebruiken tijdens de les Engels?

Beeld: je moet soms zeggen wat er op een foto staat en dat is niet zo leuk omdat het kinderachtige tekeningen zijn, reclame, afbeeldingen, reclamefilmpje, stripverhaaltjes

Beweging:

Muziek: muziekvideo's, abc-liedje (2X), luisterfragmenten

Media: luisterfragmenten, internetwerkjes

Drama: dialogjes die je zelf in elkaar steekt, dialogen (5x), dialogen vanuit het boek

b) Welke van deze voorbeelden vind je de leukste? Waarom?

- Ik vind muziek heel erg leuk, maar dat doen we niet in de klas.
- Ook toneel is heel erg plezant.
- Ik vind Engels een heel stom vak, dus voor mij is geen van deze dingen leuk.
- Muziek, omdat dat eens iets anders is dan steeds de dingen uit je boek.
- Muziek. Ik hou van muziek luisteren en van zingen.
- Beeld en drama vind ik het leukst omdat je daar niet te veel bij moet nadenken en af en toe is iets leuks doen tussen al het leren fijn.
- Muziek. Ik doe muziekschool, speel een instrument en dat vind ik wel leuk.
- Een dialoog, want dat is het enige.
- Dialoogjes, dan kan/mag je zelf iets doen.

c) Rangschik de muzische activiteiten van het leukste (=1) naar het minst leuke (=5)

	1	2	3	4	5
beeld			////	/	////
beweging	//	///	//	//	
muziek	### //		/		/
media		//	//	////	/
drama	/	///		//	///

d) Wat denk je dat je hier zoal uit leert wat betreft de Engelse taal? Indien je vindt dat je hier niks uit leert, waarom vind je dat dan?

- Er zijn vooral veel Amerikaanse liedjes, we moeten Brits Engels leren en dus geen Amerikaans Engels. Daardoor is je uitspraak soms wel fout.
- Als ik naar Engelse programma's of liedjes luister, vertaal ik dit nooit dus niets.
- Je leert meer Engelse woorden, zonder er bij stil te staan.
- Bij toneel leer je de Engelse taal ook iets anders gebruiken dan bij een gewoon dialoog en het is nog leuk ook.
- Met dialogen leer je ook alles goed uitspreken.
- Ik denk dat je hieruit woordenschat en zinsbouw leert.
- Bij Engelse liedjes kan je Engels leren.

- Engels begrijpen, leren spreken
 - De taal leren spreken. Je "hoort" de woorden.
- e) Zou je meer Engels willen krijgen met zulke muzische activiteiten? Waarom wel/niet?

Neen:

- Ik vind het goed zoals het nu is.
- Ik vind dat we genoeg Engels krijgen.

Ja:

- Engels is nu niet echt een leuk vak en als we meer zo'n dingen zouden doen dan wordt het waarschijnlijk leuker.
- Omdat het de lessen misschien nog een heel heel klein beetje leuk maakt.
- Omdat de lessen dan veel leuker worden. Je leert veel nieuwe woorden en structuren zonder erbij stil te staan.
- Muziek was altijd één van mijn favoriete vakken. Ik zou zeker meer van die lessen willen.
- De lessen zijn soms echt saai en dan heb ik meestal even iets nodig om "wakker" te worden.
- Ik zou liever meer muziek hebben tijdens Engels omdat dat toffer is.
- Want dan wordt leren leuker in plaats van een hele dag achter je boeken zitten.

2) Wat is volgens jou karaoke?

- Karaoke is zingen op muziek zonder tekst.
- Dat er iemand iets voorzingt en dat het publiek dat nazingt. Meestal komt dit voor op feestje.
- Karaoke is nazingen wat er op het scherm/blad staat.
- Een liedje zelf zingen met enkel muziek en dat jij dan de tekst zingt.
- Karaoke is meezingen met liedjes waarbij de tekst er al staat, niet voor het mooi zingen maar voor de lol.
- Zingen waarbij er wel/niet meegezongen wordt.
- Zingen op muziek zonder dat al iemand zingt. Zo juist mogelijk.
- Een liedje waarbij de tekst weggelaten wordt en je dus enkel melodie/geluid hebt.
- Zingen op bestaande liedjes.

a) Wanneer doe jij wel eens aan karaoke? Waarom (nooit)?

Ja:

- Met Youtube op een feestje: dat is plezant.
- Op een feestje omdat het een karaokefeestje is.
- In de vakantie op de Wii, het is leuk.
- Op een feest
- Een spelletje op de Wii
- Tijdens M.O.
- Heel soms op een feestje om te lachen en soms met guitar hero, daarbij kun je meezingen of mee met de instrumenten.
- Thuis: op de Singstar, meezingen met liedjes op Youtube.
- Soms thuis maar niet vaak, want ik vind het alleen saai.

Neen:

- Ik doe het niet omdat ik de melodie nooit kan onthouden.
- Geen tijd.

b) Zou jij dit eens tijdens de les Engels willen doen? Waarom wel/niet?

Ja, want ik vind dit:

- *Leuk:* ///
- *Ontspannend:* ///
- *eens iets anders:* ///
- *Leerrijk:* //
- *Grappig* /

Nee, want ik vind dit:

- *Eng, spannend:*
- *Beschamend:* ///
- *Oninteressant:* /
- *Helemaal niet leerrijk:* /

c) Wat denk je dat je uit een Engelse karaokeles zou kunnen leren?

- Ik denk uitspraak en misschien structuren.
- Je zou er misschien bepaalde dingen beter van kunnen uitspreken maar daar zijn ook andere manieren voor.
- Nieuwe woorden
- Anders omgaan met de Engelse taal.
- Weet ik niet.
- Woordenschat
- Nieuwe woorden
- Engelse tekst leren, leren spreken
- De uitspreking van woorden.

3) Jouw muzieksmaak

a)

- *Rock:* //
- *Pop:* ### /
- *Rap:* //
- *R&B:* ///
- *Hardstyle* /
- *Van alles wat* /
- *Bijna alles (behalve rap)* /

b)

- *Black Eyed Peas* /
- *Selena Gomez* ///
- *Kings of Leon* /
- *Rihanna* ///
- *Lady Gaga* /
- *Beyoncé* /
- *Adèle* ///
- *Jessie J* /
- *Emily Osment* /
- *Bridget Mendler* /
- *LMFAO* //
- *Eminem* /
- *Taylor Swift* /
- *Michael Jackson* /
- *People in planes* /
- *Ed Sheeran (its to cold outside for angels to fly)* /
- *Avril Lavigne* /

4) Wat is volgens jou drama?

- Ik speel niet zo graag toneel, maar musical vind ik leuk.
- Toneel spelen op een podium voor mensen.
- Toneelspelen (2x)
- Acteren
- Toneel (2X)
- Dingen naspelen met extra intonatie en emoties.
- Toneelspelen & woord & zang

a) Zou je dit wel eens in de les Engels willen doen? Waarom wel/niet?

Ja want:

- *Leuk:* ///
- *Ontspannend:* ### /
- *Eens iets anders:* ### /
- *Leerrijk:* //

-Super tof: /

Nee want:

-eng/spannend:

- beschamend: //

-oninteressant:- /

-helemaal niet leerrijk: /

b) Wat zou je uit een dramales kunnen leren?

- Als je een dialoog leert leer je veel nieuwe structuren, woorden.
- Dat weet ik niet, ik zou het niet willen doen.
- Zinnen vormen
- Leren acteren in het Engels.
- Spreken voor groep in het Engels.
- Reageren op wat anderen in het Engels zeggen.
- Zinsbouw
- Meer met gevoelens werken en leren beschrijven.
- De vertaling van woorden en opbouw van zinnen.

5) Jouw filmkeuze:

Top 3:

	1	2	3
actie	//	////	//
drama	/	/	
romantiek	/	//	###
komedie	////	/	
thriller			/
horror		//	
fictie	/		

Bijlage 6: Resultaten enquête muzische vormgeving 4^e jaar, ASO (jongens)

1) In de lagere school had je het vak "muzische vorming". Dit bevat de deelaspecten beeld, beweging, muziek, media en drama. Kan je hier nog dingen van terugvinden tijdens de lessen Engels?

Beeld: ### //
 Beweging: ###
 Muziek: ### ### /
 Media: ### ### //
 Drama: ### ////
Niks: //

a) Kan je hiervan concrete voorbeelden geven die jullie gebruiken tijdens de les Engels?

Beeld: illustraties op een Powerpoint, film zonder ondertiteling zien, nieuwe woordenschat aanleren met behulp van afbeeldingen, the making of lord of the rings, film Fawlty Towers als luistertest (vorig jaar), prentjes in het handboek

Beweging: /

Muziek: the Beatles, muziek bij een tekst/liedje van het boek, een liedje wordt afgespeeld en je moet de ontbrekende woorden invullen, liedjes uit handboek, 'I am sailing' van Rod Stewart,, yellow submarine, soms staat er een muziekfragment in het handboek

Media: John Lennon die 70 wordt, geluidsfragmenten, filmfragmenten bij het boek, tekst wordt afgespeeld voor luistervaardigheid, luistertoetsen/luisterfragmenten, luisteren naar teksten die in het handboek staan, CD bij leer- en werkboek 'Contact', Fawlty Towers, bloopers en accidenten

Drama: toneeltje, dialogen, toneeltjes bij teksten, dialoogjes voor spreektesten, dialogen in leerboek 'contact', en dialoogjes als spreektest, dialoogjes in de werkboek

Niks: → 2 x

b) Welke van deze voorbeelden vind je de leukste? Waarom?

- *Toneeltjes, je kan jezelf hier bij uitleven en het is leuk om voor te brengen.*

c) Rangschik de muzische activiteiten van het leukste (=1) naar het minst leuke (=5)

	1	2	3	4	5
beeld	###	/	///	### ///	### ////
beweging	////	###	### /	////	### /
muziek	### /	### /	### /	////	///
media	### ###	### //	### /	//	
drama	//	////	////	### ///	### //

d) Wat denk je dat je hier zoal uit leert wat betreft de Engelse taal? Indien je vindt dat je hier niks uit leert, waarom vind je dat dan?

- Je leert meer vaardigheden aan.
- Soms leer ik een nieuw woord dat uit het Britse Engels komt.
- Je beter kunnen uitdrukken in het Engels.
- Toepassingen van de Engelse taal leren kennen.
- Dit allemaal ondersteunt de lessen en maken het leren "soms" wat makkelijker.

- Het is soms leuker om even naar een filmfragment te kijken dan les te volgen. Te veel is wel niet goed.
- Neen, dit heeft niets met Engels te maken.
- Door een toneel of rollenspel leer je reageren op verschillende situaties.
- Zo leer je vlotter Engels spreken.
- Elke keer je in aanraking komt met de taal, leer je bij.
- Bij fragmenten leer je de uitspraak van vele woorden, bij rollenspellen leer je in het Engels denken.
- Ja, zo leren we in functie van het echte leven en de cultuur.
- Je leert woordenschat via Engelse liedjes en films. Je leert een goede zinsbouw beheersen.
- Je leert beter schrijven en spreken.
- Je leert omgaan met zowel de gesproken als de geschreven taal. Verder wordt het op een leuke manier geïntroduceerd.
- Communiceren in het Engels
- Je wordt vaardiger in het Engels door deze creatieve opdrachten.
- Je leert Engels verstaan en je oefent je vaardigheden.
- Je kan nieuwe dingen ontdekken.
- Door Engelse boeken te lezen of muziek te beluisteren, leer je veel.
- Engelse films kunnen zeker helpen omdat je dan de taal veel hoort.

e) Zou je meer Engels willen krijgen met zulke muzische activiteiten? Waarom wel/niet?

Neen:

- Neen, ik ben er niet zo goed in.
- Neen, ik denk dat je voor zo'n activiteiten geen andere lessen kan schrappen.
- Neen, muzische activiteiten kunnen met niet overhalen om nog een uur Engels bij te krijgen. Muzische activiteiten zijn wel wat leuker dan gewone oefeningen.
- Neen, we doen er genoeg.
- Neen: Engels is geen muziek en zelfs muziek vind ik overbodig.
- Neen, het spreekt me niet aan. Of je nu iets leuks probeert te doen of niet, Engels zal altijd saai blijven.
- Neen, dan heeft de les geen nut meer.

Misschien:

- Misschien, het is wel eens leuk om te doen, maar het moet ook niet teveel zijn.

Ja:

- Minder les en dan leer je meer vaardigheden.
- Dan is het niet altijd hetzelfde wat we doen.
- Omdat ik nooit iets nieuw/moeilijk leer in de lessen Engels en dit zou het minder saai kunnen maken.
- Het is actiever en leuker dan gewone les.
- Ja, zo leer je op een onbewuste manier Engels.
- Ja, dit is leuker.
- Dit maakt de les interessanter en je bent meer betrokken.
- Indien er meer muzische activiteiten zouden zijn wel. Nu is Engels voornamelijk grammatica.
- Dit hangt af van het soort muzische activiteiten. Ik zing en acteer niet graag.
- Het is leuker om mondelinge oefeningen te maken en fragmenten of liedjes te beluisteren.
- Ja, het maakt Engels leuker.
- Ja, dit zorgt voor afwisseling. Muziek is iets waar iedereen van houdt en het maakt de les aangenamer.
- Ja, het is leuk om filmfragmenten te zien, maar je moet ook grammatica kunnen zien.
- Ja, liedjes beluisteren en bespreken.
- Ja, dit maakt het gemakkelijker om de leerstof te onthouden.
- Ja, muziek en beeld maken het vak interessanter waardoor je misschien beter je best zal doen.
- Ja, dit is leuker en je leert bij.
- Ja, zo is Engels minder saai.

2) Wat is volgens jou karaoke?

- een zangspel
- Zingen waarbij de tekst op een beeld verschijnt en waar alleen de klanken te horen zijn.
- Liedjes zingen
- Weet ik niet
- Een lied zonder tekst, maar wel te lezen zodat je zelf kan zingen.
- Een liedje zingen voor mensen.
- Het zingen van een liedje waarbij je muziek hebt, maar geen tekst.
- Muziek zonder stem waarbij het de bedoeling is die stem na te zingen.
- Geen idee, ik denk zingen in groep
- Zingen met enkel de muziek van het liedje.
- Piano spelen op een trompet
- Een bekend nummer zingen
- Een soort dans/muziek
- De tekst van een liedje meezingen
- Een liedje zonder gezongen tekst, maar wel met de geschreven tekst die je dan moet meezingen.
- Afgeleid van het Japanse woord 'kara' wat letterlijk 'leeg' betekent. De persoon moet dus zingen om een bepaald nummer zonder de zanger erbij.

a) Wanneer doe jij wel eens aan karaoke? Waarom (nooit)?

Ja:

- Op familiefeesten of als het kan, omdat het leuk is.
- Bij een nicht die graag zing om haar te plezieren.
- Één keer per jaar op de Chiro
- Misschien op een feestje, ik weet niet goed wat het betekent.
- Op de Wii
- Singstar
- Soms op de chiro

Neen:

- Ik kan niet zingen.
- Omdat ik niet goed kan zingen.
- Nooit, because it's stupid.
- Karaoke ??
- Nooit, het lijkt me saai.
- Nee, ik kan niet zingen. (6x)
- Muziek is persoonlijk.
- Nee, het interesseert me niet.
- Ik vind zingen niet leuk .
- Ik luister liever naar muziek en speel liever muziek.
- Ik heb er geen tijd voor.
- Geen gelegenheid en geen motivatie
- Het is stom.
- Nooit, ik heb geen aangepaste CD's
- Ik zing niet graag en zeker niet voor publiek
- Het is voor meisjes en belachelijk.
- Ik kan niet zingen en dansen en ik doe het niet graag.

b) Zou jij dit eens tijdens de les Engels willen doen? Waarom wel/niet?

Ja, want ik vind dit:

- *Leuk:* // //
 - *Ontspannend:* // //
 - *eens iets anders:* /// //
 - *Leerrijk:*
 - *Grappig:* /
- Nee, want ik vind dit:
- *Eng, spannend:* /
 - *Beschamend:* /// /// /// //
 - *Oninteressant:* /// /// ///

- *Helemaal niet leerrijk:* *### ///*
- *Ik ken het niet* */*
- *Onnodig:* */*
- *Je krijgt 2u per week Engels. Als je dan erbij gaat dansen, kan je onmogelijk dezelfde hoeveelheid aanleren* */*

c) Wat denk je dat je uit een Engelse karaokeles zou kunnen leren?

- Om goed Engels te leren spreken.
- Niks (2x)
- Beter Engels kunnen verstaan.
- ?
- Beter uitspraak en Engels leren op een fijne speelse manier.
- Zinsstructuren, een paar nieuwe woorden
- Iedereen moet zelf in de les kiezen of hij of zij dit wil doen.
- Je kan je uitspraak oefenen en snel lezen.
- Woordenschat
- De taal beter eigen maken
- Niet meer dan in een andere les Engels
- Als je een liedje kiest met grammatica in, kan het interessant zijn voor de leerkracht.
- Woordenschat verrijken en uitspraak verbeteren.
- Snel Engels lezen
- Je leert in het Engels zingen en dit is leuk want bijna alle liedjes zijn in het Engels.
- Vlotheid en uitspraak
- Niet veel (3X)
- Engelse woorden op een ritme uitspreken
- Woordenschat en zinsconstructies
- Uitspraak van woorden
- Misschien wat vaardigheden
- Vaardigheden
- Niets wat je in de echte wereld zou kunnen gebruiken.
- Je uitspraak verbeteren, de teksten uit liedjes analyseren

3) Jouw muzieksmaak

a)

- *Rock:* *### ##*
- *Pop:* *### ## ## /*
- *Rap:* *### ///*
- *R&B:* *### ##*
- *Klassieke Pop:* *//*
- *Blues:* */*
- *Indie:* */*
- *Punk:* */*
- *Grunge:* */*
- *Nightcore:* */*
- *Hardstyle:* *///*
- *Alternatief:* */*
- *Dubstep:* *###*
- *Reggae:* */*
- *Electro:* */*
- *Country:* */*
- *Drum 'n bass:* *###*
- *Heavy metal:* */*
- *Klassiek:* */*
- *Zo goed als alle muziek(vanalles):* */*

b)

- 2 Pac */*
- The Game */*
- Soulja boy Tell Em */*
- The Beatles *//*
- The Red Hot Chili Peppers/

- Muse /
- Queens Of The Stone Age /
- Headhunter /
- Angerfist /
- d block & s te fan /
- Hollywood Undead /
- Linkin Park /
- Bruno Mars /
- Coone /
- DJ Fresh /
- Rihanna ///
- Eminem ### /
- Guns 'n Roses /
- Adèle /
- Coldplay ////
- Kings of Leon /
- LMFAO /
- White Lies /
- Chase and Status /
- Nickleback /
- Netsky /
- Sun 41 /
- Nirvana /
- Kid Cudi /
- One Republic /
- Bob Marley /
- Slipknot /
- Metallica /
- Ik luister niet naar muziek /
- Queen /
- Chris Brown /
- Muze /
- Johnny Cash /
- Akon //
- Jason Derulo /
- Taio Cruz //
- Amy McDonald /
- Mike Posner /
- Wiz Khalifa /
- Cee Lo Green /
- Black Eyed Peas /
- David Guetta ///
- Simon and Garfunkel /
- Maroon 5 /
- Jay Z /

4) Wat is volgens jou drama?

- Toneel (4x)
- Wanneer vrouwen heel veel wenen voor iets doms.
- Toneel spelen
- Dramatische toneelspelen
- Het voorbrengen voor de klas/toneelspelen
- Iets met verdriet en pijn
- Het is een genre in toneel dat blijspel en treurspel omvat.
- Een soort acteren
- Toneel spelen met veel expressie
- Een droeve gebeurtenis, een genre toneelstuk
- Toneel spelen met aandacht voor gezichtsexpressie
- Toneel spelen op een overdreven manier
- Een toneelvorm
- Een gevoelig toneelstuk

- Acteren
- Grieks voor handeling. Dit verwijst naar toneel.
- Acteren met lichtjes overdreven handelingen bv. Shakespeare

a) Zou je dit wel eens in de les Engels willen doen? Waarom wel/niet?

Ja want:

- Leuk: *### //*
- Ontspannend: *////*
- Eens iets anders: *###*
- Leerrijk: */*

Nee want:

- eng/spannend: *//*
- beschamend: *### //*
- oninteressant:- *### ###*
- helemaal niet leerrijk: *###*
- zenuwen: */*
- niet durven: */*
- Ik doe het niet graag: */*
- Alleen maar meer werk: */*
- onnodig, tijdrovend: */*

b) Wat zou je uit een dramales kunnen leren?

- Om goed te leren praten.
- Niks/niets (3x)
- Beter Engels kunnen uitspreken.
- Engels toneel
- Via een leuke, spelende manier de Engelse taal gebruiken.
- Hetzelfde als uit muziek
- Improviseren in het Engels
- Woordenschat
- De taal eigen maken
- Luidop spreken en jezelf verwoorden
- Uitspraak en vlotheid verbeteren
- Niet veel (3x)
- Engelse vaardigheden
- Engels beter kunnen spreken en schrijven (in een minimale vorm)
- Woordenschat en zinsconstructies
- De uitspraak verbeteren
- Enkel lichaamstaal

5) **Jouw filmkeuze:**

Top 3:

	1	2	3
science-fiction	<i>/</i>		
actie	<i>### ###</i>	<i>### //</i>	<i>////</i>

horror		### /	///
komedie	### ///	### //	### //
thriller	///	/	### //
fantasie	/	//	
tekenfilms	/		
detective		/	
maatschappelijke film		/	
avontuur		/	/
historische films			/

Bijlage 7: Resultaten enquête muzische vormgeving 4^e jaar, ASO (meisjes)

1) In de lagere school had je het vak "muzische vorming". Dit bevat de deelaspecten beeld, beweging, muziek, media en drama. Kan je hier nog dingen van terugvinden tijdens de lessen Engels?

Beeld: ### ## ## ///

Beweging: ///

Muziek: ### ## ## ## ## //

Media: ### ## ## ## ## ## /

Drama: ### ## ## ##

Nee/Niets ///

a) Kan je hiervan concrete voorbeelden geven die jullie gebruiken tijdens de les Engels?

Beeld: afbeelding in werkboek (2x), The Beatles, fragmenten van muziek, we hebben afbeeldingen gezien van artiesten, filmpjes (3x), foto's van zangers, video clips, foto's bekijken, foto's van mensen, foto's bekenden, luistervaardigheid (BBC), foto van handboek, in handboek, afbeeldingen, brochure voor een hotel maken

Beweging: Simon zegt (3x)

Muziek: Beatles (12x): muziekvideo's (2x), back to the past: music 70's, 80's, 90's, 60's, 00's (6x) (= muziek door de jaren heen), muziekfragmentjes van populaire hits van vroeger, Prince (2x), liedjes, muziekfragmenten (2x), in handboek, "I am sailing", "jail house rock", soms een onbekend Engels liedje

Media: opzoekopdracht Beatles, bepaalde thema's waarover wordt gepraat, The Beatles, internettaken maken, film (2x), internet (5x), we moeten vaker opdrachten op de PC maken, Youtube (2x), muziekfragmenten (4x), video clips, info in het Engels op internet zoeken, filmfragmenten, bij luistervaardigheid (2x) (BBC), CD-Rom, geluidsfragmenten op de cd vna het handboek, Fawltly Towers, geluidsfragmenten over teksten in het handboek, film: Robin Hood (2x), 'the Twintowers', luisteroefeningen

Drama: mondeling examen (leerkracht⇔leerling), Engelse dialogen (4x), toneel (2x), bij spreekvaardigheid, spreektest (de weg vragen) in het 2e jaar, spreekoefeningen, dialoges

b) Welke van deze voorbeelden vind je de leukste? Waarom?

- *Muziek: ik vind dat dat de les leuk maakt. Je kunt je bij artiesten die worden besproken een beeld vormen, je hoort meer Engels dus je gaat het ook beter kunnen.*
- *Muziek, omdat ik graag muziek luister.*
- *Media omdat het eens iets anders is dan de ouderwetse manier van lesgeven.*
- *Muziekvideo's, ik luister graag naar muziek*

c) Rangschik de muzische activiteiten van het leukste (=1) naar het minst leuke (=5)

	1	2	3	4	5
beeld		///	### //	### ## ///	### ## ### ///
beweging	////	///	### ## /	### ## ###	### //
muziek	### ## ### ## ### /	### ##	///	//	/
media	### //	### ##	### ## //	###	////

		////			
drama	###	### ### //	### ///	### //	### ###

Bij beeld en bij beweging werd er door 1 leerling geen rangschikking gegeven.

d) Wat denk je dat je hier zoal uit leert wat betreft de Engelse taal? Indien je vindt dat je hier niks uit leert, waarom vind je dat dan?

- Ik weet het niet goed, ik denk wel dat je a.d.h.v. muziek betere uitspraak krijgt, en Engels beter begrijpt.
- Engelse films kijken en muziek beluisteren, doe ik thuis ook. Het zijn meer teksten proberen te begrijpen waar ik van leer.
- Als je meer Engels hoort ga je het beter begrijpen en er aan wennen.
- Je leert er wel veel uit. Vooral de taal begrijpen dan. De uitspraak wordt ook verbeterd dus ik denk wel dat het nuttig is.
- Ik denk wanneer je Engelse spelletjes speelt of Engelse liedjes beluistert dat je beter de leerstof kan onthouden omdat je hier leert op een leuke manier.
- Ik denk dat je dingen beter onthoudt, doordat je ze kunt linken aan iets.
- Ik denk dat je hier wel wat van leert bv. bij dat spelletje van "Simon zegt" dat je de zinnen snel leert begrijpen en bij muziek hoor je de uitspraak .
- Je woordenschat wordt verbreed.
- Het leert je Engels op een andere manier te zien en te leren. Maar meestal is het gewoon leuk zonder er echt iets bij te leren.
- Als ik liedjes hoor in de les Engels (Engelse liedjes) dan leer ik daar uit, ik begrijp het en als ik thuis ben en ik hoor die woorden uit dat liedje dan begrijp ik ze ook.
- Ik leer er niet veel uit omdat ik thuis deels Engels opgevoed wordt.
- Je leert nieuwe woorden kennen en je leert ook hoe je iets op de juiste manier moet uitspreken.
- Uit muziek omdat ik meestal meezing dus ook de uitspraak oefen.
- Om een taal te leren is het beter en leuker om dat al doende te doen.
- Nee, ik kan niet goed Engels en ik denk ook niet dat ik het beter ga kunnen door die spelletjes. Enkele liedjes en films vind ik nuttig.
- Niet echt veel, misschien dat je uitspraak hierdoor wat verbetert en je woordenschat zich wat uitbreidt.
- Algemene kennis over the Beatles.
- Niet veel, vooral bij afbeeldingen heb je er niet veel aan.
- Engelse uitspraken.
- We leren er wel iets uit, de vaardigheden, worden beter en men leert meer woorden.
- Moeilijke woorden
- *Zo leer je beter Engels praten/luisteren (=begrijpen)*
- Door naar filmpjes te kijken of liedjes te beluisteren kan je je Engelse woordenschat uitbreiden.
- Iets wat leuk is onthoud je beter.
- Je leert de taal te gebruiken.
- Je praat Engels op een andere manier, in een andere context. Dit is veel betrer en het is ook veel leuker dan altijd maar les.
- Ik vind dat je er wel iets uit leert: je hoort in filmpjes de Engelse taal en zo ga je onbewust toch dingen onthouden.
- Je leert hoe je die taal kan gebruiken in verschillende situaties.
- Engels is een studievak waarbij je echt moet blokken.
- Je leert Engels beter verstaan. (vaardigheden oefenen)
- Je leert nieuwe woorden en een cultuur kennen. Je hoort de taal en zal deze hierdoor makkelijker verstaan en begrijpen.
- Je leert de taal in 'dagdagelijkse' situaties.
- Je leert vaardigheden, onder andere hoe je jezelf moet uitdrukken in het Engels. Ook verbeter je je luistervaardigheid.
- Je leert door media nieuwe woorden die vaak nuttiger zijn dan de woorden in de verhaaltjes uit het handboek. Bij drama leer je ook de uitspraak.
- Bij muziek luister je ook naar de tekst en zal je deze ook beter begrijpen.
- Uitspraak
- Door te luisteren en te spreken leer je een taal toe te passen. Alleen met regeltjes en voc. Kom je er niet. Je moet het effectief kunnen gebruiken.

- Uit liedjes leer je wel Engels, maar vooral Amerikaans Engels.
 - In dialogues leer je in verschillende situaties te reageren in het Engels.
 - Je leert dingen uit het dagelijkse leven inoefenen.
 - Je ziet hoe Engelsen de taal gebruiken.
 - Je leert improviseren in het Engels en je leert de taal ook toepassen.
 - Je leert over hoe echte Engelsen met elkaar spreken.
 - Je leert accenten begrijpen.
 - Nieuwe woorden
 - Het is belangrijk om veel met een taal in contact te komen.
- e) Zou je meer Engels willen krijgen met zulke muzische activiteiten? Waarom wel/niet?

Neen:

- We doen het al genoeg.
- Voor mij hoeft dat niet want ik speel niet zo graag toneel en breng niet zo graag een dialoog voor de klas.

Ja:

- Want de meeste liedjes die ik luister zijn Engelstalige en Engels is een leuk vak.
- Ik vind 2u. Engels best wel weinig, en had graag 3 of 4u. Engels gehad. En met de muzische activiteiten is het wel leuker om nieuwe woordenschat te leren.
- Het maakt de lessen leuk, je leert er iets uit en je algemene kennis gaat er op vooruit.
- Omdat het leuk is en dan moet je niet constant achter je boeken zitten. Maar er moet genoeg tijd over zijn om schrijven te oefenen, want op dat vlak leer je dan niet veel bij denk ik.
- Het is leuk om liedjes te luisteren of om Engelse spellen te spelen tijdens de les zo kan ik weten hoe ik zinnen moet formuleren...
- Dan leer je dat op een leukere manier vind ik.
- Zo onthoud je het beter.
- Het maakt de les veel leuker en soms kan je zelf dingen doen.
- Zeker! Dat maakt de les veel leuker en we leren iets bij!
- Omdat ik Engels een leukere taal dan Nederlands vind.
- Ja, zo onthoud je het beter.
- Dat is leuker en zo leer je het ook op een andere manier.
- Want de Engelse lessen zijn op de manier veel aangenamer.
- Ik vind het wel leuk om een film in het Engels met Engelse ondertiteling te kijken.
- Omdat het leuker is dan de gewone lessen waarbij je op een stoel moet zitten en luisteren naar de leerkracht.
- Ja, dat is plezanter en minder saai.
- Het is aangenamer.
- Dan leer de uitspraak beter, er is meer toepassing dan.
- Leuker
- Het is beter dan les.
- Als we meer muziek zouden luisteren zou ik de lessen interessanter vinden en dus wel wat meer lessen willen. Niet te veel dan.
- Want anders is het maar saai als je enkel theorie krijgt, het moet ook plezant blijven.
- Veel leuker dan enkel theorie.
- Het is veel leuker en we hebben het nog nooit gedaan, altijd alleen maar les gekregen.
- Want Engelse liedjes zijn wel leuk.
- Door die activiteit kan je tijdens het leren beter een verband zoeken en de leerstof onthouden.
- Ja, het zou een andere, creatievere manier van lesgeven zijn. Maar je moet ook wel de grammatica leren en onderhouden.
- Ja, dit is beter om onze vaardigheden te oefenen
- Ja, dan is het leuker.
- Ja, het zou fijn zijn als we de geleerde vocabulaire en grammatica wat meer zouden horen en zien door bijvoorbeeld Engels soaps te bekijken.
- Ja, dan is er een toepassing van de taal en niet alleen schriftelijke oefeningen.
- Ja, je leert meer door zelf te doen dan enkel naar de leerkracht te luisteren.
- Ja, zo leer je de taal beter gebruiken.
- Ja, het is een leuke en alternatieve vorm van leren en les volgen. Op deze manier kan je alles ook beter onthouden.
- Ja, vooral muziek omdat ik hier zelf veel mee bezig ben.
- Ja, leuk en leerrijk
- Ja, dit is eens iets anders dan steeds hetzelfde.

- Ja, het zorgt voor afwisseling (muziek en soaps)
- Dit maakt de les misschien eens leuk.
- Ja, de lessen zouden leuker zijn en je kan er ook uit leren (bv. films, liedjes)

2) Wat is volgens jou karaoke?

- Meezingen met liedjes met alleen muzische begeleiding en de tekst (dus geen stem).
- Dat is meezingen met een liedje terwijl de tekst onderaan het clipje verschijnt.
- Een liedje beluisteren zonder stem met alleen de muziek je krijgt de tekst en zingt dan zelf.
- Meezingen met muziek, juist nazingen.
- Karaoke is een liedje zonder zang, maar wel met tekst zodat je zelf moet zingen.
- Men speelt de muziek van een liedje af, en de persoon die "speelt" moet de tekst op het juiste ritme zingen.
- Er wordt een liedje op gezet waarvan de tekst is weggelaten en jij moet die tekst zingen.
- Karaoke is wanneer men een liedje afspeelt zonder de tekst, maar wel getoond, mee zingen.
- Je krijgt de tekst van een liedje en de muziek maar niet 'de zanger' je moet zelf zingen.
- Meezingen met een liedje waarbij de artiest zijn stem is weg gelaten.
- Meezingen op een liedje waar geen stemmen in voorkomen.
- Zingen op de muziek waar de zanger of zangeres is weggehaald.
- Dat is een videofragment waarbij er een instrumentale versie wordt afgespeeld van een liedje en waar dan ook de songtekst op staat. Het is dan de bedoeling om mee te zingen.
- Liedjes nazingen met de tekst erbij.
- Het meezingen met bekende of minder bekende liedjes.
- Meezingen met liedjes en je ongelooflijk belachelijk maken maar ook veel plezier!
- Meezingen met liedjes.
- Meezingen op instrumentale liedjes waarbij je de tekst krijgt.
- Liedjes zingen zonder hulp.
- Zingen op melodie zonder tekst.
- Een liedje waarvan de tekst weg is gevallen en jij moet dus zingen.
- Meezingen met de lyrics van een liedje.
- Zingen met de begeleiding in instrumenten maar zonder stembegeleiding (= enkel lyrics)
- Een liedje zingen zonder de stem van de zanger.
- Liedjes zingen waar je de tekst bij krijgt.
- Zingen op muziek, maar dan zonder de tekst, je kunt dan de tekst aflezen op een scherm. Soms wordt er wel gezongen.
- Je krijgt een melodie en songtekst van een liedje die je kunt zingen.
- Meezingen met een liedje waarin er geen tekst meer is.
- Zelf zingen op bestaande liedjes.
- Een liedje zingen met bijhorende achtergrondmuziek
- Zingen op muziek terwijl de tekst verschijnt op een scherm
- Liedjes zingen waarbij je enkel de muziek hoort en je de tekst op het beeld ziet
- Een liedje zingen met enkel muzikale begeleiding
- Een liedje zonder tekst. De tekst komt dan op het scherm en je zingt het.
- Liedjes zingen
- Je krijgt de muziek van een liedje en ook de tekst, maar je moet zelf zingen.
- Tekst van het liedje zingen op de melodie van het liedje

a) Wanneer doe jij wel eens aan karaoke? Waarom (nooit)?

Ja:

- Met vriendinnen om zot te doen.
- Op feestjes, kampen, chiro,...
- Met vriendinnen als we het spel "Singstar" spelen. Het is heel grappig en leuk om te doen.
- In mijn vrije tijd (Singstar), maar nu minder dan vroeger.
- Als we op reis gaan en met vriendinnen doe ik aan karaoke. Het is leuk en zo weet ik wat ze in het liedje zingen.
- Thuis als mijn broertje en zusje dat aan het doen zijn.
- Op een feestje Singstar spelen is wel leuk.
- Ja soms met vriendinnen achter de pc voor de grap.
- Op feestjes soms.
- Met vrienden op feestjes.
- Thuis zing ik wel veel en probeer ik die teksten te begrijpen.
- Ik doe het soms op familiefeestjes bijvoorbeeld, omdat het leuk, grappig en gezellig is.

- Op de Wii, Sing it enzo...
- Heel soms op een feestje.
- Thuis met vriendinnen of familie, ik vind dit leuk, je kan ook goed lachen, dan.
- Soms, met vrienden kan het leuk zijn.
- Op de Wii heb ik een karaoke-spel. Dat speel ik wel eens af en toe.
- Op vakantie in een groep.
- Met vriendinnen thuis op Playstation.
- Thuis met de Singstar met vrienden, omdat dat wel leuk is.
- 1 keer: uitgaan met vrienden → mekaar horen zingen.
- Thuis met vrienden. Het is lachen en zeker als je al wat gedronken hebt.
- Soms bij mijn toneelvereniging
- Ja, het is leuk onder vrienden
- Met vriendinnen voor de gezelligheid
- Op familieweekend
- Thuis, op de computer op mijn kamer
- Thuis of met vrienden voor de lol
- Soms met vrienden, niet in het openbaar
- Op de Wii met vriendinnen
- Bij vriendinnen
- Nooit, ik kan niet zingen
- Wii, playstation, op vakantie
- Op de Wii
- Als ik liedjes oefen met mijn band
- Singstar
- Een liedje zonder tekst. De tekst komt dan op het scherm en je zingt het.
- Liedjes zingen
- Je krijgt de muziek van een liedje en ook de tekst, maar je moet zelf zingen.
- Tekst van het liedje zingen op de melodie van het liedje

Neen:

- Nooit, want ik kan niet mooi zingen.
- Ik doe niet aan karaoke.
- Ik doe dat nooit, omdat ik gewoon liever met de zanger/zangeres meezing.
- Nooit. Ik kan niet zingen.
- Nu nooit meer, vroeger op Singstar.
- Ik vind het totaal niet leuk! (om zelf te zingen). Als anderen moeten zingen, vind ik het wel leuk om naar te luisteren en te kijken.
- Ik vind het beschamend en ik kan niet zingen.
- Nooit
- Ik kan niet zingen

b) Zou jij dit eens tijdens de les Engels willen doen? Waarom wel/niet?

Ja, want ik vind dit:

- *Leuk:* ### ### ### ### ###
- *Ontspannend:* ### ///
- *eens iets anders:* ### ### ### ### ### / (→ wel in groepjes, niet apart)
- *Leerrijk:* ### /
- *Grappig* ///
- *Pleasant* /

Nee, want ik vind dit:

- *Eng, spannend:* ###
- *Beschamend:* ### ### ### ###
- *Oninteressant:* //
- *Helemaal niet leerrijk:* ### / (voor het vak Engels)
- *Ik kan (helemaal)niet zingen:* ///
- *Niets voor in de les* /
- *Het is niet voor alle lessen geschikt* /

c) Wat denk je dat je uit een Engelse karaokeles zou kunnen leren?

- Betere uitspraak
- Een betere uitspraak. Maar dan moet deze wel achteraf gecorrigeerd worden, en de tekst van het liedje moet klassikaal overlopen worden.
- Uitspraak, de spelling van de woorden omdat je ze kunt zien, zinsopbouw, gezegdes,...
- De uitspraak van woorden en de opbouw van zinnen zal ook makkelijker worden.
- Een beetje woordenschat.
- Zo leer je nieuwe woorden kennen op een leuke manier.
- Betere uitspraak, meer nadenken bij tekst, dus beter begrijpen.
- Gewoon door het bezig zijn met de taal ga je deze beter kunnen spreken en begrijpen.
- Om de woorden juist te leren uitspreken.
- De uitspraak en het vlotter kunnen lezen van Engels.
- Uitspraak van woorden.
- De uitspraak (3 x)
- Engelse liedjes of zinnen op een andere manier leren kennen.
- Zo kan je de liedjes begrijpen , proberen te verstaan.
- Uitspraak van de taal.
- Wie er wel of niet kan zingen.
- Je leert nieuwe woorden uit songteksten.
- Uitspraak, maar het is niet heel erg leerrijk denk ik.
- Nieuwe woorden + uitspraak
- Teksten van liedjes
- Niet veel want in een liedje zing je de woorden niet goed. Zo kan je wel eens een woord fout leren.
- Je zou verkeerder dingen kunnen leren, want in liedjes gebruiken ze soms structuren of vormen van tijden die je in het echt ni mag zeggen.
- Dat ik niet kan zingen.
- Hoe je sommige woorden uitspreekt, je leert ook nieuwe woorden.
- Niets
- Misschien nieuwe woorden.
- Uitdrukkingen en gevoelvolle taalgebruik
- De uitspraak? En al zingend onthoud je leerstof beter.
- Het goed en vlot uitspreken van woorden.
- De manier waarop zinnen elkaar opvolgen en rijmen of een poëtische achtergrond hebben.
- Woordenschat en uitspraak
- Weet ik niet, ik spreek Engels thuis
- Vlotheid
- Nieuwe woorden
- Als je luistert naar muziek wel, door te zingen niet.
- Als je het liedje goed vindt, wil je de tekst begrijpen. Woorden die je niet kent, zal je omzoeken. In een context kan je gemakkelijker onthouden.
- Niet veel, het is tijdroven en dan kan je beter gewoon naar een liedje luisteren.
- Niets, niemand zou durven doorzingen
- Je leert woorden omdat je de grote lijn van het verhaal snapt.
- Je leert nieuwe woorden kennen op een leukere manier dan bijvoorbeeld een tekst lezen. Je onthoudt de woorden ook beter door liedjes te leren.

3) Jouw muzieksmaak

a)

- *Rock:* ### ## ///
- *Pop:* ### ## ## ## ## ## ## /
- *Rap:* ### ///
- *R&B:* ### ## ## ## /
- *Allerlei(alle muziek):* ### /
- *Softrock:* /
- *Hardstyle:* //
- *Hardcore:* //
- *Hiphop:* /
- *Nederlandse rap:* /
- *Electro:* //
- *Dubstep:* /
- *Drum'n bass:* /
- *Dancehall:* /

- *Tekstyle:* /
- *Love songs:* /
- *Klassieke muziek:* /
- *Raggae:* ///
- *Dance:* /
- *Alternatief:* /
- *Country:* /

b)

- *Adèle* ### ##
- *Nicki Minaj* //
- *LMFAO* ////
- *Lykke Li* /
- *Regina Spektor* /
- *Usher* ///
- *Rihanna* ### ## //
- *Beyoncé* ## ///
- *Bruno Mars* ///
- *Michael Jackson* //
- *Sam Tsui* /
- *Jason Derulo* ///
- *Amanda Seyfried* /
- *Taylor Swift* ## ////
- *Jesse J* //
- *Katy Perry* //
- *Selena Gomez* ## //
- *Agnus and Julia Stone* /
- *Chef's Special* /
- *Hurts* /
- *Robyn* /
- *Coldplay* ////
- *Eminem* //
- *Tinie Tempah* /
- *Paramore* //
- *Something Corporate* /
- *Mika* /
- *One Direction* ## //
- *Birdie* /
- *Chris Brown* /
- *Maroon 5* /
- *Britney Spears* /
- *Lady Gaga* /
- *Justin Bieber* ////
- *Drake* /
- *Celine Dion* /
- *Jonas Brothers* /
- *White Lies* /
- *Franz Ferdinand* /
- *The Wanted* /
- *Green Day* /
- *Demi Lovato* ////
- *Sunrise Avenue* /
- *Jessie J* /
- *Selah Sue* /
- *Red Hot Chili Peppers* /
- *Miley Cyrus* //
- *Adam Lambert* /
- *Orianthi* /
- *Van alles wat, niet bepaal een groep, iemand* /

4) **Wat is volgens jou drama?**

- Acteren, toneelspelen (2x)
- Een drama is iets dat zich afspeelt op tv(een soort serie).
- Een drama kan ook iets zijn dat gebeurd is (iets ergs dan).
- Toneel (5x)
- Toneel spelen, dingen uitbeelden, jezelf in een ander gedaante veranderen.
- Je uitdrukken op verschillende manieren.
- Alles wat te maken heeft met podiumkunsten
- Drama associeer ik met toneel, rollenspelen
- Iets uitbeelden met woorden en bewegingen.
- Alles dat met toneel en performance
- Vooral acteren met expressie, dingen uitbeelden.
- Al je gevoelens kunnen uiten.
- Alles wat te maken heeft met toneel, acteren en podium.
- Acteren, beeld, stemvorming.
- Het uiten van je gevoelens en emoties door toneel te spelen.
- Dramatisch doen.
- Toneel spelen. (5x)
- Toneel spelen met gevoel.
- Over-acting
- Iets waarbij je veel emoties moet tonen.
- Iets met gevoel en expressie.
- Drama is overdrijven in iets.
- Toneelstuk die wordt afgespeeld op de podium, ieder heeft zijn eigen rol.
- Iets uitbeelden, toneel spelen
- Emoties doen overkomen
- Toneel met een dramatische wending
- Toneelvoorstellingen
- Alles wat met toneel, poëzie etc. te maken heeft.
- Toneelstukken
- Dramatische dialoog opvoeren
- Een soort toneel

a) Zou je dit wel eens in de les Engels willen doen? Waarom wel/niet?

Ja want:

- Leuk:	### ### ### ### ////
- Ontspannend:	### ### ////
- Eens iets anders:	### ### ### ### ////
- Leerrijk:	###
- Grappig:	/

Nee want:

-eng/spannend:	###
- beschamend:	### /
-oninteressant:-	/
-helemaal niet leerrijk:	###
-Ik word hier zenuwachtig van en ik hou niet van acteren.	/
-Ik vind het zelf niet leuk.	/
-Ik sta niet graag voor de klas	/

b) Wat zou je uit een dramales kunnen leren?

- Begrijpen wat je zegt/hoort

- Ook de uitspraak wat leren, en leren om Engels te praten met intonatie.
- Uitspraak, intonatie, waar je de accenten moet leggen op een woord.
- Woordenschat uitbreiden. Dingen beter kunnen uitbeelden/omschrijven.
- De intonatie in gesprekken en zinnen te leggen.
- Ik denk dat je je alleen maar kan leren uitdrukken.
- Dat je beter gaat leren "improviseren", woorden/zinnen spontaan opzeggen.
- Gewoon door het bezig zijn met de taal ga je deze beter kunnen spreken en begrijpen.
- Niet veel.
- Makkelijker en vlotter reageren in het Engels als het bv. zo'n improvisatie toneel is.
- Niks.(2x)
- Misschien voor wat vlotter te spreken, maar voor de rest weet ik niks.
- Hoe men Engels spreekt in de 'dramawereld'
- Korte en simpele gesprekken leren voeren.
- Niet specifiek iets over Engels, maar je kan je zo op een bepaalde manier uiten.
- Niks, maar het is gewoon plezant.
- Hoe je met anderen in het Engels kan praten.
- Uitspraak (3x)
- Toneel spelen
- Je gevoel beter verantwoord in het Engels.
- Beter gebruik van Engels
- Je leert je Engels echt in een situatie gebruiken.
- Nieuwe woorden die je nog niet hebt gehoord.
- Hoe je op situatie in moet gaan.
- Uitdrukkingen en ander soort taalgebruik
- Ook zo werk je aan je uitspraak.
- Je leert redeneren over een gesprek en dialogen.
- Vaardigheden
- Je zou beter leren hoe je je in het Engels moet uitdrukken
- Op een poëtische manier dingen verwoorden
- Beter leren spreken, maar op een leuke manier
- Jezelf uitdrukken en inspelen op anderen
- Uit dialogen kan je dingen van het dagelijkse leven leren toepassen.
- Improviseren in het Engels en spontaan de grammatica en woordenschat toepassen
- Vlotte Engelse zinnen bedenken en uitspreken.
- Engelse woorden gebruiken zoals in toneel
- Ik denk meer dan met karaoke omdat je bij een toneel meer kan variëren in de tekst en je zo beter leert om een conversatie te voeren.
- De taal op een creatieve manier leren gebruiken
- Vlot leren spreken

**5) Jouw filmkeuze:
Top 3:**

	1	2	3
komedie	### ### ### ///	### ### ///	### /
actie	///	### ////	### //
Disneyfilms			/
fantasie	### /	/	////
thriller	###	///	////
drama	///	### ////	###////
romantiek	### ### //	### ////	### ////
horror	//	///	###
romantische komedie		//	
"meidenfilms"		/	
Pixar films	/		
science fiction		///	
humor			### /

Bijlage 8 : Interview leerkracht lager onderwijs (Stein Celis)

Drama, muziek, beeld, beweging, media

1. Wat houden deze vakken volgens u in?

- Drama = toneel in eender welke vorm, zoals bijvoorbeeld musical, kleine dialoogjes, mime, ...
- Muziek = in de eerste plaats zingen. Hier kunnen natuurlijk ook nog andere componenten bijkomen zoals bijvoorbeeld luisteren, componeren,... Ook het bespelen van eenvoudige instrumentjes komt hierbij aan bod.
- Beeld = het vroegere 'knutselen'.
- Beweging = bewegingsexpressie, dans,...
- Media = bijvoorbeeld geluidsopnames maken, foto's nemen en filmen. De kinderen moeten met deze apparatuur kunnen werken en gaan er creatief mee om.

2. Wat zijn de doelen van deze vakken, en in welke zin dragen deze vakken bij tot de ontwikkeling van de leerlingen? (bv. op affectief vlak of op motorisch vlak of op cognitief vlak (→ concrete kennis en vaardigheden?) of ...)

Bij ons gaan we ervan uit dat de leerlingen vooral betrokken moeten zijn bij de les. Ze moeten creativiteit en verbeelding tonen. Door muzische vormgeving leren de kinderen dus eigen ervaringen, ideeën en indrukken te plaatsen. Bij ons is muzische vormgeving ingedeeld in volgende deeldomeinen: beeld, dans, drama, media, woord en muziek.

Wat de leerlingen hier concreet voor moeten kennen, staat allemaal mooi uitgeschreven. Persoonlijk vind ik het echter zeer belangrijk dat de kinderen zich goed in hun vel voelen in de klas. Muzische vorming is voor mij een heel belangrijk middel om dit te bereiken. Kinderen zingen graag, doen graag toneeltjes, ... maar dit kan enkel als ze zich op hun gemak voelen. Wij spelen met het zesde leerjaar ieder jaar een musical. De leerlingen ontwikkelen zich dan echt op elk muzisch gebied. Het is echt schitterend als je ziet hoe de kinderen hier samen naartoe leven.

3. In hoeverre wordt dit bepaald door de leerplannen en in hoeverre door u als leerkracht?

Leerplannen kunnen net als handleidingen vaak zeer mooie en zeer veel doelen vooropstellen. Als de leerkracht echter niet mee wil of kan, dan blijven dit volgens mij enkel dode letters. Bij mij staat er een piano in de klas. De leerlingen werken

ook zeer vaak aan beeld. Onze zorgjuf komt drama geven, omdat ik mij hier zelf niet zo goed bij voel. Ik geef ondertussen de zorgenkindjes de nodige aandacht. Op die manier merk je wel dat alles afhangt van het feit of de leerkracht mee wil of niet. Ik zou in mijn klas heel vaak zingen, andere leerkrachten werken meer aan drama en nog andere aan media. Op het einde van het zesde leerjaar zorgt onze verticale lijn ervoor dat de kinderen alle doelen bereikt hebben.

4. Op welke manier worden deze vakken didactisch aangepakt ?

Wij werken voor muzische opvoeding met een handleiding 'Mikado'. Hierin zitten ontelbare ideeën met zeer leuke werkvormen. Alles komt hierin aan bod!

5. Wat zijn uw ervaringen met deze vakken?

- Kruipt er veel werk in?

Als je iets goed wil doen, kruipt er vaak veel werk in. Het resultaat is echter vaak veel beter indien ik er vooraf echt goed aan heb gewerkt.

- Werpt het zijn vruchten af bij de leerlingen? Worden met andere woorden de vooropgestelde doelen bereikt?

Hopelijk! Ik denk het wel!

- Wat brengt het zoal teweeg bij de leerlingen? Hoe reageren de leerlingen op deze vakken/hoe ervaren de leerlingen de muzische vakken? Zijn er verschillen te merken tussen de jongens en de meisjes?

Als ik als leerkracht enthousiast ben, zijn de kinderen dit ook. Zo eenvoudig is het eigenlijk. Er zijn natuurlijk altijd verschillen, maar toch denk ik dat in mijn zesde leerjaar iedereen deze vakken zeer graag doet. Als je als leerkracht blijft motiveren, dan volgt iedereen wel!

- Gaan er bij de leerlingen voorkeuren uit naar bepaalde aspecten van het muzische? (bv. liever drama dan muziek)

Muziek en beeld doen ze bij mij heel graag. Ook media spreekt hen aan. Het feit dat ik deze deeldomeinen kan opnoemen, is waarschijnlijk omdat ik deze ook het vaakst toepas.

- Merkt u een evolutie van de manier waarop leerlingen met het muzische omgaan doorheen de lagere school? Hebben de leerlingen van het zesde leerjaar bijvoorbeeld liever/minder graag muzische vorming dan de leerlingen van het eerste leerjaar? Krijgen de leerlingen bijvoorbeeld

andere voorkeuren naarmate ze ouder worden (bv. eerst liever muziek dan drama en nadien liever drama dan muziek)?

Alles hangt ervan af hoe een leerkracht ermee omgaat. Deze vakken zijn voor de kinderen altijd leuk als de leerkracht het leuk maakt. Ik denk dat dit voor alle jaren hetzelfde is!

- Waar liggen de sterktes binnen de muzische vakken/waar schuilt de kracht van de muzische vakken?

De kinderen mogen zijn wie ze willen zijn. Als ze positief benaderd worden, helpt dit mee aan hun zelfbeeld. Het "zich durven tonen" vind ik het allerbelangrijkste aspect van de muzische vakken.

- Waar liggen eventuele zwakkere punten?

Zwakke punten kunnen alleen maar door de leerkracht veroorzaakt worden. Hoe je het ook draait of keert, muzische vakken zijn, volgens mij, gewoon voor alle kinderen leuk.

6. Welke plaats krijgt muzische vorming in de lessentabel/het leerplan?

- Wordt dit opgedeeld in de verschillende aspecten (drama, muziek, beeld, beweging, media)?

In onze school wordt muzische vorming zeker en vast opgedeeld in de verschillende deelaspecten. We proberen alle delen aan bod te laten komen. Ik ben er wel van overtuigd dat iedere leerkracht zijn of haar voorkeur heeft.

- Wordt hierbij aan bepaalde aspecten van de muzische vorming (bewust) meer of minder aandacht besteed?

Zoals net gezegd, iedere leerkracht heeft zijn voorkeuren. Het zal niet bewust zijn. Iedereen moet wel aan alle aspecten werken, maar bij de ene leerkracht zal het meer drama zijn, bij de andere meer beeld, muziek, Wij zijn er ons als school van bewust dat op het einde van de rit iedere leerling alle muzische deelgebieden voldoende heeft mogen beleven.

7. Waarom denkt u dat deze vakken minder aan bod komen in het middelbaar?

Als ze al minder aan bod zouden komen - daar durf ik mij eigenlijk niet over uit te spreken - denk ik dat de tijdsdruk hier een grote oorzaak van zal zijn. Leerlingen

moeten hun vakken kennen en elke leerkracht vindt het ook persoonlijk belangrijk dat zijn vak gekend is. Het zal ook snel het vijfde wiel aan de wagen zijn en eerlijk gezegd kan ik dit soms wel begrijpen. Er zijn nu eenmaal vakken die naar mijn mening belangrijker zijn dan zang.

8. Komen deze vakken voldoende aan bod in het lager onderwijs volgens u? Waarom?

Wij besteden hier in onze school zeer veel aandacht aan. Ik vind het goed zoals het is. Waarom? Kinderen moeten zich kunnen uitleven, maar er zijn nog andere eindtermen die bereikt moeten worden. Ik ben ervan overtuigd dat muzische vorming een belangrijk deel is van de ontwikkeling van onze leerlingen, maar er is nog andere kennis te verwerven!

9. Is er veel veranderd door de 'nieuwe' media (computer, internet) ? Wat is er bijvoorbeeld (niet) veranderd?

Er is zeker en vast iets veranderd. Met de computer, digitale fotografie, het bordboek, internet, ... zijn er veel meer mogelijkheden gekomen. Leerlingen kunnen nog creatiever te werk gaan. Wat vooral opvalt, is dat kinderen deze media beter en beter kennen. Ik kan mij nog herinneren dat er vroeger kinderen waren in het zesde leerjaar die een computer niet konden opzetten. Nu heb ik in mijn klas niemand meer zonder internet thuis. De kinderen maken tekeningen op de computer, bewerken foto's, maken filmpjes, ... Dankzij youtube kunnen de leerlingen meezingen met de teksten die op het digitale bord verschijnen. Vervolgens nemen we de liedjes digitaal op met pianobegeleiding. Deze liedjes drukken we op cd's, waarvoor we onze eigen cd-hoesjes creëren. Bij het begin van een les beeld gaan we samen op het internet op zoek naar werken van bepaalde kunstenaars. Deze zaken waren vroeger niet zo eenvoudig. Het maakt het allemaal een stuk aangenamer voor de leerkracht en de kinderen!

10. Heeft u de indruk dat omwille van de nieuwe middelen op vlak van media het muzische aspect passiever wordt en dat er op zich minder actief mee omgegaan wordt ? (minder zelf acteren, zelf muziek maken,...)

Zeker en vast niet, ik zie alleen maar voordelen!

11. Wat heeft de impact van deze vakken volgens u op de verdere ontwikkeling/persoonlijkheidsvorming van de schoolkinderen?

Ik denk dat de kinderen hier zeker en vast sterker uitkomen. Ze durven werken met media, durven zich tonen, kunnen iets beoordelen en kunnen op een beleefde

en doordachte manier hun mening geven. Dit zijn allemaal eigenschappen die ze in hun verdere leven nog kunnen gebruiken. Zelfzekerheid is volgens mij de sleutel om het in je verdere leven te maken. Ik denk dat dit wel één van de sterke punten is van muzische vorming!

12. Zou het kind anders functioneren mocht het deze vakken niet aangereikt krijgen op school?

Het leven zou er veel saaier door worden, denk ik.

Bijlage 9 : Samenvatting interview Eric Van der Straeten (docent 'muzisch werken' en 'creatief spreken en schrijven' aan de KHK Vorselaar)

Het is vooral belangrijk om veiligheid te creëren. Niet alleen het creëren van veiligheid is van uiterst belang, maar ook het blijven nastreven hiervan door consequent te handelen. Hierbij moet men vertrekken vanuit goede afspraken, die sterk nageleefd moeten worden. Deze veiligheid moet opgebouwd worden en daarvoor zijn leefsleutelactiviteiten een goede inbreng. Je kan deze eventueel al linken aan de muzische vorming, maar het belangrijkste is dat de leerlingen merken dat ze elkaar niet hoeven te vrezen en dat ze veilig zijn in de groep. Daar we niet dezelfde klas hebben als in het lager onderwijs kan dit voor een leerling onwennig aanvoelen, omdat de klasgenoten 'vreemden' zijn. Daarom zijn kleine groepen om in te werken een aanrader om veiligheid te bekomen. Wanneer het gaat om een uitgebreidere taak of activiteit is het thuis voorbereiden zeker en vast toegelaten hoewel muzische vorming echtheid moet tonen van de persoon en niet per definitie iets wat ingestudeerd is en niet mag afwijken van wat op papier staat.

Het grote verschil tussen een dialoog in het middelbaar en drama is dat de creativiteit niet genoeg gestimuleerd wordt bij het eerste. Natuurlijk moet binnen drama een werkkader gecreëerd worden, maar je moet leerlingen stimuleren om hun verbeelding te gebruiken en zich in te leven in de emotie. Belangrijk is hier dat je humor gebruikt en herkenbaarheid. Situaties die leerlingen herkennen zijn makkelijker voor hen om mee te werken dan een niet-realistische situatie. Humor kan hier een aangename factor zijn waardoor het geen saaie les wordt waar iedereen een heel serieus 'stuk' brengt (wat ook mooi kan zijn). Wat hier aangeraden wordt, is om leerlingen een identiteitskaart te laten opstellen van hun personage om zich in te leven – op die manier kunnen ze al creativiteit aan de dag leggen en kunnen ze de klas duidelijk maken dat het niet meteen om hun persoonlijkheid gaat die ze blootleggen, maar om een voor hen herkenbare persoonlijkheid of emotie. Wat leuk is om hier als inbreng te hebben is een fictief conflict. Zorg ervoor dat leerlingen een reden krijgen om overtuigend te spelen, laat ze elkaar overtuigen.

Wanneer we effectief willen spelen, is het niet moeilijk om te zoeken. Alles is bruikbaar. Het moet enkel vereenvoudigd worden. We moeten de juiste kaders aanbieden zodat leerlingen zelf hun gang kunnen gaan met een situatie die behandeld is. Als leerkracht is het ook belangrijk om mee te brainstormen in de groepen. Help hen om humor te verwerken of subtiliteit en dubbelzinnigheid in de

'performance' te stoppen. Dat is net waar het om draait – het gebruiken van de taal op de manier dat ons lichaam en gevoel het ingeeft.

Bij karaoke is het de emotie die versterkt wordt via de muziek. Leer leerlingen om emotie te gebruiken in hun taal. Op welke manier drukt iemand zijn gevoelens tegenover iets uit. Laat hen zelf voorstellen doen van bruikbare liedjes. Het gaat vooral om zelfontplooiing in deze lessen.

Wat betreft de mate waarin muzische vorming voorkomt in het lager onderwijs heeft Eric Van Der Straeten zijn twijfels. Volgens hem zou het al veel zijn indien de helft van de leerkrachten hieraan zou werken. De reden waarom mensen zowel in het lager onderwijs als in het secundair onderwijs dit niet proberen is, volgens hem, angst. Angst om controle te verliezen. Bijgevolg is het belangrijk om goede afspraken te maken en veiligheid in te bouwen voor de leerlingen alsook voor jezelf en je lessen. Volgens hem is het mogelijk om in de eerste graad dit soort werkvormen te blijven hanteren mits de juiste motivatie, echtheid, realiteit en creativiteit. In zijn ogen is het wel duidelijk dat het veel moeilijker (niet onmogelijk met de juiste klasgroep) is om leerlingen van de tweede graad te laten spelen. Ze zoeken immers hun eigen identiteit en willen zich profileren. Dit zouden ze kunnen doen via muzische vorming. Maar het feit dat ze hier soms in de huid moeten kruipen van een fictief persoon maakt het moeilijk, omdat ze er zelf nog niet uit zijn hoe ze zichzelf zien of willen zien. Deze werkvorm zou kunnen bijdragen aan de zoektocht en toch is er een grote massa leerlingen die hier zou afhaken (omdat ze dit misschien te onvolwassen vinden).

Volgens Eric Van Der Straeten kan elk aspect van muzische vorming ingezet worden om kennis te vergaren als de leerkracht dit eraan linkt. Het is naar zijn mening echter vooral belangrijk om de leerling kennis te laten maken met de taal en al zijn details, dubbelzinnigheid, subtiliteit, ... Verder moeten deze lessen het welbevinden (en de betrokkenheid) verhogen. Kennis is dus niet de vreemde eend in de bijt, maar er zijn andere aspecten die hier misschien voorrang op hebben. Dit alles is natuurlijk relatief – de nadruk die de leerkracht legt, is in dit proces cruciaal om te bepalen waar deze lessen naartoe sturen/gaan.

Bijlage 10 : Interview leerkrachten GPS (Groeiproject Secundair Onderwijs) Heilig-Graf Instituut Turnhout

In de eerste plaats is het belangrijk de activiteit op te bouwen. Je kan niet van de leerlingen verwachten dat ze zomaar plots alleen zingen voor een hele klas. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk eerst het ijs te breken met behulp van expressief taalgebruik. Door de leerlingen bijvoorbeeld het woord "grandmother" als een grootmoeder te laten uitspreken of door hen een soort strijdkreet te laten uiten, gebruiken ze hun stem al op een speelse manier, zonder dat ze meteen moeten zingen. Daarbovenop kan er eerst met de leerlingen gesproken worden over hun eigen ervaringen met singstar of een karaokebar. Vervolgens kan je de leerlingen toelaten bepaalde "randvoorwaarden" of "veiligheidsmaatregelen" op te stellen die ze kunnen inschakelen wanneer ze zich ongemakkelijk voelen bij het zingen voor de klas. Zo kan de leerkracht bijvoorbeeld de muziek erg luid zetten of kunnen leerlingen een hoofdtelefoon opzetten (zodat ze elkaar niet horen). Ook het aandeel van de leerkracht kan cruciaal zijn. Wanneer hij of zij zelf erg "over the top" meedoet, kan dit de leerlingen geruststellen en stimuleren om deel te nemen. Ze moeten namelijk het gevoel hebben dat ze niet kunnen afgaan, want dat iedereen in een gemoedelijke sfeer zit. Toch is het geen goed idee leerlingen onmiddellijk individueel voor de klas te laten zingen. Ook hier geldt de regel dat de activiteit moet worden opgebouwd. Het is dus een beter idee eerst in groep te zingen en dan bijvoorbeeld leerlingen tegen elkaar te laten zingen in een soort van "battle". De competitiegeest zal bepaalde leerlingen overhalen om toch deel te nemen, omdat niemand graag verliest en de meesten dus voor de overwinning zullen gaan. Toch blijft het mogelijk dat bepaalde leerlingen niet willen meedoen. In zo'n geval kan je niemand verplichten deel te nemen en te zingen. Die leerlingen die te schuchter zijn kan je best via een omweg betrekken in de activiteit door hen bijvoorbeeld eerst te laten observeren of jury te laten spelen of door hen simpelweg samen met iemand anders te laten zingen.

Bijlage 11 : Interview leerkracht lager onderwijs (Dana Benito)

Drama, muziek, beeld, beweging, media

1. Wat houden deze vakken volgens u in?

- Drama =
- Muziek =
- Beeld =
- Beweging =
- Media =

/ (De leerkracht gaf wel een kaft mee met het leerplan om deze vraag te beantwoorden.)

2. Welke activiteiten vallen hieronder (vbn?)

/ (De leerkracht gaf wel een kaft mee met het leerplan om deze vraag te beantwoorden.)

3. Wat zijn de doelen van deze vakken? In welke zin dragen deze vakken bij tot de ontwikkeling van de leerlingen (bv. op affectief vlak of op motorisch vlak of op cognitief vlak (→ concrete kennis en vaardigheden?) of ...) In hoeverre wordt dit bepaald door de leerplannen en in hoeverre door u als leerkracht?

Op de rapporten van de leerlingen staan de cijfers van alle deeldisciplines van muzische vorming apart vermeld. De leerkracht zet in het algemeen meer punten op attitudes en motivatie of extra moeite dan op het effectieve resultaat. Een kind dat zijn best heeft gedaan, extra moeite heeft geleverd, krijgt normaal gezien meer dan een acht. Anderen krijgen minder. Sommige leerkrachten zetten dit niet op het rapport onder de vorm van punten, maar kiezen bijvoorbeeld voor commentaren zodat de ouders ook een overzicht hebben.

Een voorbeeld:

Bij 'muziek' wordt het liedje 'En de boom stond op de berg' aangeleerd.

Bij 'beeld' wordt er geknutseld: er worden bijvoorbeeld vlinders met zilverpapier gemaakt. Heb je goed meegewerkt of heb je niet erg je best gedaan, dan komt dit op het rapport wanneer de leerkracht dit wil.

In het algemeen geven de leerkrachten in de school van mevrouw Benito niet erg graag muzische vorming. De reden die zij hieraan gaf, is dat ze nogal weinig fantasie hebben. Elke week krijgen de leerkrachten op de school twee lessen die ze mogen overgeven

aan de begeleiders (het gaat hier om kinderen van type drie). Zelf moet ze 28 uur op school zijn. Veelal wordt de muzische vorming dus gegeven door begeleiders, omdat de leerlingen het heel moeilijk hebben met onderlinge competitie.

Normaal gezien worden zulke lessen op vrijdagmiddag gegeven. De leerlingen mogen dan ontspannen, hoeven niet op de banken te gaan zitten en mogen babbelen.

Wat ze effectief moeten kunnen (zie eindtermen muzische vorming lagere school), is beperkt. Hoe de leerlingen deze eindtermen bereiken, mag de leerkracht bepalen. Je kan ze laten ontdekken dat je verschillende soorten krijtjes hebt, dat ze met zilverpapier meer kunnen doen dan enkel voedsel afdekken,... Ze moeten bijvoorbeeld leren werken met verschillende materialen en op bovenstaande manier kunnen de leerlingen dit bijvoorbeeld. In de lagere school maken ze dus effectief iets, het zijn niet meer bijvoorbeeld enkel lesjes rond knippen alleen. Als basis moeten ze dus eigenlijk leren werken met verschillende technieken en moeten ze er plezier aan beleven.

Experimenteren is dus de boodschap. Er worden mogelijke werkvelden vermeld in het leerplan, maar de leerkracht bepaalt dit grotendeels zelf en is dus redelijk vrij. Het leerplan vermeldt doelen en geeft voorbeelden, maar deze dienen slechts ter suggestie en zijn bijgevolg niet verplicht. Het meeste experimenteren gebeurt in de kleuterschool. Hier leren ze de kleuren kennen, hebben ze lesjes rond knippen,...

Het onderdeel 'beeld' dan, gaat vrijwel over het werken met de handen. Zo had mevrouw Benito in haar klas een filmpje gemaakt met 'Playmobil'. Samen hadden ze dan op voorhand de decors gemaakt, het verhaal geschreven,... Het leerplan verplicht dus niet echt iets, de leerkracht vult het in.

4. Op welke manier worden deze vakken didactisch aangepakt ?

/ (De leerkracht gaf wel een kaft mee met het leerplan om deze vraag te beantwoorden.)

5. Wat zijn uw ervaringen met deze vakken?

- Kruipt er veel werk in?
- Werpt het zijn vruchten af bij de leerlingen? Worden met andere woorden de vooropgestelde doelen bereikt?
- Wat brengt het zoal teweeg bij de leerlingen? Hoe reageren de leerlingen op deze vakken/hoe ervaren de leerlingen de muzische vakken? Zijn er verschillen te merken tussen de jongens en de meisjes?
- Gaan er bij de leerlingen voorkeuren uit naar bepaalde aspecten van het muzische? (bv. liever drama dan muziek)
- Merkt u een evolutie van de manier waarop leerlingen met het muzische omgaan doorheen de lagere school? Hebben de leerlingen van het zesde leerjaar bijvoorbeeld liever/minder graag muzische vorming dan de

leerlingen van het eerste leerjaar? Krijgen de leerlingen bijvoorbeeld andere voorkeuren naarmate ze ouder worden (bv. eerst liever muziek dan drama en nadien liever drama dan muziek)?

- Waar liggen de sterktes binnen de muzische vakken/waar schuilt de kracht van de muzische vakken?
- Waar liggen eventuele zwakkere punten?

Niet elk aspect moet evenveel uren krijgen. Muziek en beeld krijgen meestal de meeste aandacht en de andere vakken zitten erin vermengd. Meestal is vrijdagnamiddag het moment voor muzische vorming.

Er zijn geen grote verschillen te merken tussen jongens en meisjes. Meisjes zijn in het algemeen wel iets creatiever, maar ze genieten er allen erg van.

Als leerkracht bepaal je zelf hoeveel werk je in de muzische lessen stopt. Je kan bijvoorbeeld gewoon een Cd'tje gebruiken of zelf je muziekinstrument meenemen. Mevrouw Benito neemt vaak haar gitaar mee. Dit wordt in het algemeen sterk geapprecieerd door de leerlingen. Je kan als leerkracht zien dat ze er echt van genieten. De leerlingen ervaren dit meestal niet als 'echte' les. Ze hebben dit vaak niet door, genieten, babbelen en zijn creatief. Vaak hebben ze een voorkeur voor muziek, zeker als de gitaar wordt bovengehaald.

Van een echte evolutie is er niet echt sprake. Wel moet je in het zesde leerjaar niet meer afkomen met sinterklaasliedjes en popjes maken van blaadjes. Je kan dan beter kiezen voor activiteiten als bijvoorbeeld een rap of filmpjes maken.

Een enorme sterkte van dit vak is het plezier. Eigenlijk kunnen alle kinderen het.

Een zwakte is misschien dat niet iedereen even creatief is. De juf legt haar accenten. Sommige leerkrachten doen andere dingen, bijvoorbeeld enkel drama en toneel.

Stel nu dat een kind beter is in muziek en de juf behandelt dit niet, dan komt het kind niet aan zijn trekken. De verschillende juffen hebben dus andere manieren van werken en hun eigen visies.

Een ander zwak punt is het schoolbudget. Leuke materialen zijn leuk, maar je kan niet altijd doen wat je wil. Je kan bijvoorbeeld niet alle instrumenten hebben. Je moet roeien met de riemen die je hebt.

**6. Welke plaatst krijgt muzische vorming in de lessentabel/het leerplan?
Wordt dit opgedeeld in de verschillende aspecten (drama, muziek, beeld,
beweging, media)?**

Wordt hierbij aan bepaalde aspecten van de muzische vorming (bewust) meer of minder aandacht besteed?

Op vrijdagmiddag worden meestal twee lessen van vijftig minuten uitgetrokken (van 13u tot 15u30). Normaal gezien dus twee uur per week. Het leerplan zegt niets qua planning, maar geeft doelen en voorbeelden. De leerplannen zeggen wat we moeten verstaan onder beeld en muziek, maar zeggen niet 'dit moeten ze kennen'. Het geeft gewoon een hele waaier aan mogelijkheden.

De muzische activiteiten lopen vaak door elkaar en dit mag ook. Er zal bijvoorbeeld niet gewoon 'drama' of 'beweging' op de agenda staan. Meestal zal er 'muvo' of 'knutselen' staan.

Bij mevrouw Benito zijn muziek en beeld de hoofdaspecten, maar dit is, zoals eerder vermeld, dus afhankelijk van de juf. Bij anderen zal dit bijvoorbeeld knutselen en muziek zijn...

7. Waarom denkt u dat deze vakken minder aan bod komen in het middelbaar?

Komen deze vakken voldoende aan bod in het lager onderwijs volgens u? Waarom?

Het middelbaar heeft nog muziek en plastische opvoeding. Er is echter meer tijd nodig voor algemene vakken, waardoor leerlingen die echt op muzische opvoeding willen focussen best kunstonderwijs gaan volgen. In het middelbaar beseft je als leerling bovendien dat dit ook vakken zijn die op punten staan, in tegenstelling tot in de lagere school. Je mist daarbij een zekere vrijheid, omdat er meer gebonden oefeningen zijn die een vast resultaat vereisen. Dit is minder essentieel in de lagere school. In de lagere school kunnen de leerkrachten nog in zekere mate zelf bepalen wat ze beklemtonen en op welke manier ze de eindtermen trachten te bereiken. In het secundair onderwijs liggen de vakken meer vast en zijn hier nadrukkelijk punten aan verbonden. Zo moeten in het middelbaar bijvoorbeeld alle verschillende muziekstijlen behandeld worden, wat minder leuk is voor de leerlingen. Als je iets niet kunt, ben je immers ook gebuisd. In de lagere school is het niet erg als je eens een liedje mist.

In het secundair onderwijs zien de leerlingen ook in dat het vak minder essentieel is dan algemene vakken. De kans dat je dit nodig hebt in het dagelijkse leven, is natuurlijk veel minder groot dan de kans dat je bijvoorbeeld Frans, Engels of wiskunde zal moeten gebruiken.

8. Met welke randvoorwaarden moet rekening gehouden worden? (veiligheid in alle vormen)

Er moet rekening worden gehouden met vertrouwen, motivatie, stimulatie en creativiteit van leerkrachten en leerlingen.

Wanneer je bijvoorbeeld een pestkop in de klas hebt, zal de zwakste van de klas niet durven zingen. Expressie is ook jezelf tonen, vooral bij muziek. Bij type drie kinderen wordt er vaak commentaar op elkaar gegeven. Als je je les goed aanpakt, zodat je ook de 'bullebakken' meekrijgt, dan werkt dit. Je moet je klas echt goed kennen en weten hoe je ze kan meekrijgen. Er is bijvoorbeeld een pestkop in de klas die erg houdt van gitaar. Deze zal de anderen niet pesten, omdat hij op dat moment gefascineerd is door die gitaar. De grootste straf voor hem zou zijn dat hij muziek niet mag meedoen. Durven is dus belangrijk. Experimenten moet je doen en dit moet je durven in de groep.

9. Is er veel veranderd door de "nieuwe" media (computer, internet) ? Wat is er bijvoorbeeld (niet) veranderd? Heeft u de indruk dat omwille van de nieuwe middelen op vlak van media het muzische aspect passiever wordt en dat er op zich minder actief mee omgegaan wordt ? (minder zelf acteren, zelf muziek maken,...)

Knutselen blijft knutselen. Het is wel zo dat je inleidingen veranderen. Je kan de wereld in je klas halen door het internet te openen. Voorbeelden van hoe China, Amerika,... eruit zien. Verder halen veel leerkrachten hun ideeën ook van het internet. Je kan het vak verruimen. Het is niet omdat je 'youtube' hebt, dat je dan minder muziek gaat maken. Je kan alleen meer voorbeelden laten zien in de klas. De kern blijft echt wel hetzelfde. Het maakt het zeker niet passiever. Het internet wordt vooral gebruikt om dingen te tonen.

10. Wat heeft de impact van deze vakken volgens u op de verdere ontwikkeling/persoonlijkheidsvorming van de schoolkinderen?

Het zelfbeeld van de leerlingen kan stijgen. Ze kunnen meer zelfvertrouwen krijgen. Bij zulke vakken kan de juf constant zeggen "Amai, mooi, goed gedaan! Zelf bedacht? Mooie kleurencombinatie!!" Ook al is het in werkelijkheid lelijk, de juf complimenteert. Kinderen onthouden die complimenten! "Amai, het is nog een beetje stil, maar ken jij al heel die tekst vanbuiten?" De samenwerking wordt ook gestimuleerd. De kinderen leren om de beurt te zingen, materialen van elkaar te ontlenu (bijvoorbeeld een lijmstift), ze leren kijken bij hun burens zonder hun werk te kopiëren,...

11.Zou het kind anders functioneren mocht het deze vakken niet aangereikt krijgen op school?

Het kind zal niet anders zijn, maar de band die je met het kind hebt, is wel anders. Een kind kan ook thuis naar muziek luisteren, maar het feit dat het kind in de klas zit, met gitaar, in de cirkel, maakt het extra bijzonder... Het is een vak waarbij je kan scoren in de positieve zin, zonder dat je er veel moeite voor moet doen. Je moet er gewoon zijn, je ervoor inzetten en je scoort. Maar de vakken zijn niet echt nodig. Het verbetert wel het contact, de sfeer en de eigenwaarde van het kind. Als je het echt wil, kan je het ook in andere vakken integreren bijvoorbeeld in een leesmoment van taal, in een boswandeling voor het vak 'wereldoriëntatie',.... Bovendien maakt het feit dat dit een speciaal moment is op vrijdagnamiddag het extra bijzonder.

Bijlage 12 : Worksheet karaoke

Sell your song !

The name of your group: _____

Your song: _____

Follow these steps:

This symbol indicates that you have to work individually.

This symbol indicates that you have to work as a group.

!!! Mind the timing of each step in the process !!!

Step 1: Discover the song (8 minutes)

1) Open the worksheets on the computer. Click on the correct link underneath the lyrics to open the official clip of your song.

- Take the sheet of paper that contains the text of your song in front of you.
- While listening to the song, highlight the most important words individually.
- Focus on the words that are often repeated or stressed (mind the intonation).

2) Put the highlighted words of your group together and make a list of the 4 most important words (=keywords). Use these words to discuss the message of your song.

Step 2: A creative presentation(5 minutes)

Make a creative 'rap song'. Use the 4 most important words to express the message of your song.

- The rap song has to consist of at least 4 lines.
- Stress the keywords you've selected and pay attention to the rhythm and intonation.
- You will use this rap song to 'sell your song' to the rest of the class.

Step 3: Pick and choose (5 minutes)

Take a look at the karaoke version of your song (use the other link underneath the

lyrics).

- Choose 1 specific minute within the song that really expresses the message of your song.
- Practise this minute together with your group members.
- Pay attention to the rhythm and intonation (if necessary listen to the original version again) because you will have to sing it yourselves (with only the music in the background = karaoke) when you present the song to the rest of the class.

Step 4: The performance and election

Each group will sell their song by performing their rap song and by singing their 1-minute fragment.

The most creative group will win the Class Awards! (There will be an election!)

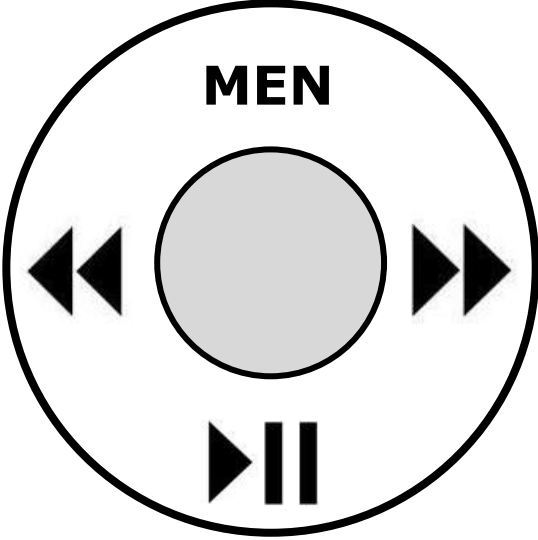
Bijlage 13 : Rolecards

Time Keeper	Moderator
<p>Your job is to keep track of the time. You may have to remind your team members of the time left. Some things you may say:</p> <ul style="list-style-type: none">• We have ... minutes left.• We have to finish what we are working on, we have ... minutes left. <p>Make sure your group finishes the assignment in time!</p>	<p>As a moderator you have to make sure that everyone speaks and gets the chance to speak in your group.</p> <p>You also have to make sure everyone communicates in English.</p>
Secretary	Organiser
<p>Your job is to take notes.</p> <p>You especially have to write down the rap song your group creates.</p> 	<p>Your job is to read the task to the rest of your group.</p> <p>You have to make sure that your group does the task correctly.</p>

Bijlage 14 : Playlist mechanica – elektriciteit

Playlist	
One Thing	>2
One Direction	
Paradise	>3
Coldplay	
Getting over you	>4
David Guetta & Chris Willis ft. Fergie & LMFAO	
Man Down	>5
Rihanna	
What Makes You Beautiful	>6
One Direction	
Someone Like You	>7
Adele	
Beautiful People	>8
Chris Brown ft. Benny Benassi	
Grenade	>9
Bruno Mars	
Break your heart	>10
Taio Cruz	
Beat It	>11
Michael Jackson	

MEN

One Thing – One Direction

I tried playing it cool
Girl when I'm looking at you
I can't ever be brave (dapper)
Cause you make my heart race
(draven, rennen)

Shot me out of the sky
You're my kryptonite (mijn zwak)
You keep making me weak (zwak)
Yeah, frozen and can't breathe

Something's gotta give now
Cause I'm dying just to make you
see
That I need you here with me now
Cause you've got that one thing

So get out, get out, get out of my
head
And fall into my arms instead
I don't, I don't, don't know what it is
But I need that one thing
And you've got that one thing

Now I'm climbing (klimmen) the
walls
But you don't notice (opmerken) at
all
That I'm going out of my mind (ik
word gek)

All day and all night

Something's gotta give now
Cause I'm dying just to know your
name
And I need you here with me now
Cause you've got that one thing
So get out, get out, get out of my
head
And fall into my arms instead
I don't, I don't, don't know what it is
But I need that one thing
And you've got that one thing

So get out, get out, get out of my
mind
And come on, come into my life
I don't, I don't, don't know what it is
But I need that one thing
And you've got that one thing

You've got that one thing

Get out, get out, get out of my head
And fall into my arms instead

So get out, get out, get out of my
head
And fall into my arms instead
I don't, I don't, don't know what it is
But I need that one thing
And you've got that one thing

Get out, get out, get out of my mind
And come on, come into my life
I don't, I don't, don't know what it is
But I need that one thing
And you've got that one thing

* Informal forms:

- gotta = got to
- cause = because

Official clip:

[http://www.youtube.com/watch?v=Y1xs_xPb46M
&ob=av2e](http://www.youtube.com/watch?v=Y1xs_xPb46M&ob=av2e)

Karaoke version:

http://www.youtube.com/watch?v=Hlim_qA6ao

Paradise - Coldplay

When she was just a girl
She expected the World
(verwachtte ze heel veel van het leven)
But it flew away from her reach
(het raakte buiten haar bereik)
So she ran away in her sleep
(dus vluchtte ze weg van de realiteit in haar slaap)

And dreamed of para-para-paradise
Para-para-paradise
Para-para-paradise
Every time she closed her eyes

When she was just a girl
She expected the world
But it flew away from her reach
And the bullets catch in her teeth
(=it was painful. But she went on in life, even when things got heavy, or worse.)

Life goes on, it gets so heavy
The wheel breaks the butterfly
(=it was painful. But she went on in life, even when things got heavy, or worse.)
Every tear a waterfall, in the night
the stormy night

She closed her eyes
In the night the stormy night, away
she'd fly

And dreams of para- para- paradise
Para- para-paradise
Para- para-paradise

Ohoohoooh
She dreams of para- para-paradise
Para-para-paradise
Para-para-paradise
Ohoohoooh-ohoh

Lalalalalalala

Still lying underneath the stormy
skies
She said oh-oh-oh
I know the sun's set to rise
(Despite the bad things in life, some
happy things will come.)

This could be para- para- paradise
Para- para- paradise
Could be para- para- paradise
Ohoohoooh

This could be para- para- paradise
Para- para- paradise
Could be para- para- paradise
Ohoohoooh-ohoh

This could be para- para- paradise
Para- para- paradise
Could be para- para- paradise

Ohoohoooh

Official clip:

http://www.youtube.com/watch?v=1G4j_sV_Fylg&ob=av2e

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=XJWgF52c8qg&feature=related>

Getting over you - David Guetta and Chris Willis ft. Fergie & LMFAO

All the things I know right now
If I only knew back then
(als ik die toen maar eens wist)
There's no getting over
No getting over'
There's just no getting over you.

[Chris Willis]
Wish I could spin my world into
reverse
(ik zou mijn wereld willen
terugdraaien)
, just to have you back again
There's no getting over
There's no getting over
There's just no getting over you
(you)!

[LMFAO]
We're back
Hey hey I can't forget you baby
I think about you every day
I tried to masculate the pain (de pijn
verdragen)
That's why I'm next on the booth
D-d-d dance to the groove

There is no there is no getting over
you.
Baby it feels so right
To dance to the beat up night
The heat between you and I retreat
to the morning light
We like to live like class
And pour (inschenken) them shots up
in the glass
But there is no, there is no getting
over you.
I'm a party, and party and party and
party...
And party and party and party...
I'm a party, and party and party and
party...
And party and party and party...
[Fergie]
All the things I know right now
If I only knew back then
There's no getting over
No getting over'
There's just no getting over you.

[Chris Willis]
Wish I could spin my world into
reverse, just to have you back again
There's no getting over
There's no getting over
There's just no getting over you
(you)!

[LMFAO]
I'm a party, and party and party and
party...
And party and party and party...
I'm a party, and party and party and
party...
And party and party and party...

[Fergie]
People in the place
If you ever felt love
Then you know what I'm talking
about
There is no getting over
Aaaaaahhhhhh

[LMFAO]
I'm a party, and party and party and
party...
And party and party and party...
I'm a party, and party and party and
party...
And party and party and party...

There is no getting over you

Official clip:

http://www.youtube.com/watch?v=FxDNpQAp_A

Karaoke version:

http://www.youtube.com/watch?v=GHH0a5aA_ik&feature=related

Man Down – Rihanna

I didn't mean to end his life
I know it wasn't right
I can't even sleep at night
Can't get it off my mind
I need to get out of sight (zicht)
Before I end up behind bars (tralies)

What started out as a simple altercation
(ruzie)
Turned into a real sticky
situation(vervelende situatie)
Me just thinking on the time that I'm
facing
(de tijd die me te wachten staat)
Makes me wanna cry

Cause I didn't mean to hurt him
Could have been somebody's son
And I took his heart when (I killed him)
I pulled up that gun (geweer)

Rum bum bum bum rum bum bum bum
rum bum bum bum
Man Down
Rum bum bum bum rum bum bum bum
rum bum bum bum
Man Down

Oh mama mama mama
I just shot a man down
In central station
In front of a big all crowd (publiek)
Oh Why Oh Why
Oh mama mama mama

I just shot a man down
In central station

It's a 22 (= type of gun)
I Call her 'Peggy Sue'
When she fits (past) right down in my
shoes
What do you expect me to do
If you're playing me for a fool
I will lose my cool
And reach for my fire arm

I didn't mean to lay him down
But it's too late to turn back now
Don't know what I was thinking
Now he's no longer living
So I'm about to leave town

Cause I didn't mean to hurt him
Could have been somebody's son
And I took his heart when
I pulled up that gun

Rum bum bum bum rum bum bum bum
rum bum bum bum
Man Down
Rum bum bum bum rum bum bum bum
rum bum bum bum
Man Down

Oh mama mama mama
I just shot a man down
In central station
In front of a big all crowd
Oh Why Oh Why
Oh mama mama mama
I just shot a man down

In central station

But here me now
Look I never thought I'd do it
Never thought I'd do it
Never thought I'd do it
Oh gosh (oh hemeltje)
Whatever happened to me
Ever happened to me
Ever happened to me
Why did I pull the trigger
Pull the trigger pull the trigger BOOM
And ended ended s life so soon
When I pull the trigger pull the trigger
pull it on you
Somebody tell me what I'm gonna what
I'm gonna do

Rum bum bum bum rum bum bum bum
rum bum bum bum
They say one man down
Rum bum bum bum rum bum bum bum
bumm rum bum bum bum
And I ran downtown

Cause now I am a criminal criminal
criminal
Oh lord oh mercy (genade) now I am a
criminal
Man Down
Tell the judge (rechter) please give me
minimal
Run out of town on the Grand seminal
seminal
(grand central station)

Oh mama mama mama

I just shot a man down
In central station
In front of a big all crowd
Oh Why Oh Why
Oh mama mama mama
I just shot a man down
In central station

* Informal forms:

- cause = because

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=sEhy-RXkNo0&ob=av2n>

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=agUa-g3r9JT0&feature=related>

What Makes You Beautiful

– One Direction

You're insecure (onzeker)
Don't know what for
You're turning heads when you walk
through the door
Don't need make up
To cover up (bedekken/verbergen)
Being the way that you are is enough

Everyone else in the room can see it
Everyone else but you

[Chorus]

Baby you light up my world like nobody
else

The way that you flip your hair gets me
overwhelmed (overdonderd)

But when you smile at the ground it
ain't* hard to tell

You don't know (oh oh)

You don't know you're beautiful

If only you saw what I can see
You'll understand why I want you so
desperately (wanhopig)
Right now I'm looking at you and I can't
believe
You don't know (oh oh)
You don't know you're beautiful (oh oh)
That's what makes you beautiful

So c-come on
You got it wrong
To prove (bewijzen) I'm right I put it in a
song

I don't know why
You're being shy (verlegen)

And turn away when I look into your
eyes

Everyone else in the room can see it
Everyone else but you

[Chorus]

Baby you light up my world like nobody
else

The way that you flip your hair gets me

overwhelmed

But when you smile at the ground it
ain't* hard to tell

You don't know (oh oh)

You don't know you're beautiful

If only you saw what I can see

You'll understand why I want you so
desperately

Right now I'm looking at you and I can't
believe

You don't know (oh oh)

You don't know you're beautiful (oh oh)

That's what makes you beautiful

[Bridge]

Nana Nana Nana Nana

Nana Nana Nana Nana

Nana Nana Nana Nana

Baby you light up my world like nobody
else

The way that you flip your hair gets me
overwhelmed

But when you smile at the ground it

ain't* hard to tell

You don't know (oh oh)

You don't know you're beautiful

[Chorus]

Baby you light up my world like nobody
else

The way that you flip your hair gets me
overwhelmed

But when you smile at the ground it
ain't* hard to tell

You don't know (oh oh)

You don't know you're beautiful

If only you saw what I can see

You'll understand why I want you so
desperately

Right now I'm looking at you and I can't
believe

You don't know (oh oh)

You don't know you're beautiful (oh oh)

You don't know you're beautiful (oh oh)

That's what makes you beautiful

* Informal forms:

- ain't = **isn't**

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=QJO3>

[ROT-A4E](#)

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=D3kf>

[DsTe7kI&feature=fvst](#)

Someone Like You – Adele

I heard that you're settled down
That you found a girl and you're married
now.

I heard that your dreams came true.
Guess she gave you things I didn't give
to you.

Old friend, why are you so shy?
Ain't* like you to hold back or hide from
the light.

I hate to turn up out of the blue (plots
opdagen) uninvited (onuitgenodigd)
But I couldn't stay away, I couldn't fight
it.

I had hoped you'd see my face and that
you'd be reminded
That for me it isn't over.

Never mind, I'll find someone like you
I wish nothing but the best for you too
Don't forget me, I beg (ik smeek)
I remember you said,

"Sometimes it lasts in love but
sometimes it hurts instead,
Sometimes it lasts in love but sometimes
it hurts instead, "
Yeah

You know how the time flies
Only yesterday was the time of our lives
We were born and raised (grootgebracht)
In a summer haze (waas)
Bound by the surprise of our glory days

I hate to turn up out of the blue
uninvited
But I couldn't stay away, I couldn't fight
it.
I'd hoped you'd see my face and that
you'd be reminded
That for me it isn't over.

Never mind, I'll find someone like you
I wish nothing but the best for you too
Don't forget me, I beg
I remember you said,
"Sometimes it lasts in love but

sometimes it hurts instead."

Yeah

Nothing compares
No worries or cares
Regrets and mistakes
They are memories made.
Who would have known how bittersweet
this would taste?

Never mind, I'll find someone like you
I wish nothing but the best for you
Don't forget me, I beg
I remember you said,
"Sometimes it lasts in love but
sometimes it hurts instead."

Never mind, I'll find someone like you
I wish nothing but the best for you too
Don't forget me, I beg
I remember you said,
"Sometimes it lasts in love but
sometimes it hurts instead,
Sometimes it lasts in love but sometimes

it hurts instead."

Yeah

* Informal forms:

- ain't = (it) **isn't**

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=hLQI3WQQoQ0>

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=jUaQzZ0DQvQ&feature=fvwrel>

Beautiful People – Chris Brown ft. Benny Benassi

Everywhere everywhere
Everywhere I go
Everywhere that I've been
The only thing I see is
Is beautiful people
Beautiful people
Beautiful people
Beautiful people

Don't you know don't you know
You're beautiful don't you know
Don't you know don't you know
Beautiful don't you know know know

Live your life live your life
Let the love inside
It's your life it's your life
Got to play it right
Take your time take your time
Take your sexy time

Lose your head lose your head
Your beauty it's inside you
Inside you
Don't let them bring you down no
(laat ze je niet verdrietig maken)
The beauty is inside you
Don't let them bring you down

Because you start your life today
Live any thoughts you've dreamed
off

Everywhere everywhere
Everywhere I go
Everywhere that I've been
The only thing I see is
Is beautiful people
Beautiful people
Beautiful people
Beautiful people
Don't you know don't you know
You're beautiful don't you know
Don't you know don't you know
Beautiful don't you know know know

Take your time take your time
Take your sexy time
Lose your head lose your head
Your beauty's deep inside
Inside you
Don't let them bring you down no
Your beauty is inside you
Don't let them bring you down no
The beauty is inside you

Don't let them bring you down

Everywhere everywhere
Everywhere I go
Everywhere that I've been
The only thing I see is

Is beautiful people
Beautiful people
Beautiful people
Beautiful people

Don't you know don't you know
You're beautiful don't you know
Don't you know don't you know
Beautiful don't you know know know

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=DD3pFe-07Y&feature=fvst>

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=wfTV3Pp7yKg>

Grenade – Bruno Mars

Easy come, easy go, that's just how you live

Oh, take, take, take it all but you never give

Should've known you was* trouble from the first kiss

Had your eyes wide open, why were they open?

Gave you all I had and you tossed it in the trash (gooide het weg)

You tossed it in the trash, you did

To give me all your love is all I ever asked

'Cause* what you don't understand is

I'd catch a grenade for ya*

Throw my hand on a blade (mes) for ya*

I'd jump in front of a train for ya*

You know I'd do anything for ya*

I would go through all this pain

Take a bullet (kogel) straight through my

brain

Yes, I would die for you, baby

But you won't do the same

No, no, no, no

Black, black, black and blue, beat me 'til

I'm numb (gevoelloos)

Tell the devil I said, hey, when you get back to where you're from

Mad women, bad women, that's just what you are, yeah

You'll smile in my face then rip the brakes out my car

Gave you all I had and you tossed it in the trash

You tossed it in the trash, yes, you did

To give me all your love is all I ever asked

'Cause* what you don't understand is

I'd catch a grenade for ya*

Throw my hand on a blade for ya*

I'd jump in front of a train for ya*

You know I'd do anything for ya*

I would go through all this pain

Take a bullet straight through my brain

Yes, I would die for ya*, baby

But you won't do the same

If my body was on fire

Ooh, you'd watch me burn down in flames (vlammen)

You said you loved me, you're a liar (leugenaar)

'Cause* you never, ever, ever did, baby

But darling, I'd still catch a grenade for ya*

Throw my hand on a blade for ya*

I'd jump in front of a train for ya*

You know I'd do anything for ya*

I would go through all this pain

Take a bullet straight through my brain

Yes, I would die for you, baby

But you won't do the same

No, you won't do the same
You wouldn't do the same
Ooh, you never do the same
No, no, no, no

* Informal forms:

- you was = **you were**
- 'cause = **the short form of because**
- ya = **you**

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=SR6iYWJxHqs>

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=qg08l8y7tnU>

Break your heart – Taio Cruz

Whoa whoa ...

Now listen to me baby (uh uh oh oh)

Before I love and leave you (uh uh oh oh)

They call me heart breaker (uh uh oh oh)

I don't wanna* deceive

(misleiden/bedriegen) you (uh uh oh oh oh)

If you fall for me

I'm not easy to please

I might tear you apart (ik kan je hart verscheuren)

Told you from the start, baby from the start

I'm only gonna* break break your, break break your heart [x4]

Whoa, whoa...

There's no point trying to hide it (uh uh oh oh)

No point trying to evade

(vermijden/ontlopen) it (uh uh oh oh)

I know I've got a problem (uh uh oh oh)

Problem with misbehaving (uh uh oh oh oh)

If you fall for me

I'm not easy to please

I might tear you apart

Told you from the start, baby from the start

I'm only gonna* break break your, break break your heart [x4]

Whoa whoa ...

(Eh) and I know karma's gonna* get me back for being so cold (eh)

Like a big bad wolf I'm born to be bad and bad to the bone (eh)

If you fall for me I'm only gonna* tear you apart (eh)

Told you from the start (eh)

I'm only gonna* break break your, break break your heart [x4]

Whoa, whoa, whoa, whoa

* Informal forms:

- wanna = **want to**
- gonna = **going to**

Official clip:

http://www.youtube.com/watch?v=y_SI2EDM6Lo

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=FwEMkrLjX7w>

Beat It – Michael Jackson

They told him don't you ever come
around here
Don't wanna* see your face, you better
disappear
The fire's in their eyes and their words
are really clear
So beat it, just beat it

You better run, you better do what you
can
Don't wanna* see no blood, don't be a
macho man
You wanna* be tough (stoer), better do
what you can
So beat it, but you wanna* be bad

Just beat it, beat it, beat it, beat it
No one wants to be defeated (verslagen)
Showin'* how funky and strong is your
fight
It doesn't matter who's wrong or right
Just beat it, beat it
Just beat it, beat it

Just beat it, beat it
Just beat it, beat it

They're out to get you, better leave while
you can
Don't wanna* be a boy, you wanna* be
a man
You wanna* stay alive, better do what
you can
So beat it, just beat it

You have to show them that you're really
not scared
You're playin'* with your life, this ain't
no* truth or dare (waarheid, durven of
doen)
They'll kick you, then they beat you,
Then they'll tell you it's fair
So beat it, but you wanna* be bad

Just beat it, beat it, beat it, beat it
No one wants to be defeated
Showin'* how funky and strong is your
fight
It doesn't matter who's wrong or right

Just beat it, beat it, beat it, beat it
No one wants to be defeated
Showin'* how funky and strong is your
fight
It doesn't matter who's wrong or right
Just beat it, beat it, beat it, beat it
Beat it, beat it, beat it, beat it (X3)

Just beat it, beat it, beat it, beat it
No one wants to be defeated
Showin'* how funky and strong is your
fight
It doesn't matter who's wrong or right

Just beat it, beat it, beat it, beat it
No one wants to be defeated
Showin'* how funky and strong is your
fight
It doesn't matter who's wrong or right

Just beat it, beat it, beat it, beat it
No one wants to be defeated
Showin'* how funky and strong is your

fight

It doesn't matter who's wrong or who's
right

Just beat it, beat it, beat it, beat it

No one wants to be defeated

Showin'* how funky and strong is your
fight

It doesn't matter who's wrong or right

Just beat it, beat it, beat it, beat it

No one wants to be defeated

Showin'* how funky and strong is your
fight

It doesn't matter who's wrong or right

Just beat it, beat it, beat it, beat it

No one wants to be defeated

Showin'* how funky ...

* Informal forms:

- wanna = **want to**
- showin' = **showing**
- playin' = **playing**
- this ain't no = **this isn't / this is no**

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=oRdxUFD0Qe0&ob=av2e>

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=3gUOXZifmU>

No Stress- Laurent Wolf

I don't wanna work today, maybe I just
wanna stay

Just take it easy because there's no
stress.

I know it's not awful crime, something
pleasure in my mind

Nothing can cause me distress
(verdriet/leed).

I text my baby on her phone tell her get
her sexy body home

That's the way I wanna spend my day.

Got to find an alibi cause I don't wanna
waste my time

I don't wanna feel distressed.

It's not that I'm lazy, I think I'm just
crazy

It's not that I'm lazy, I think I'm just
crazy

It's not that I'm lazy, I think I'm just
crazy

It's not that I'm lazy, I'm just crazy, hey
hey.

No stress.

No need to fight against the feelings,
because the life is not depressing.

No need to fight against the feelings,
because the life is not depressing.

No stress, oh oh !

I don't wanna work today, I don't wanna
work today.

I don't wanna work today, maybe I just
wanna stay

Just take it easy cause there's no stress.

I know it's not an awful crime, something
pleasure in my mind

Nothing can cause me distress

I text my baby on her phone tell her get
her sexy body home

That's the way I wanna spend my day.

Got to find an alibi because I don't
wanna waste my time

I don't wanna feel distressed.

It's not that I'm lazy, I think I'm just
crazy

It's not that I'm lazy, I think I'm just
crazy

It's not that I'm lazy, I think I'm just
crazy

It's not that I'm lazy, I'm just crazy, hey
hey.

No stress, think I'm just crazy, not
depressing.

No need to fight against the feelings,
because the life is not depressing.

No need to fight against the feelings,
because the life is not depressing.

I don't wanna work today, I don't wanna
work today.

I don't wanna work today, I don't wanna
work today.

* Informal forms:

- wanna = **want to**

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=bVRnMrl2oj8&ob=av2e>

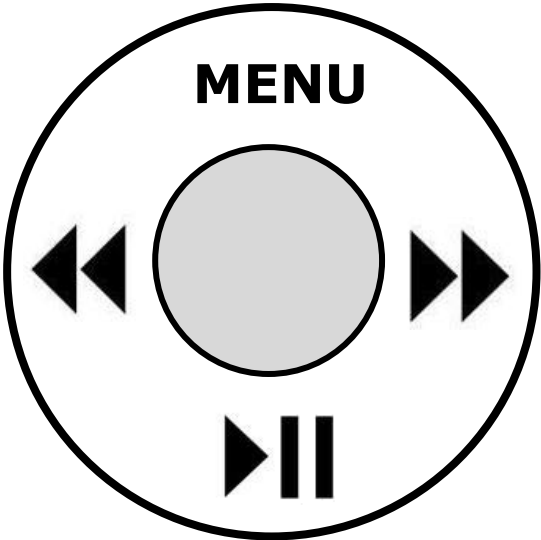
Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=zsAx86s71pQ> (It starts at 47 seconds.)

Bijlage 15: Playlist Latijn

Playlist	
How To Save A Life	>2
The Fray	
The A Team	>3
Ed Sheeran	
Lego House	>4
Ed Sheeran	
Viva La Vida	>5
Coldplay	
What Makes You Beautiful	>6
One Direction	
Someone Like You	>7
Adele	
People Help The People	>8
Birdy	
Grenade	>9
Bruno Mars	
Break your heart	>10
Taio Cruz	
Beat It	>11
Michael Jackson	

MENU

How To Save A Life – The Fray

Step one you say we need to talk
He walks you say sit down it's just a talk
He smiles politely back at you
You stare politely right on through
Some sort of window to your right
As he goes left and you stay right
Between the lines of fear and blame
You begin to wonder why you came

CHORUS:

Where did I go wrong, I lost a friend
Somewhere along in the bitterness
And I would have stayed up with you all night
Had I known how to save a life

Let him know that you know best
'Cause after all you do know best
Try to slip past his defense
Without granting innocence
Lay down a list of what is wrong
The things you've told him all along
And pray to God he hears you
And pray to God he hears you

CHORUS:

Where did I go wrong, I lost a friend
Somewhere along in the bitterness
And I would have stayed up with you all night
Had I known how to save a life

As he begins to raise his voice
You lower yours and grant him one last choice
Drive until you lose the road
Or break with the ones you've followed
He will do one of two things
He will admit to everything
Or he'll say he's just not the same
And you'll begin to wonder why you came

CHORUS:

Where did I go wrong, I lost a friend
Somewhere along in the bitterness
And I would have stayed up with you all night
Had I known how to save a life

CHORUS:

Where did I go wrong, I lost a friend
Somewhere along in the bitterness

And I would have stayed up with you all night
Had I known how to save a life
How to save a life
How to save a life

CHORUS:

Where did I go wrong, I lost a friend
Somewhere along in the bitterness
And I would have stayed up with you all night
Had I known how to save a life

CHORUS:

Where did I go wrong, I lost a friend
Somewhere along in the bitterness
And I would have stayed up with you all night
Had I known how to save a life
How to save a life, how to save a life

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=cjVQ36NhbMk&ob=av2e>

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=JjzWG18X55g>

The A Team - Ed Sheeran

White lips, pale face
Breathing in snowflakes
Burnt lungs, sour taste
Light's gone, day's end
Struggling to pay rent
Long nights, strange men

And they say she's in the Class A Team
Stuck in her daydream
Been this way since eighteen but lately
Her face seems, slowly sinking, wasting
Crumbling like pastries
And they scream
The worst things in life come free to us

`Cos* we're just under the upper hand
And go mad for a couple of grams
And she don't wanna* go outside tonight
And in a pipe she flies to the Motherland
Or sells love to another man
It's too cold outside
For angels to fly
Angels to fly

Ripped gloves, raincoat
Tried to swim and stay afloat
Dry house, wet clothes
Loose change, bank notes
Weary-eyed, dry throat
Call girl, no phone

And they say she's in the Class A Team
Stuck in her daydream
Been this way since eighteen but lately
Her face seems, slowly sinking, wasting
Crumbling like pastries
And they scream
The worst things in life come free to us

`Cos* we're just under the upper hand
And go mad for a couple of grams
But she don't want* to go outside tonight
And in a pipe she flies to the Motherland
And sells love to another man
It's too cold outside
For angels to fly

An angel will die
Covered in white, closed eyed
And hoping for a better life
This time will fade out tonight
Straight down the line

And they say she's in the Class A Team
Stuck in her daydream
Been this way since eighteen but lately
Her face seems, slowly sinking, wasting
Crumbling like pastries
They scream
The worst things in life come free to us

And we're all under the upper hand
And go mad for a couple of grams
And we don't want to go outside tonight
And in the pipe fly to the Motherland
Or sell love to another man
It's too cold outside

For angels to fly
Angels to fly, fly, fly
For angels to fly, to fly, to fly
For angels to die.

* Informal forms:

- `cos = `cause = **the short form of because**
- she don't wanna = she don't want to = **she doesn't want to**

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=AkZx8MX7u4I>

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=ol0F6hAQY1I>

Lego House – Ed Sheeran

I'm gonna* pick up the pieces and build
a Lego house

If things go wrong we can knock it down
My three words have two meanings but
there's one thing on my mind
It's all for you

And it's dark in a cold December, but I've
got you to keep me warm
If you're broken I will mend ya* and
keep you sheltered from the storm that's
raging on, now

I'm out of touch, I'm out of love
I'll pick you up when you're getting down
And out of all these things I've done, I
think I love you better now
I'm out of sight, I'm out of mind
I'll do it all for you in time
And out of all these things I've done, I
think I love you better now, now

I'm gonna* paint you by numbers and
colour you in

If things go right we can frame it and put
you on a wall

And it's so hard to say it but I've been
here before

Now I'll surrender up my heart and swap
it for yours

I'm out of touch, I'm out of love
I'll pick you up when you're getting down
And out of all these things I've done, I
think I love you better now
I'm out of sight, I'm out of mind
I'll do it all for you in time
And out of all these things I've done, I
think I love you better now

Don't hold me down, I think the braces
are breaking and it's more than I can
take

And it's dark in a cold December, but I've
got you to keep me warm
If you're broken I will mend ya and keep

you sheltered from the storm that's
raging on, now

I'm out of touch, I'm out of love
I'll pick you up when you're getting down
And out of all these things I've done, I
think I love you better now
I'm out of sight, I'm out of mind,
I'll do it all for you in time
And out of all these things I've done, I
think I love you better now
I'm out of touch, I'm out of love
I'll pick you up when you're getting down
And out of all these things I've done, I
will love you better now

* Informal forms:

- gonna = **going to**
- ya = **you**

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=c4BLVznuWnU>

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=gmgQWXvvhBM>

Viva La Vida – Coldplay

I used to rule the world
Seas would rise when I gave the word
Now in the morning I sleep alone
Sweep the streets that I used to own

I used to roll the dice
Feel the fear in my enemy's eyes
Listen as the crowd would sing:
"Now the old king is dead!
Long live the king!"

One minute I held the key
Next the walls were closed on me
And I discovered that my castles stand
Upon pillars of salt and pillars of sand

I hear Jerusalem bells are ringing
Roman Cavalry choirs are singing
Be my mirror my sword and shield
My missionaries in a foreign field
For some reason I can't explain
Once you go there was never, never an
honest word

That was when I ruled the world
(Ohhh)

It was the wicked and wild wind
Blew down the doors to let me in
Shattered windows and the sound of
drums
People couldn't believe what I'd become

Revolutionaries wait
For my head on a silver plate
Just a puppet on a lonely string
Oh who would ever want to be king?

I hear Jerusalem bells are ringing
Roman Cavalry choirs are singing
Be my mirror my sword and shield
My missionaries in a foreign field
For some reason I can't explain
I know Saint Peter will call my name
Never an honest word
But that was when I ruled the world
(Ohhhhh Ohhh Ohhh)

I hear Jerusalem bells a ringing

Roman Cavalry choirs are singing
Be my mirror my sword and shield
My missionaries in a foreign field
For some reason I can't explain
I know Saint Peter will call my name
Never an honest word
But that was when I ruled the world
Oooooh Oooooh Oooooh

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=xSwH-DWrzOA>

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=hriLgju0Kn8>

What Makes You Beautiful

– One Direction

You're insecure
Don't know what for
You're turning heads when you walk
through the door
Don't need make up
To cover up
Being the way that you are is enough

Everyone else in the room can see it
Everyone else but you

[Chorus]

Baby you light up my world like nobody
else
The way that you flip your hair gets me
overwhelmed
But when you smile at the ground it
ain't* hard to tell
You don't know (oh oh)
You don't know you're beautiful

If only you saw what I can see
You'll understand why I want you so
desperately
Right now I'm looking at you and I can't
believe
You don't know (oh oh)
You don't know you're beautiful (oh oh)
That's what makes you beautiful

So c-come on
You got it wrong
To prove I'm right I put it in a song
I don't know why
You're being shy
And turn away when I look into your
eyes

Everyone else in the room can see it
Everyone else but you

[Chorus]

Baby you light up my world like nobody
else
The way that you flip your hair gets me
overwhelmed

But when you smile at the ground it
ain't* hard to tell
You don't know (oh oh)
You don't know you're beautiful

If only you saw what I can see
You'll understand why I want you so
desperately
Right now I'm looking at you and I can't
believe
You don't know (oh oh)
You don't know you're beautiful (oh oh)
That's what makes you beautiful

[Bridge]

Nana Nana Nana Nana
Nana Nana Nana Nana
Nana Nana Nana Nana

Baby you light up my world like nobody
else
The way that you flip your hair gets me
overwhelmed
But when you smile at the ground it
ain't* hard to tell

You don't know (oh oh)
You don't know you're beautiful

[Chorus]

Baby you light up my world like nobody
else

The way that you flip your hair gets me
overwhelmed

But when you smile at the ground it
ain't* hard to tell

You don't know (oh oh)
You don't know you're beautiful

If only you saw what I can see
You'll understand why I want you so
desperately
Right now I'm looking at you and I can't
believe

You don't know (oh oh)
You don't know you're beautiful (oh oh)
You don't know you're beautiful (oh oh)
That's what makes you beautiful

* Informal forms:

- ain't = **isn't**

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=QJO3ROT-A4E>

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=D3kfDsTe7kI&feature=fvst>

Someone Like You – Adele

I heard that you're settled down
That you found a girl and you're married
now.

I heard that your dreams came true.
Guess she gave you things I didn't give
to you.

Old friend, why are you so shy?
Ain't* like you to hold back or hide from
the light.

I hate to turn up out of the blue
uninvited
But I couldn't stay away, I couldn't fight
it.

I had hoped you'd see my face and that
you'd be reminded
That for me it isn't over.

Never mind, I'll find someone like you
I wish nothing but the best for you too
Don't forget me, I beg
I remember you said,

"Sometimes it lasts in love but
sometimes it hurts instead,
Sometimes it lasts in love but sometimes
it hurts instead, "
Yeah

You know how the time flies
Only yesterday was the time of our lives
We were born and raised
In a summer haze
Bound by the surprise of our glory days

I hate to turn up out of the blue
uninvited
But I couldn't stay away, I couldn't fight
it.
I'd hoped you'd see my face and that
you'd be reminded
That for me it isn't over.

Never mind, I'll find someone like you
I wish nothing but the best for you too
Don't forget me, I beg
I remember you said,
"Sometimes it lasts in love but

sometimes it hurts instead."

Yeah

Nothing compares
No worries or cares
Regrets and mistakes
They are memories made.
Who would have known how bittersweet
this would taste?

Never mind, I'll find someone like you
I wish nothing but the best for you
Don't forget me, I beg
I remember you said,
"Sometimes it lasts in love but
sometimes it hurts instead."

Never mind, I'll find someone like you
I wish nothing but the best for you too
Don't forget me, I beg
I remember you said,
"Sometimes it lasts in love but
sometimes it hurts instead,
Sometimes it lasts in love but sometimes

it hurts instead."

Yeah

* Informal forms:

- ain't = (it) **isn't**

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=hLQI3WQQoQ0>

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=5aHT5aYIUkE>

People Help The People – Birdy

God knows what is hiding in those weak
and drunken hearts
I guess you kissed the girls and made
them cry
those Hard-faced Queens of
misadventure
God knows what is hiding in those weak
and sunken eyes
a Fiery throng of muted angels
Giving love and getting nothing back

People help the people
And if your homesick, give me your hand
and I'll hold it
People help the people
And nothing will drag you down
Oh and if I had a brain, Oh and if I had a
brain
I'd be cold as a stone and rich as the fool
That turned, all those good hearts away

God knows what is hiding, in this world
of little consequence
Behind the tears, inside the lies
A thousand slowly dying sunsets
God knows what is hiding in those weak
and drunken hearts
I guess the loneliness came knocking
No one needs to be alone, oh save me

People help the people
And if your homesick, give me your hand
and I'll hold it
People help the people
Nothing will drag you down
Oh and if I had a brain, Oh and if I had a
brain
I'd be cold as a stone and rich as the fool
That turned, all those good hearts away

People help the people
And if your homesick, give me your hand
and I'll hold it
People help the people
Nothing will drag you down
Oh and if I had a brain, Oh and if I had a

brain

I'd be cold as a stone and rich as the fool
That turned, all those good hearts away

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=OmLNs6zQIHo>

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=m8yeJXazauo&feature=related>

Grenade – Bruno Mars

Easy come, easy go, that's just how you live

Oh, take, take, take it all but you never give

Should've known you was* trouble from the first kiss

Had your eyes wide open, why were they open?

Gave you all I had and you tossed it in the trash

You tossed it in the trash, you did

To give me all your love is all I ever asked

'Cause* what you don't understand is

I'd catch a grenade for ya*

Throw my hand on a blade for ya*

I'd jump in front of a train for ya*

You know I'd do anything for ya*

I would go through all this pain

Take a bullet straight through my brain

Yes, I would die for you, baby

But you won't do the same

No, no, no, no

Black, black, black and blue, beat me 'til

I'm numb

Tell the devil I said, hey, when you get back to where you're from

Mad women, bad women, that's just what you are, yeah

You'll smile in my face then rip the brakes out my car

Gave you all I had and you tossed it in the trash

You tossed it in the trash, yes, you did
To give me all your love is all I ever asked

'Cause* what you don't understand is

I'd catch a grenade for ya*

Throw my hand on a blade for ya*

I'd jump in front of a train for ya*

You know I'd do anything for ya*

I would go through all this pain

Take a bullet straight through my brain

Yes, I would die for ya*, baby

But you won't do the same

If my body was on fire

Ooh, you'd watch me burn down in flames

You said you loved me, you're a liar

'Cause* you never, ever, ever did, baby

But darling, I'd still catch a grenade for ya*

Throw my hand on a blade for ya*

I'd jump in front of a train for ya*

You know I'd do anything for ya*

I would go through all this pain

Take a bullet straight through my brain

Yes, I would die for you, baby

But you won't do the same

No, you won't do the same

You wouldn't do the same

Ooh, you never do the same

No, no, no, no

* Informal forms:

- you was = **you were**
- 'cause = **the short form of because**
- ya = **you**

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=SR6iYWJxHqs>

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=qg08l8y7tnU>

Break your heart – Taio Cruz

Whoa whoa ...

Now listen to me baby (uh uh oh oh)

Before I love and leave you (uh uh oh oh)

They call me heart breaker (uh uh oh oh)

I don't wanna* deceive you (uh uh oh oh)

If you fall for me

I'm not easy to please

I might tear you apart

Told you from the start, baby from the start

I'm only gonna* break break your, break break your heart [x4]

Whoa, whoa...

There's no point trying to hide it (uh uh oh oh)

No point trying to evade it (uh uh oh oh)

I know I've got a problem (uh uh oh oh)

Problem with misbehaving (uh uh oh oh oh)

If you fall for me

I'm not easy to please

I might tear you apart

Told you from the start, baby from the start

I'm only gonna* break break your, break break your heart [x4]

Whoa whoa ...

(Eh) and I know karma's gonna* get me back for being so cold (eh)

Like a big bad wolf I'm born to be bad and bad to the bone (eh)

If you fall for me I'm only gonna* tear you apart (eh)

Told you from the start (eh)

I'm only gonna* break break your, break break your heart [x4]

Whoa, whoa, whoa, whoa

* Informal forms:

- wanna = **want to**
- gonna = **going to**

Official clip:

http://www.youtube.com/watch?v=y_SI2EDM6Lo

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=FwEMkrLjX7w>

Beat It – Michael Jackson

They told him don't you ever come
around here
Don't wanna* see your face, you better
disappear
The fire's in their eyes and their words
are really clear
So beat it, just beat it

You better run, you better do what you
can
Don't wanna* see no blood, don't be a
macho man
You wanna* be tough, better do what
you can
So beat it, but you wanna* be bad

Just beat it, beat it, beat it, beat it
No one wants to be defeated
Showin'* how funky and strong is your
fight
It doesn't matter who's wrong or right
Just beat it, beat it
Just beat it, beat it

Just beat it, beat it
Just beat it, beat it

They're out to get you, better leave while
you can
Don't wanna* be a boy, you wanna* be
a man
You wanna* stay alive, better do what
you can
So beat it, just beat it

You have to show them that you're really
not scared
You're playin'* with your life, this ain't
no* truth or dare
They'll kick you, then they beat you,
Then they'll tell you it's fair
So beat it, but you wanna* be bad

Just beat it, beat it, beat it, beat it
No one wants to be defeated
Showin'* how funky and strong is your
fight
It doesn't matter who's wrong or right

Just beat it, beat it, beat it, beat it
No one wants to be defeated
Showin'* how funky and strong is your
fight
It doesn't matter who's wrong or right

Just beat it, beat it, beat it, beat it
Beat it, beat it, beat it, beat it (X3)

Just beat it, beat it, beat it, beat it
No one wants to be defeated
Showin'* how funky and strong is your
fight
It doesn't matter who's wrong or right

Just beat it, beat it, beat it, beat it
No one wants to be defeated
Showin'* how funky and strong is your
fight
It doesn't matter who's wrong or right

Just beat it, beat it, beat it, beat it
No one wants to be defeated
Showin'* how funky and strong is your
fight

It doesn't matter who's wrong or who's
right

Just beat it, beat it, beat it, beat it
No one wants to be defeated
Showin'* how funky and strong is your
fight
It doesn't matter who's wrong or right

Just beat it, beat it, beat it, beat it
No one wants to be defeated
Showin'* how funky and strong is your
fight
It doesn't matter who's wrong or right

Just beat it, beat it, beat it, beat it
No one wants to be defeated
Showin'* how funky ...

* Informal forms:

- wanna = **want to**
- showin' = **showing**
- playin' = **playing**
- this ain't no = **this isn't / this is
no**

Official clip:

<http://www.youtube.com/watch?v=oRdxUFD0Qe0&ob=av2e>

Karaoke version:

<http://www.youtube.com/watch?v=pvdrN3GJFZo>

Bijlage 16: Example : 'I Follow Rivers' – Lykke Li

Oh I beg you, can I follow
Oh I ask you, want to always
Be the ocean, where I unravel
Be my only, be the water where I'm wading
You're my river running high, run deep and run wild

I, I follow, I follow you, deep sea baby
I follow you
I, I follow, I follow you, dark doom honey
I follow you

He a message, I'm the runner
He's the rebel, I'm the daughter waiting for you
You're my river running high, run deep and run wild

I, I follow, I follow you, deep sea baby
I follow you
I, I follow, I follow you, dark doom honey
I follow you

You're my river running high, run deep and run wild

I, I follow, I follow you, deep sea baby
I follow you
I, I follow, I follow you, dark doom honey
I follow you
I, I follow, I follow you, deep sea baby
I follow you
I, I follow, I follow you, dark doom honey
I follow you

A possible creative rap song (song interpretation is of course always slightly personal)

*Wherever you may go
Whatever you may do
I'll follow your flow
I'll guide you through
The darkest room
And the deepest sea
I will follow you
You can count on me*

Simple beat: <http://www.youtube.com/watch?v=iuFhhTGZ-y8&feature=related>

Bijlage 17 : Observatie- en evaluatieformulier mentor

Evaluatie karaoke

1. De creativiteit van de leerlingen werd gestimuleerd.

helemaal akkoord	akkoord	twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
---------------------	---------	---------	-----------------	-----------------------------

Verklaring:

2. Alle communicatieve vaardigheden van de leerlingen werden tijdens deze les aangesproken. (schrijven, spreken, mondelinge interactie, luisteren, lezen)

helemaal akkoord	akkoord	twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
---------------------	---------	---------	-----------------	-----------------------------

Verklaring:

3. De leerlingen hebben een nieuwe manier ontdekt om emoties te uiten in het Engels.

helemaal akkoord	akkoord	twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
---------------------	---------	---------	-----------------	-----------------------------

Verklaring:

4. De leerlingen hebben kunnen proeven van de rijkheid/veelzijdigheid van het Engels.

helemaal akkoord	akkoord	twijfel	niet akkoord	helemaal niet akkoord
---------------------	---------	---------	-----------------	-----------------------------

Verklaring:

5. Welke score zou u de betrokkenheid van de leerlingen in het algemeen voor deze les geven? (zie bijlage) Waarom?

Score: _____

Verklaring:

6. Welke score zou u het welbevinden van de leerlingen in het algemeen voor deze les geven? (zie bijlage) Waarom?

Score: _____

Verklaring:

7. Welke vond u de sterke en de zwakke punten van de les?

8. Denkt u dat zulke lessen een positief effect kunnen hebben op de communicatieve vaardigheden (lezen, spreken, schrijven, luisteren, mondelinge interactie) van de leerlingen? Verklaar uw antwoord.

9. Denkt u dat zulke lessen een positief effect kunnen hebben op de verbondenheid/het groepsgevoel in de klas? Verklaar uw antwoord.

10. Zou u in de toekomst een gelijkaardige les willen geven? Waarom wel/niet?

Bedankt!

Bijlage 18: Het scoren van welbevinden en betrokkenheid

Welbevinden:				
gaat over de mate waarin de jongere zich goed voelt, het gevoel heeft erbij te horen, spontaan is en als persoon goed in zijn vel zit.				
Score 1	Score 2	Score 3	Score 4	Score 5
Deze jongere: <ul style="list-style-type: none"> • voelt zich nooit goed, • straalt niet, • geniet nooit. • is gestresseerd en onrustig, • sluit zich af, • gedraagt zich niet spontaan. 	Deze jongere: <ul style="list-style-type: none"> • voelt zich zelden goed, • is gestresseerd; • is meestal niet zichzelf, • heeft weinig zelfvertrouwen, • straalt zelden, • legt zelden contact. 	Deze jongere: <ul style="list-style-type: none"> • voelt zich over het algemeen noch echt goed, noch echt ongelukkig, • is soms heel open, soms heel gesloten, • geniet af en toe, • is af en toe spontaan. • is af en toe onrustig, • legt af en toe contact. 	Deze jongere: <ul style="list-style-type: none"> • voelt zich meestal goed, • geniet vaak, • straalt meestal. • is meestal zichzelf, • is spontaan, • komt op voor zichzelf. 	Deze jongere: <ul style="list-style-type: none"> • voelt zich steeds goed in zijn vel, • geniet vaak ten volle, • straalt ten volle, • toont zichzelf, • straalt innerlijke rust uit.

Betrokkenheid:				
gaat over de mate waarin een jongere geconcentreerd, gemotiveerd en gefascineerd is door de activiteit, over de mate van mentale activiteit: werkt hij aan de grens van zijn mogelijkheden.				
Score 1	Score 2	Score 3	Score 4	Score 5
Deze jongere: <ul style="list-style-type: none"> • werkt nooit geconcentreerd, • haakt altijd af, • is ongemotiveerd. • is niet mentaal actief, • ervaart geen plezier in exploreren en experimenteren, • maakt geen gebruik van eigen capaciteiten. 	Deze jongere: <ul style="list-style-type: none"> • is meestal niet geconcentreerd, • haakt snel en vaak af, • is meestal niet gemotiveerd, • is zelden mentaal actief, • ervaart zelden plezier in het exploreren en ontdekken, • maakt nauwelijks gebruik van zijn eigen capaciteiten. 	Deze jongere: <ul style="list-style-type: none"> • is bezig, • is niet echt gemotiveerd, • is niet echt geboeid, • werkt wel mee maar de concentratie en het enthousiasme ontbreken, • is beperkt mentaal actief, • hij gebruikt zijn capaciteiten routinematig. 	Deze jongere: <ul style="list-style-type: none"> • is weinig afgeleid, • werkt meer dan de ½ van de tijd geconcentreerd, • is alert, • is geïnteresseerd en geboeid, • is mentaal actief, denkt mee, • geniet van het exploreren en experimenteren, • gebruikt zijn capaciteiten goed. 	Deze jongere: <ul style="list-style-type: none"> • werkt meer dan ¾ van de tijd geconcentreerd, • is zelden af te leiden, • is alert, • is geïnteresseerd en geboeid, • is mentaal actief, • denkt mee, • geniet van het exploreren en experimenteren, • verrijkt zijn capaciteiten.

Bron: http://www.steunpuntgok.be/secundair_onderwijs/materiaal/observatie_en_evaluatie/jopsi/downloads.aspx

Bijlage 19: Class discussion

What are your feelings concerning the karaoke lesson ? What's your opinion ?

We are going to discuss the following questions together. Write down some keywords to express your opinion. (Of course you may use keywords you hear during the class discussion.)

What did you think of this lesson?

- a) What did you like about it?
- b) What didn't you like about it?

Would you like to do this again or not?

Why (not)?

Was it easy to stay focused on the task or did you get distracted a lot? Why?

Did this activity bring you closer together or not? Why (not)?

What did you learn or what will you remember of this lesson?

Did this activity improve your English? In which way?

